

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Synopsis Magnalium Divi Josephi

Ignatius <a Sancto Francisco>

Leodii, 1684

Tractatus Tertius. Divi Josephi Sanctitas ex nonnullis ejus virtutibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38500

XII. Quod si beati oculi qui viderunt
quæ Sancti Apostoli Luc. cap. 10. vers.
27. *Ipse* (inquit Cardinalis Toletus ad
illum locum convertens se ad Divum
Josephum) *ipse, inquam, non solum vi-*
dit & audivit, sed in ulnis saepe portavit.
Quid admirabilius (verbis utor Divi
Laurentii Justiniani in fasciculo divi-
ni amoris) *quam Dei Filium Virginis*
mammis sugere, Josephi fovendi in gre-
mio? Falsè: Joseph, inquit S. Thomas
de Villâ Novâ, *cui donatum est talibus*
interesse mysteriis, horum gaudiorum fieri
consortem, qui dulcissimos audire con-
centus caelestium spirituum, audire tripun-
dia, videre obsequia, orantes Angelos,
adorantes Reges, letantes Pastores, beatis
oculis inspicere meruisti.

Quis ergo deneget, concludo verbis XIII.
Divi Bernardini Senensis tom. 3. ferm.
de Sancto Josepho, *quod ipsi tenenti*
Christum in brachiis tanquam Pater, &
balbutienti, aut confabulanti cum ipso ut
Pater, Christus sive infans, sive adultus,
non ingereret, aut imprimeret ineffa-
biles sensus, atque jucunditates de semet-
ipso, & hoc cooperante interius gratiâ
Christi, cum filiali aspectu, afflatu, atque
plexu. Quod si hæc Jesus in D. Jole-
pho actione intentionali seu objective?
quid efficientiâ reali? assentior Ildoro
Isolano part. 2. cap. 15. dicenti: Egres-
sus IESUS ex utero Virginis, Josephi cor
vulneravit aterni amoris indesituriâ ci-
catrice.

TRACTATUS TERTIUS.

D. JOSEPHI SANCTITAS ex nonnullis ejus Virtutibus.

I: **N**ON inefficiter, ut
tamen arbitror, Divo
Josepho strictæ ac ve-
ræ paternitatis jura
respectu Christi Do-
mini, quâvis eum non
generit, asserimus Tractatu præce-
denti: Quare licet in eo aliquibus for-
tè parum prolixi fuisse videri possimus,
nescio tamen an omninò rectè. Memi-
nerit si quis est talis, melius esse dicere
fusè, quàm confusè, neque ex verbo-
rum mensurâ pensandam esse prolixita-
tem, sed ex ipsâ materiâ verborum:
itaque vitiosæ prolixitatis argui non
posse Tractatum illum cujus prolixita-
tas non consistit in verbis inutilibus,
sed in explicatione congruâ, in multi-
tudine probationum, & copia obje-
ctionum & solutionum. Hinc elo-
quentiæ latinæ Princeps Cicero: *Ng-*
mis longum non est, inquit, cui nihil adi-
mi potest, cui concinit Ildorus Pelu-
siota epist. 57. dicens: Ver abbreviatas cum
perspicuitate conjuncta, non in argu-

mentoribus prætermissione, sed in earum
rerum, quæ ad instruatam materiam nihil
opis conferunt, rejectione sita est. Ut enim
ea quæ ab orationis argumento aliena sunt
ponere, supervacaneum est: ita etiam eo-
rum, quæ ad ipsius confirmationem aliquid
momenti adferunt, nihil omittere necesse
est. Quocirca ne tu quoque, si in pugna-
cem atque in argutricem orationem inci-
das prolixitatem accusés, verum illud co-
gita, non aliter eam, id quod quærebatur,
perspicuè declarare potuisse, nisi longo ver-
borum ambitu uteretur. Nam si affir-
mantium duntaxat & pronuntiantium sit,
brevis sanè atque compendiosa sit oratio.
Si autem probandum & demonstrandum,
tum verò, ut in longum quidem extendat-
tur, omnem autem redundantiam, atque
earundem rerum repetitionem fugiat, ne-
cesse est. Et Divus Augustinus in P. oë-
mio Retractionum suarum. Absit,
inquit, ut multiloquium depretem, quando
necessaria dicuntur, quantalibet sermo-
num multitudine ac prolixitate dicantur.
Melius adhuc & pressius in Exposit.
Fff plalmi

psalmi 18. locum obscurum explicaturus ait: *Si hoc planum esset unum aliquid audiretis: quia verò obscure dictum, multa audiretis.* Qui tamen ut multitudinem illam cum brevitate stare ostendat, ait in initio ejusdem psal. *Psalmi hujus textum breviter percurramus.* Denique in istâ Divi Josephi paternitate omnia illius magnalia in ordine gratiæ & gloriæ, ut & Sponsæ ejus in suâ maternitate, fundantur: quare in illâ stabilendâ nihil omitti debuit: & hæc fuere causæ justæ prolixitatis, non superfluitatis.

II. Manent itaque ex assertâ ibi Divi Josephi ad Christum paternitate plenissimè ac sufficientissimè probatâ, quæ Parte primâ Tract. 1. & Tract. 3. de gratiis illi ante paternitatem istam adeptam, sed tamen ejus aliquando futuræ intuitu collatis, ut scilicet ad illam convenienter, ut decebat, disponeretur pronuntiavimus, qualia sunt illa quæ de ejus singulari prædestinatione, de copiosâ ejus in utero sanctificatione, de confirmatione in gratiâ, de accelerato rationis usu, de fomite restincto, de castitate & virginitate plus quam Angelicâ differuimus: Quid enim est gratiæ, quod non debetur Patri Dei ex illis, quæ congruæ ipsius ad tale munus dispositioni conveniebant, quæ aliis eò inferioribus, collata fuisse dignoscuntur? & quantum quæro supra illos ex rectâ ratione?

III. Verùm enimverò in hæc quoque assertione jacta sunt fundamenta & præjudicia solidissima ad ea quæ deinceps dicturi sumus, maximè hoc Tractatu de ejus Sanctitate & nonnullis ejus virtutibus, & Tract. 1. Partis sequentis de ejus gloriâ apud Deum incomparabili, & Tract. 3. de ejus Patrocinio singulari: sunt enim ista illius Præcellentiſsimæ Dignitatis appendices & sequelæ.

IV. Sed esto certissimum sit hoc, efficacissimèque ex assertâ Divi Josephi Paternitate concludatur, ipsum cum gratiis, quibus ad illam præparatus est, illarumque bono usu & nunquam interrupta illis correspondendi sedulitate, necnō aliis eâ dignitate adepta ei ubertim adjectis, ad inconceptibilem sanctitatis & perfectionis gradum con-

scendisse, quem non aliter explicare possumus, quam dicendo fuisse talem, ut nulla sub Dei Matre major unquam extiterit sanctitas aut futura sit: non parùm tamen confert ad istius solidissimi præjudicii credibilitatem, & tantæ ex eo antecedente trahi solitæ sapientibus omnibus consequentiæ firmitatem, spirituales etiam nostram ædificationem, illas ejus virtutes introspicere, quas præ cæteris divinum, licet paucis, in eo observavit & commendavit Evangelium, ut nos illas nobis ipsis proponeremus imitandas tantquam summam, utpote quas ab ipso Jesu omnis sanctitatis Magistro docente & faciente didicit, & simul cum illo per totos triginta annos exercuit.

Et quia humilitas, omnium sensu, est cæterarum basis & fundamentum, ideò ab illa hanc materiam auspicabimur, finituri per charitatem quæ est earundem forma & complementum.

CAPUT PRIMUM.

De profundissimâ D. Josephi humilitate.

UOD Divus Justinus Martyr cognomento Philosophus, quæst. 36. ad Orthodoxos de Diva Deiparâ affirmavit, hoc Sanctissimo ejus Sponso Divo Josepho aptare non dubito, *Beatiorem fuisse virtute quâ Pater Dei esse meruit, quàm dignitate, quâ Pater Dei effectus est.* Nam Salvator ipse mulieri cuidam, quæ extollens vocem turbâ dixit ei, *Beatus venter qui te portavit, & uber a quo suxisti.* Respondit, *Quintimmò Beati qui audiunt verbum Dei & custodiunt illud.* Luc. cap. 11.

Sed quâ potissimum virtute istud decus comparasse dicendus est? Censeo prorsus (& quis aliter?) eadem quâ Sponsa & conjux ejus suam maternitatem. Hanc porro quâ virtute illâ variant Authotes in illâ assignandâ.

Præmium fuisse Fidei ipsius visum fuit Sanctæ Elizabethæ Mariæ S. Joannis Baptistæ: ait enim hæc Mariæ, *Beata qua credidisti, quoniam perficientur in te ea quæ dicta sunt tibi à Domino.* Hanc videtur

videtur sequi Divus Augustinus tract. 4. in Ioannem, & lib. 4. de Symbol. ad Cathecumen. cuius hic accipe verba: *Impletur uterus Matris sine ullo complexu Patris: sentit prolem, quae se ignorabat coniugem*, (intellige complexu) *Angelus ad Virginem loquitur, à Virgine cor preparatur, Christus fide concipitur.*

IV. Alii volunt fuisse præmium obedientiae ejus, ita Divus Bernardinus Senensis tom. 2. serm. 51. ubi cenfet Virginem consensu suo his verbis, (*Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum*) ex animi sententiâ prolatis expresso plus apud Deum meriti consecutam, quam Angeli omnes hominesque universi: & speciatim cenfet istius contentus & obedientiae mercedem, fuisse gratiarum incrementa immenta, fecunditatem virginitatis prodigiosè conjunctam, ipsam denique Dei Maternitatem.

V. Alii volunt fuisse præmium virginitatis ipsius, alii humilitatis, alii pietatis & summæ Religionis: Alii denique volunt fuisse præmium virtutum omnium: à quibus postremis in re non dissentiant illi, qui istam maternitatem huic aut illi ejus virtuti attribuunt & deferunt: non enim isti dicunt hanc maternitatis ejus dignitatem fuisse præmium Fidei, Obedientiae, Virginitatis, Humilitatis, Pietatis aut summæ Religionis ejus excludendo cæteras, maxime charitatem, sine quâ impossibile est placere Deo, cum certissimum sit quod si aliis virtutibus caruisset, non fuisset digna ut esset Mater Dei: sed quantum ad meritum primarium huius maternitatis, & rationem quæ principaliter movit Deum ut hanc illi conferret, alii hoc huic virtuti tribuunt, alii isti.

VI. Ego, ut hic sensum meum proferram, si ulli Divæ Deiparæ virtuti in particulari, ejus demississimæ humilitati cum intensissimâ charitate conjunctæ hoc meritum tribuendum esse existimo cum communi ferè omnium Sanctorum Patrum Choro, quorum hæc una vox est de Virgine Matre. *Virginitate placuit, sed humilitate concepit.* Vide D. Augustinum Serm. 35. de Sanctis. Sanctum Maximum Taurinensem homil. Dominicæ de Ramis. Divum Bernardum sermone. 1. super

Missus est. Divum Bonaventuram in Speculo cap. 13.

VII. Crevit ergo Beatissima Virgo ad tantam celsitudinem per profundissimam humilitatem, ideoque facta est supra omnes, quia ipsa se dejecit infra omnes. Vin' videre: clamant ei omnes: *Beata viscera Maria Virginis quæ portaverunt Eterni Patris filium, & beata ubera quæ lactaverunt Christum Dominum.* Sed unde hoc? Audi ipsammet Virginem in suo Cantico *Magnificat*, &c. *Respexit humilitatem Ancilla sua, ecce enim ex hoc Beata me dicent omnes generationes.* Ergo ideo præcipuè tacta est Dei Mater, & ob id Beata, quod fuerit humilis & abjecta in oculis suis: Eadem ergo ratione Divus quoque Josephus Pater Christi, quo nihil post Matrem majus, quia nihil eo humilior.

VIII. Sapientissimus Menæus antiquus Author Græcus de Sancti Patris Gregorii Nazianzeni laudibus dicens, verba hæc magnificè de eo protulit. *Si statua ex singulis civitatis, virtutibus humanæ effigie formanda esset depingendus foret Gregorius.* Ad eundem planè modum ego de Divo Josepho: Si humilitas ac modestia suis vivis ac genuinis coloribus delineanda esset, aut suis partibus & membris constituenda, certissimè nulla aptior illius imago vel idea esse poterit quam Divus Josephus omnium mortalium humillimus. Non legit attentè Sanctos Evangelistas Matthæum & Lucã, qui hoc ignorat. Sciebat utique Sanctissimus Patriarcha, sciebat *superbiam non esse magnitudinem, sed tumorem: quod autem tumet videtur magnum, sed non est sanum.* Sed ad rem veniamus, magnitudinemque Divi Josephi ex ejus Humilitate videamus.

IX. Humilitatem ipsius summam fuisse pater ex summis illius gradibus quos enumerat Divus Anselmus lib. de Similit. & ex eo Vincentius Belloc, in Spec. moral. lib. 1. d. 100. part. 3. ad quos ipsa pervenit: quorum primus est, cum quis ex perfectâ sui ipsius notitiâ, suæque nihilitatis apprehensione, contemptibilem se, & nihil esse agnoscit: Secundus, cum hoc fateatur: Tertius, cum hoc ab aliis credi & dici

non dolet: Quartus, cum non aegre fert se contemni & contemptum tractari: Ultimus, cum amat & gaudet se ita tractari. Quae omnia in hoc Sanctissimo Viro, omnium utique humillimo, in summo reperiri, ex tuis oculis subijcio in tribus occasionibus. Prima ante ipsius nuptias cum Beatissima Virgine, ut per eam prepararetur, & fieret dignus qui summa & humillima isti Virgini conjungeretur. Secunda: in ipso puncto harum nuptiarum, ut per eam acciperet ultimum complementum dispositionis ad istam tantam conjunctionem: Tertia, post easdem nuptias, ut congrue pro ratione tantae conjunctionis & qualitatis ornaretur.

X. Quoad primam: Consideranda sunt in Divo Josepho tria: Primum, ipsius Natales. Secundum, in talibus Natalibus fortuna & conditio: Tertium, in hac fortuna & conditione animi ejus dispositio: Omnia enim haec faciunt ad rem nostram. Pro natalibus nihil eo sublimius. Pro fortuna & conditione, nihil humilium. Pro animi dispositione, nullus eo magis contentus: haec sigillatim ordine consideremus.

XI. Quod spectat ejus natales: Natus est haeres primi Regni totius mundi, scilicet Judaicæ, peculii Dei, ex quo Christus, Messias & Filius Dei, nasciturus erat: natus est, inquam, Haeres immediatus & directus Davidis Regis, ut late probavimus supra Parte 1. Tractatu 7. cap. 12. Sect. 2. & 3. Ergo nihil eo sublimius. Et ut hoc non esset, est tamen verum, ut Evangelium, ipsum esse ex illo sanguine cretum, ac per consequens esse ex prima omnium totius mundi stirpe & prosapia, quid illustrius aut nobilium? Adde ipsum, sive hoc, sive illud, non descendisse ex istis tantis Progenitoribus nisi ut esset Pater Filii Dei Incarnandi: ecce ipsius natales: quam ex his Magnus!

XII. Sed interim vide in tali adeoque illustri origine ejus fortunam & conditionem: quid humilium? quid abjectius? Ad ultimam Deus, qui Regna dat & aufert pro nutu suo, quibus, quando, & quomodo illi placet, conditionem, eum ex singulari suae pro-

videntiae dispositione dejecit, in eum cum summo mirè maritans, quia cum volebat summè humilem, & summè cum Matre sua sibi similem. A summis ergò natalibus ad imam fortunam dejectus est, ex Rege opifex, saltem ex Principe Carpentarius faber factus: Quam stupenda revolutio! quam mira combinatio! ecce inpenetrabilis Dei providentia! ecce hominem omnium Sanctissimum, ad quem jure hereditario pertinet sceptrum Davidicum & Salomonium, Deo volente, destitutum, ac loco sceptri ferrum & asciam tractantem: Ecce è contra hominem omnium nequissimum Herodem, vità indignissimum, sceptrum ejus injustè occupantem & gestantem, ac in ejus Solio gloriose residentem: O caeci ergo homines mundani! qui omne bonum, omnem felicitatem vestram in fulgere constituitis transituro rerum mundanarum, qui interim nihil est nisi illusio, cujus duratio non extenditur ultra vitam fragilissimam, & quam saepe corripitur? & cujus tandem finis, vel catastrophe, vel saltem confusio aeterna. Quam diversa sunt judicia Dei à vestris? vult quippe Deus Divum Josephum, ad quem spectabant ista non tantum jure natalium, sed etiam jure meritum sublimium, illis spoliatum, & à sublimitate Throni sui ad opificium deturbatum; rapiat interim illa nequissimus mortalium Herodes, ut illius fiat Pater qui humilitate tuà venit aut sanare mundi superbiam, aut damnare.

Verum cum non ex eo statim quis humilis quod in statu imo & dejecto: Luciferi enim superbia summa in ultimam etiam suam dejectionem, idè oportet hic tertio loco Animi Divi Josephi ex sublimi ad imum dejecti, nec de jure suis ignari, dispositionem attendamus.

Nascimur omnes cum semine honoris seu inclinatione ad illum, nec ullusest tam exiguus aut tam obscurus, in quo propriae amor excellentiae altissimas non egerit radices, qui eos perpetuo proritat, ut conatus exerant ad assurgendum. Hoc quotidie oculis usurpamus. Ergo perpendite qualem

vim debuit habere hæc impressio naturalis in animum hujus Viri ex tam sublimi progenie orti, qui non obstupuerat, & quem non latebant jura sua? sed cum aliunde probè sciret Deum ob rationes justissimas & altissimas, quamvis sibi occultas, eò quò se constitutum videbat dejecisse, non solum non erubuit de tam vili & abjectâ conditione, non solum à se abjecit omnem cogitationem inde emergendi, sed etiam conditionem istam amplectitur cum amore, gratias mille agit Deo, qui eam ipsi elegit, atque eâ adeò contentus est, ut ferram & asciam suam, quam exosculabatur, non voluisset cum totius mundi scepro commutare.

XV. Prognatus ergo cum esset ex Regiâ Davidis stirpe, genusque duceret ex longâ Patriarcharum, Regum, Ducumque serie (recensebat enim in Majoribus suis Patriarchas omninò quatuordecim, Reges totidem, totidèq; Duces) à quibus sibi nomen facere poterat, ut faciunt homines hujus sæculi: Non fecit, nec è majorum suorum gradibus & titulis honorificis se erexit, sed abjecit potiùs infra omnes adeo ut nec fabrilem exercere erubuerit, cupiens in oculis mortalium esse abjectissimus, qui Coeli calculo erat Altissimus: in quo profectò stulta damnavit hominum studia, qui stultissimè sibi à Parentibus, ab Avis, & Pro-avis gloriam accersunt, non autem à virtute propriâ, in quâ tamen vera nobilitas, & gloria.

Nam genus, & Pro-avos, & quem non fecimus ipsi,

Vix ea nostrâ putato.

Ulti nec putavit Vir Sanctissimus, cui una virtus, & Dei gratia pro culmine & gloriâ fuit, ut de illo meritò dicere possim, quod Divus Hieronymus de Pammachio qui Senatoriatum cum Cucullo Monastico permutavit, epist. ad Pammach. *Quis crederet hoc,* inquit, *ut Consulum Pro-nepos, & Turiani germinis decus, inter purpuras Senatorum sur-vâ tunicâ incederet, & non erubesceret oculos Sodalium, ut deridentes se derideret?* Quis, inquam, crederet hoc, ut Divus Josephus longâ ac perenni Patriarcharum, Regum, Ducumque

serie progenitus, Sceptrique Davidici ac Salomonici hæres directus ac legitimus, non tantum non erubesceret videre se ignobilis opificis ventrali præcinctum, ac pro scepro ferram tractantem, sed etiam inde gloria-retur, in eoque statu mundum deridentem derideret, ac de eo triumpharet?

Quare meritò Spiritus Sanctus Cantic. cap. 2. vers. 16. loquens per os Animæ sanctæ & Deo devotæ, dicit: *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.* Id est ut ait Glossa. *inter Josephum & Mariam.* Joseph ergo, ut Maria, comparatur lilio ut humilitatem in magnitudine. Etenim ut unâ ex parte lilium, teste Plinio lib. 21. histor. natural. cap. 5. & nostris etiam oculis testibus, inter omnes flores altius omnibus caput attollit, sive, ut verbis Plinii utar, *Nulli florum excelsitas major.* Ita ex alterâ parte insigne illud suæ excelsitatis documentum præbet, quod ubi ad debitam Celsitudinem pervenit { quæ est ut sit omnibus excelsus) obliquo capite versus terram inclinat. Lili ergo imaginem in Divo Josepho expressam intuemur, dum omnibus Sanctorum Choris superior, caput demittit per summam illam, quam hic prosequimur, suam humilitatem.

Pro secundo argumento humilitatis ejus, ea attentius perpendo, quæ ei contigerunt, dum jam actu Divæ Deiparæ conjungendus, fuit in matrimonium: Sacerdotes quorum erat virgines Deo sacratas, & Templi obsequiis mancipatas, Parentibus orbas collocare: cum inter se quæssissent cui Maria orba & nubilis, ac de Deo apud Templum sacratarum numero, esset in Sponsam tradenda, nec inter eos conveniret propter mores Gentis ex unâ, & votum Virginis ex alterâ: Placuit eo super negotiò ad oraculum recurrere, è quo hæc audita vox. hoc responsum: *Cujus Virga de repente floruerit, ipse est quem Deus Mariæ Sponsam designavit, ipsam ei tradite.* Tunc convocati omnes Contribules, in quibus Divus Josephus cum cæteris; sed hic virgam vel non attulit, vel occultavit: ita ut cum nihil apparuisset

Fff 3

cœlestibus

caelestibus responsis conforme, secundo redeundum fuerit ad portam Sanctuarii, & consulendum iterato oraculum: unde eadem vox quae prima vice, Virginem istam ei tradendam cuius virga effloresceret. Quo responso iterum accepto, coeperunt Sacerdotes, & qui convenerant attentius circumspicere, adeo ut cum Viro Sanctissimo nullus amplius esset evasioni locus, debuerit, ut ceteri virgam suam proferre, vel, ut ait Sanctus Eustachius in Hexamer. à Sacerdote proferendam accipere, quae (eventu oraculo respondente) illicò & in germina & in flores sese explicuit, ac pro evidentiori adhuc divinae electionis ejus signo, columba nivea è caelo in eam devolavit, & ab illà in caput Divi Iosephi, ubi & confedit: Quare Principes Sacerdotum, Sacerdotesque cuncti qui convenerant, rem admirati, pari voto Mariam illi desponderunt: Hæc ex Divo Hieronymo lib. de ortu Virginis, vel eo qui est ejus Author inter Opera ejus, & Divo Eustachio citatis.

XVIII. Super quo casu ut ad rem nostram veniamus, inquirendum occurrit cur Divus Iosephus prima vice virgam suam vel non attulerit, vel occultarit, ut ad oraculum iterato redire necesse fuerit? vin scire: dicam quod cenfeo: hoc fecit ex summa, quae me in stuporem rapit, humilitate, & humillimâ de seipso aestimatione. Non poterat sibi figurare vir modestissimus oraculum ullo modo pro se locutum, nec sibi persuadere in se quidquam reperiri, quare Deus veller eum aspicere, multò minùs ad favorem suum aliquod miraculum edere: uno verbo adeò in oculis suis sibi parvus erat & abiectus, ut extra omnium qui convenerant numerum, ac si non esset computaret: quanta hæc humilitas & animi modestia inveni mihi parem: latuerat eo usque, atque mundo semper incognitus vixerat Divus Iosephus, nihil omninò ambiebat nisi semper sic latere: & idèò virgam suam non profert, sed occultat, ut absconditus maneat, nihil quærens nisi soli Deo placere.

XIX. Omne quod magnum est & rarum, latet: Nam primò Deus, *Posuit tene-*

bras latibulum suum, Psalm. 17. vers. 13. *Habitat lucem inaccessibilem.* Substantia & essentia cujuslibet rei est invisibilis, sola accidentia apparent, anima pars hominis nobilior non videtur. Metalla preciosiora, ut aurum & argentum, profundius in terrâ detrusa sunt, nec nisi magnis sudoribus effodiuntur: Uniones non reperiuntur nisi in fundo maris: lapides preciosi non nisi in aviarum præcipitiis Rupium: secundo in statu gratiæ Deus est absconditus in carne, remissio peccatorum in aquis baptismatis, gratia sub egenis elementis, Christus sub specie vini & panis. Tandem in statu gloriæ, omnis gloria filii & Regis ab intus, vita Sanctorum est abscondita cum Christo in Deo. *Et nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus bona diligentibus sè,* 1. Corinth. cap. 2. vers. 9. ex Isaïæ c. 64. v. 4.

Propterea etiam Christus Deus natricium suum, Custodem, Tutorem, Salvatorem, Patrem latere voluit: propterea Evangelium tam pauca de eo profert: propterea Ecclesia de eo tantum & tam altè siluit: isto nimirum exemplo, inquit R. P. Fullonius Jesaita Leod. ad lib. 2. Mach. cap. 4. sect. 3. monendi eramus, laudes, existimationem, approbationem, etiam quæ à viris probis & spiritualiter judicantibus proveniunt, non esse magnificandas: curari non debere, ut non curavit nosset Sanctus Iosephus, judicium & gloriam quæ cum tempore volvitur, sed eam quæ perstat cum ævo sempiterno: vitam nostram cum Christo, cum Mariâ, cum Iosepho, nos debere procurare absconditam, nisi Deus voluerit illam manifestatam, non id esse altissimum flumen, quod majori sonitu defluit, neque opulentius conchylium, cui striata melius cochlea, aut levigata nitescit: neque illum ditiozem mercatorem, qui plus mercium exponit, neque magnificentiozem Principem qui Palatiorum frontes habet ornatiores: sed fluminis altitudinem ab alveo, qui later, metiendam: pretium conchylii ab incluso margarito statuendum: mercatoris divitias attendendas esse in recessu: Principis magnificentiam in interioris aulae apparatu,

ratu, pompa, nitore spectandam: Ita à simili eos non esse sanctiores qui plus habent speciei & nominis, quorum facta oculos magis & aures feriunt, sed qui in interiore hominis corde, ubi Pater videt in abscondito, perfectius operantur.

XXI. Pro tertio humilitatis ejus argumento, considerandus est Divus Josephus post nuptias. Certè si necdum virgini conjunctus talia dedit argumenta suæ humilitatis, credemus ne post conjunctionem minus fuisse humilem? ergo ne cum illâ intumescere vel ab humilitate suâ recedere didicisset? è contra hæc virtutum Mater fecunda, profundiores adhuc in ejus pectore egit radices: Et certè quomodò fieri potuisset, ut anima tam benè disposita non evasisset humilior in convitio tantæ Virginis, quæ cum esset Dei Mater, erat tamen tam humilis, tam abjecta, in oculis suis? sed quomodo non fuisset factus sibi ipsi vilior, videns ante oculos suos filium altissimi factum infantem, positum in præsepio bestiarum, tam pauperem, tam humilem, tam parvum, tam absconditum? Quomodo non se usque ad imum nihili sui se abjecisset, videns ipsum æternum Deum oculis suis, universi creatorem diu & noctu ante se humiliatum, sibi subditum, & humillimè obtemperantem?

XXII. Hæc ratiocinatio adeò justa est, ut nulla alia probatione opus esset ad obtinendum cujusvis rectè judicantis assensum, ex quo maximè tam pauca de Sancto isto divinum dixerit Evangelium: sed ecce tamen adhuc ex illo ejusdem virtutis vestigia, & argumenta.

XXIII. Primò in stabulo Bethleemitico ibi observo quod nato Christo, Pastores qui erant in regione eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum, ab Angelo moniti ad illud advenerint, quodque invenerint Mariam & Joseph & infantem positum in præsepio, Luc. cap. 2. v. 16. At dum Evangelium loquitur de adventu Magorum ad idem stabulum, non facit mentionem ullam tunc Divi Josephi, sed dicit simpliciter Matthæus cap. 2. *Invenerunt puerum cum Mariâ Matre*

ejus & procidentes adoraverunt eum. Quid hic Mysterii? Certè nullo modo probabile est Divum Josephum in hæc ultimâ occasione, si non adfuit, adeò abfuisse, ut non potuerit non adfuisse dum ibi essent Magi; quandoquidem hi ab inde non discesserint valdè subito, sed ibi saltem reliquum istius Dei & noctem exegerint sequentem, moniti sunt enim ibi in somnis ne redirent ad Herodem, & idè per aliam viam reversi sunt in Regionem suam, ut dicitur Matth. cap. 2. v. 12.

Idemque sentit mecum Gerson Cancellarius Parisiensis in suâ Josephina, dist. 9. ubi sic ille.

Invenisse Joseph Pastores littera tradit. Mentio nulla fit hic, sed qualiter hujus honoris

Hujus mysterii mässe putabitur exors; Præsertim Reges qui non cessere repente:

De reditu verito nam somnis visio facta est,

..... An sola relicta videtur

Mater cum puero, quando vaga fama per urbem

Insonuit totam, Reges venisse potentes In dromedaris, in pulchro & divite cultu?

Restat ergo dicendum Divum Josephum ibi tunc non apparuisse, sed non longè ab inde se occultum tenuisse, donec discederent: Quare autem hoc? utique quia hi erant Reges cum multo comitatu, cum pompâ, fulgore, & gloriâ: & idè hic se abscondit, vel non apparet, qui apparuerat coram Pastoribus, coram exiguis & simplicibus. Nunquid in hoc non est humilitas? Quod si Divus Cyprianus tract. de Nativ. Christi, de his Pastoribus, qui ab Angelo ad Christi cunas vocati sunt ait: *Electa adest humilium personarum simplicitas, ut poneretur Regula, & in dissolubilis daretur forma, quod non nisi pauperibus Spiritu Christi pater humilitas, nec superbos ad intuitum sui posset admittere veritas.* Vide quàm humilis debuit esse Divus Joseph, qui tam familiariter, tam continuo, tam diu, tam intimè ei adfuit?

Secundò, in Præsentatione Christi: **XXVI;** hoc ut fiat clarum, advertet quod ex lege

XXIV:

XXV.

lege Levitici cap. 12. tenebantur Judæi pro natis suis adimpletis Purificationis diebus offerre agnum unum Deo in holocaustum, & turturem unam, aut pullum columbæ pro peccato, vel casu quo non invenisset manus alicujus unde haberet agnum, loco illius aliam turturem, vel secundum pullum columbæ: Ita quod si potuisset invenire ut agnum posset offerre, tenebatur absolute agnum offerre: vide caput citatum Levitici, ubi res hæc clarissima est. Atqui Joseph & Maria in Præsentatione Christi non agnum obtulerunt, sed par turturum aut duos pullos columbarum Luc. cap. 2. vers. 23. & 24. Signum ergo est quod non invenerit manus Josephi & Mariæ unde agnum offerrent, quem procul dubio obtulissent, si habere potuissent, cum essent uterque legis observantissimi, & sectatores zelantissimi ejus quod perfectius esse poterat, quod certè non ignorabant, quia erant illustratissimi. Sed quomodo potest ita esse quandoquidem non ita pridem munera pretiosa, ac quidem aurum inter alia à Regibus Magis acceperant? quæ tam citò expendisse non est probabile, nec agnus tanti valoris sit, ut pro eo habendo multa pecuniâ opus fuerit.

XXVII. Huic difficultati non difficilis responsio: Erogaverat jam Divus Josephus in pauperes, quæ ex Magorum preciosis muneribus provenierant; adeo amans erat sanctæ ac beatæ paupertatis, quæ nutritrix est humilitatis, sicque sibi in suâ humili complacebat conditione. Et licet prævideret futurum, ut intra paucos dies offerre deberet puerum Jesum in Templo, non tamen reservavit ex muneribus istis nequidem unde agnum emere posset offerendum, quia non minus futurus erat religiosus turturem aut columbæ pullum offerendo, & tamen sic faciendo, exercebat non solum charitatem & misericordiam in pauperes illa eis erogando, & paupertatem illa à se abdicando, sed etiam sanctam Humilitatem quæ oculos fugit, soli Deo, in quem solum intendit placere cupiens.

XXVIII. Tertio, tandem cum Jesum duodennem in Jerusalem perditum (ipso

utique ab illis se subducente) post triduum invenisset in Templo, sedentem in medio Doctorum, audientem illos & interrogantem eos, & suus esset hic puer Jesus, essetque verè illius Pater; Mater quoque pueri, uxor sua foret, & ipse istius familiæ caput, cui uterque humillimè subditus erat, quamvis ipse, ut Mater, dolorem de ejus amissione sensisset, & de inventionem gaudium, non tamen elatus est gaudio illo quo perfundebatur, ut præsumpserit puero dicere quidquam, sed totum Matri ex reverentiâ ac si ipse nihil esset, reliquit; adeo modestus erat & parvus in oculis suis. Quare hæc Filio suo tam pro se, quam pro Sponso suo ipsum tamen sibi præferens, & de humilitate cum ipso decertans, dixit: *Fili quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus & ego dolentes quærebamus te.*

Cum ergo Divus Josephus tam humilis fuerit, quid mirum si tantum à Deo sublimatus? Cum tam profundas miserit radices deorsum, quid mirum si tantum fecerit fructum sursum? Quare appositè valdè Ecclesia ad introitum Missæ de illo cum comparat Palmam dicens, *Iustus ut Palma florebit.* Ut enim observant Philosophi naturales, & experientia docet, in Palmam profunditas radicum illius, est mensura altitudinis trunci & ramorum ejus, eademque proportione surgit & expanditur ramis in altum, quâ deprimatur & dilatatur radicibus deorsum.

CAPUT II.

De Divi Josephi perfectissimâ Obedientiâ.

PRIMUS humilitatis fortis, est obedientia: nec enim hæc sine illa verè stare potest: Quid enim est Obedientia propriè loquendo? est humilis subjectio iudicii mei ut approbem quod ab autoritate superiore præcipitur: voluntatis utilitatem amplectar & velim: & totius mei ipsius, ut illud ipsum exequar. Atque in hac quidem obedientiâ tria potissimum consideranda: Primum, cui illa præstanda: Secundum, in quibus: Tertium,

Tertium, quomodo: tum enim verè unusquisque perfectus obediens dicitur, cum hæc tria perfectè impleverit, id est cum, primò, illis quibus debet; secundò, in omnibus in quibus debet; tertio, eo modo quo debet, obedientiam præstiterit: In quibus omnibus quantum Divus Josephus eminuert, (propter quod obedientiam ejus perfectissimam in titulo pronuntiavimus) hic discutiendum. Sed priùs

I. I. Observandum quemlibet hominem triplicem quodammodo gerere personam tres status seu Respublicas ad quas pertinet, & in quibus vivit: Vivit enim in mundo, ut homo: in Ecclesiâ, ut fidelis: in Patriâ, ut civis. Est in mundo ut homo communi conditione, est in Ecclesiâ ut fidelis Dei misericordis vocatione, est in Patriâ, ut civis vel nativitate, vel suâ electione: Ut homo in mundo, debet obedientiam Deo ut auctori naturæ: ut fidelis in Ecclesiâ debet eidem in Rectoribus & Pastoribus obedientiam, ut auctori gratiæ: ut civis in Patriâ debet ei obedientiam in Principibus & Magistratibus, ut auctori ordinis & politiæ. Non est enim potestas nisi à Deo, inquit Apostolus ad Rom. cap. 13. vers. 1. Et Deus ipse Proverb. cap. 8. vers. 15. *Per me Reges regnant, & legum consiliores justa decernunt.*

III. Porro trium istorum Regnorum seu Statuum, Mundi, Ecclesiæ, Patriæ, & cujusque membri illorum anima, sunt leges: Anima mundi & cujusque in illo hominis, est lex naturalis: Anima religionis & in illâ cujusque fidelis, est Evangelium: Anima patriæ & in eâ cujusque civis, sunt leges politicæ & civiles. Quamdiu anima in corpore & membris, unumquodque illorum vivificat, vegetat, & ad actiones sibi proprias movet. Abeat anima, abibunt omnia, & ubi ante venustas, nil nisi vermes, putredo, cinis. Ista in illis omnibus statibus, Mundo, Ecclesiâ, Patriâ: quamdiu lex sartatecta eos animat, omnia vernant, florent omnia: Leges si tollas, nil nisi chaos, confusio, horror.

IV. Alligetur ergo unusquisque hominum, fidelium, civium, legibus mundi, Religionis, Patriæ, ut animæ suæ, sine

quibus homo non homo, fidelis non fidelis, civis non civis, sed cadaver tantum, & spectrum hominis, fidelis, civis. Hoc nostro sensu dixit Ecclesiastes cap. 12. v. 13. *Deum time, & mandata ejus serva, hoc est omnis homo.* Quid namque ista causalis enim, & istud hoc omnis homo. An sine timore Dei & mandatorum ejus observantiâ homo non homo? an cum hæc & illo homo plusquam unus homo? Ita planè certo utique modo. Quomodo hoc? homo, iterum dico, est homo in mundo, est fidelis in Ecclesiâ, est civis in Patriâ. Timeat Deum, qui præsidet istis tribus statibus, & ab hoc descendat ad observantiam legum omnium istorum statutum, quæ sunt ab ipso, & sic erit verè *omnis homo*: hoc est verus homo, verus fidelis, verus civis: aliàs non erit nisi simulachrum hominis, fidelis, civis: seu potius tinea & pestis mundi, Religionis, patriæ: hoc quoque vidit Diogenes Philosophus gentilis, qui hominem quæritabat in confertâ multitudine, in populosissimâ civitate, medio die, cum lampade accensâ, in pleno foro, in planeis, per Compita.

Verum enim verò cum Obedientia ex Divo Thomâ secundâ secundæ quæst. 104. sit pars justitiæ quædam, licet hæc virtute subdit omnes & divi nâ & naturali lege suos omnes Præfectos etiam Sæculares & Civiles colere debeant, Dei tamen, atque aliorum istiusmodi Præfectorum habitâ differentia: quemadmodum enim naturalia omnia naturæ, ita quæ liberum habent arbitrium sine ullâ exceptione divinis præceptis, justitiæ necessitate in omnibus parère oportet; at obedientia homini præstanda certis est circumscripta limitibus, neque in omnibus promiscuè vel servus Domino, vel vassallus Principi, vel Filius Patri, vel miles Duci, vel Religiosus Prælato, obtemperare tenetur, sed in iis dumtaxat quæ præipientis potestati subiecta, sublimiori authoritati non repugnant: Et hæc fuit obedientiæ Divi Josephi amussis & norma: Obedivit Deo ut Deo, obedivit Sacerdoti, obedivit Cæsari, obedivit Herodi, obedivit Magistratui, uti ejus ministris: obedivit Deo

G g g

Deo

Deo in omnibus, Sacerdotibus in divinis, Cæsari, Herodi, Magistratui in Politicis & Civilibus: & obediit simpliciter absque discussione, celeriter & non ex desidia, hilariter & non ex tristitia aut necessitate. Hæc sunt objecta, partes, & modi veræ ac perfectæ obedientiæ.

SECTIO PRIMA.

Obediit Divus Josephus ut homo Deo ut Authori naturæ.

- VI. **D**Eus est Author naturæ quia Creator est, etiam & gratiæ quia Redemptor simul & Remunerator: In utroque statu illo ei obediendum, & primò quidem oportet hominem perfecte subijci & acquiescere voluntati ac dispositioni Dei ut est Author naturæ, Rector mundi, in quo ipse est ut homo.
- VII. Hujus status leges nihil aliud sunt quam generales Divinæ Providentiæ & gubernationis effectus, quales sunt ordo & series partium hujus mundi, ortus rerum & occasus, vicissitudines & revolutiones temporum, varietas fortunæ & casuum ejus, qui respectu nostri accidentiæ dicuntur casusq; fortuiti, sed respectu Dei sunt ex proposito voluntatis suæ. Satis est in hanc lucem venisse, ut legibus istis obnoxii simus, pro ut de facto sumus, volentes nolentes: Illud tamen addendum quod etsi illius obnoxium esse sit necessitas inevitabilis, possumus ea nihilominus in bonum convertere, tolerabilia reddere & efficere, ut Cælum nobis valeant: quomodo? per debitam voluntatis nostræ cum divinâ, rectissimâ, justissimâ, & omnipotentissimâ (quæ omnia ista pro nutu suo agit, volvit & revolvit) conformatiōnem.
- VIII. Feram ergo spontè ut dies & noctes sibi succedant, & conatus ac studia mea ista vicissitudine, vel abrumpan & perdant, vel retardent: ut æstas me suo ardore urat, Hyemsque suo rigore, ut tonitru me terreat & fulgur indiscriminatim omnia feriat:

ut pluvia me in itinere perfundat; ut siccitate ager meus arecat: fortunam patiar sine animi dejectione adversam, sine elatione prosperam, sine alteratione abeuntem & redeuntem, miscentem adversa prosperis tristitia lætis: excipiam tranquillus morbos post sanitatem, & dum advenerit, mortem meorum & meam; quia leges sunt quibus mundi Rector suam regit rempublicam: quibus Christianè accinit gentilis Seneca epist. 104. *Nubilo, inquit, serena succedunt, turbantur maria cum quieverint, stant invicem venti: noctem dies sequitur, pars cæli consurgit, pars mergitur, contrariis rerum aternitas constat: ad hanc legem noster animus aptandus est, hanc sequatur, huic pareat, & quacumque sunt debuisse fieri putet, nec velit objugare naturam: optimum est pati quod emendare non possis, & Deum, quo Authore cuncta proveniunt, sine murmuratione comitari: & hic est magnus animus qui se Deo tradidit, at contra ille pusillus ac deneger, qui oblectatur, & de oratione mundi malè existimans, emendare mavult Deos quam se. Quid christianus si tamen addideris quæ adhuc idem Seneca epist. 86. *Non ex ebore statuum Phidias sciebat facere simulachra, faciebat ex ære: si marmor illi, si adhuc vilior em materiam obtulisses, fecisset quale ex illâ fieri optimum posset, sic sapiens virtutem si licebit, in divitiis explicabit, si minus in paupertate: si poterit in patria, si minus in exilio: si poterit, Imperator: si minus miles: si poterit, integer, si minus debilis. Quancumq; fortunam acciperit aliquid ex illâ memorabile faciet.**

IX. Quis in hoc ordine Divo Josepho in obedientiâ æquiparandus? securus est ille Deum quâcumque libuit ducentem: sed ducentem quâ? non per arenam, sed per lutosa, non per plana, sed per salebrosa: non per mollia, sed per aspera. Quis talem fortunam qualem ille expertus est, & animo tam pacato & tranquillo? *Ita affecti sumus, inquit Seneca lib. de consol. ad Helviam, ut nihil apud nos æquè magnam admirationem occupet, quam homo fortiter miser, & spectaculum sit dignum ad quod respiciat intentus operi suo Deus, vir fortis cum malâ fortunâ compositus. Ecce tibi Divum Josephum, si nullus unquam, talem,*

talem, cum malâ fortunâ luctantem, & eluctantem, filium Regum, pauperem & contentum.

X. Non fecit ille ut plerique nostrum quibus nihil in ore frequentius quàm istud, *Fiat voluntas tua sicut in celo & in terris* & nihil minus in corde. Quotus quisque enim nostrum est, qui hoc dicens non faciat sicut ille, qui amico suo preciosum monile offerens, precibusque diu instans, ut accipiat, illo manum ad oblatum porrigente suam ipse protinus retrahit: Non ita, inquam, Divus Iosephus, qui, & ore continuo verfabat illa verba *Fiat in me voluntas tua*, referente Sanctâ Brigittâ lib. 6. Revelat. cap. 59. ita & mente ad illam se perfectissimè obtulit, & per omnia ac semper paratus exitit: flexanimis Deo ad eò, ut quocumque volebat duceret statim: voluit ipsum ex Rege pauperem, dixit ille animo prono, volenti & demisso, fiat: Voluit illum laborare, laboravit; sudare, sudavit; algere, alsit; peregrinari, peregrinatus est; exulare, exulavit; contemptibilem esse, gavitus est.

XI. In hoc etiam ordine Mors ipsius ferriò observanda. Sanctus Pater noster & Dei Propheta Elias ante Christum optavit mortem pertæsus vitam: alii Sancti etiam eam optaverunt, sed ideò quia positi procul à Christo optabant vivere cum illo: Sed tu, ò Patriarcharum Sanctissime! qui vivebas hic cum eo, quomodo voluisti mori, & sic separari ab illo? Apostolus Paulus ad Philipp. cap. 1. cupit dissolvi ut esset cum Christo qui erat in celo, sed tu qui es hic cum illo cupis dissolvi & esse ab illo, ejusque suavissimâ quâ fruebaris præsentia privari: quid hoc est? Certè duas in isto Sanctissimo Viro distinguere debemus voluntates adversum se colluctantes, voluntatè scilicet manendi & fruendi Christo, & voluntatem obtemperandi Divinæ Providentiæ & dispositioni, ac sic moriendi, & discedendi ab eo: In primâ, erat delectatio summa, quâ perfundebatur in præsentia Filii sui & Sponsæ suæ: In secundâ, nihil nisi Divinum beneplacitum, non enim tunc adhuc patebat aditus ad Regna Cælorum, sed descensurus erat ad Sanctorum lymbum Patrum,

ibi que mansurus, donec ascenderet cum Filio suo, cælo ipsius morte referato: Et licet ex dispositione Dei deberet tunc mori, poterat tamen à Filio suo, qui etiam vitâ sanctos excitat, ob sublimissima sua apud ipsum merita dispensationem obtinere & prorogationem, quam tamen nec petere voluit: sed considerato hanc esse Dei voluntatem, ut tunc moreretur, huic divino pleneplacito se conformans fecit ut voluntas prima in se cederet secundæ, & sic sublimissimè conformavit se voluntati divinæ.

SECTIO II.

Obedivit Divus Iosephus ut Fidelis Deo ut Authori Gratia.

Secundò debet unusquisque hominum ut fidelis in Ecclesiâ, obedire Deo ut gratiæ Authori & Consummatori: debet, inquam, Sanctæ Religionis quam proficetur scita ac Leges amplecti: quæ antiquiserant lex scripta, nobis Evangelium & Ecclesiæ mandata. Christianus es, vide ne nomen vacuum & inane portes: ah quale crimen in fundo Christi, hoc est animâ Baptismi obligatâ caractere, stygis imperium erigere. Quale crimen in Ecclesiâ Sacrosanctis Mysteriis participare, Angelicæ Mensæ accumbere, & ad instar dæmonum procarî? lege Christianum dici, & moribus esse Scytham?

Mandatis ab his nunquam Divus Iosephus ne vel latum unguem discessit unquam: nec in his solum religiosa ejus Obedientia explorata est, sed etiam in aliis extraordinariis ac quidem maximè arduis & difficilibus probata.

Docent Medici filios nasci cum inclinatione vehementi ad illa, ad quæ eorum parentes cogitabant & quibus afficiebantur tempore generationis eorum: Atqui dum generabatur Divus Iosephus, parentes ex quibus genitus est, non agebant ex libidine, sed ex studio & voluntate obtemperandi legi Dei: genitus est enim ut diximus in

Ggg 2 supe.

XII

XIII

XIV

superioribus à Jacob in uxore Heli fratris sui sine liberis defuncti ex præcepto legis Deuteronomii c. 25. Ergo natus est cum vehementi propensione & naturali quâdam inclinatione ad observantiam legis, in quam intendebant ejus parentes in illius generatione. Quid mirum ergo si in obedientiâ excelluit ille qui ad eam à naturâ præparatus est.

XV. In actuali legis observantiâ genitus, in eadem quoque deprehensus est quando evehctus ad desponsationem Virginis. Monuimus enim supra Parte 2. Tractatu 1. cap. 13. num. 5. cum dandus esset dignus illibata Virgini Sponsus id factum ex oraculi decreto, ratione cujus Sacerdotes nati sunt occasionem solemnitatis Enceniorum, ad quam celebrandam ex præcepto legis convenire solebant Judæi, maximè verò qui erant ex Tribu Judâ: Cujus concursus ratione facile fuit in nuptos ex præfata Tribu ad conditam diem convocare, ut ei cujus virga florisset, Virginem in Sponsam juxta Oraculi responsum traderent. Quare cum Divus Josephus per omnia Legis observantissimus, in Jerusalem ad festum ascendisset, & ad jussionem Sacerdotum adiuvisset, virgâ ejus solâ inter cæteras Contribulium suorum se in flores explicante, manifestè omnibus apparuit eum a Deo electum, cui Virgo tradenda erat.

XVI. Cum verò in actuali obedientiâ & præcepto Legis jubentis adesse solemnitati, & Sacerdotis præcipientis adesse concursui, factus est Divus Josephus Virginis Sponsus, observarunt Sancti Patres, non tantum virgam ejus se in flores explicuisse, sed etiam Spiritum Sanctum in specie candidissimæ columbæ in eum devolasse, & ejus capiti consedisse, ut quid hoc? nisi ut manifestum fieret ex tunc Spiritum Sanctum ejus possessionem solemnem accepisse, ut deinceps ille non nisi ex ejus motu & ductu seageret.

XVII. Et verò undè ille Mariam duxit in uxorem? unde cum eâ virginitatem servavit illibatam? unde inventam gravidam nesciens adhuc mysterium non traduxit? unde in Bethleem jamjam parituram, non tam ad descriptio-

nem (ad quam non erat necessaria illa) quam ut ibi juxta Dei promissum Filium suum pareret advexit? unde pro Filio suo, expletis purgationis diebus, par turturum aut duos pullos columbarum potius quam agnum obtulit? undè in Ægyptum pro salute Matris & Prolis cum utroque aufugit? unde sublato periculo, in terram Israel redire jussus, audito quod Archelaus regnaret in Judæâ pro Herode Patre suo, hæc relicta pro pueri securitate ad partes Galilææ secessit? &c. Nisi ex hoc Spiritus Sancti ductu, nunquam ejus restitit impulsui, quin è contra, omni semper conatu illum secutus est, nec in ullo unquam defuit gratiæ Dei. Quæ ista obedientiâ?

Ex hæc obedientiâ Christum circumcidit, ei quæ nomen JESU imposuit. Cujus obedientiæ gravissimam circumstantiam ex profunda meditatione supra hac Parte 2. Tractatu 2. c. 20. num. 64. & sequentibus habes. Vide ibi ne idem bis repetamus. Ex hac quoque obedientiâ, *Postquam consummati sunt dies Purgationis Maria tulit IESUM in Jerusalem ut sifteret eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini.* Luc. cap. 2. vers. 22. & 23. Ex hac dedit pro eo hostiam secundum quod dictum est in lege Domini par turturum aut duos pullos columbarum, Lucæ cap. 2. vers. 24. Ex hac denique per singulos annos veniebant in solemnitatibus cum Coniuge sua ad dies festos solemnnes in Jerusalem è Nazareth, Lucæ cap. 2. vers. 41.

In quâ obedientiâ illud non est prætereundum quod eò contigit cum factus esset JESUS annorum duodecim: cum enim tunc ad festum de more ascendisset, & dies festos consummasset, perdidit JESUM, quo nihil ei molestius accidere poterat. Quod Saül offerens Sacrificium amittit regnum & Dei gratiam 1. Reg. cap. 23. quod Ozias incensum offerens leprâ cooperiatur, 4. Reg. cap. 15. & 2. Paralip. cap. 26. nihil mirum, quia licet hi bona agerent, non tamen benè. At Divus Josephus, cum Beatâ coniuge religiosissimè hoc præceptum adimpleverant, & omnia cum summâ perfectione consummarant, & tamen Christum amittunt:

tunt: sed hæc est probatio fortissimorum ac perfectorum. Sic contigit Jobo, sic Tobia, sic aliis justis: obtulerat Holocausta Job pro filiis, ne fortè peccassent: optima Patris oratio pro filio ne peccet filius, aut si peccavit ut ei dimittatur, & tamen mediâ die post oblatum sacrificium domus corrui & filii pereunt. Redibat Tobias à mortui in mediis plateis jacentis laboriosâ sepulturâ, pro quâ etiam dimiserat prandium suum, nec eâ die comederat, & reversus dum festum labore corpus recreare putat excecatur: sic Divo contigit Josepho: obsequitur legi per quam religiosissimè, festum celebrat per quam devotissimè, nec ullus eo & conjugè suâ melius, aut tam benè, & tunc puerum perdit quo nihil ei tristius: si ergo videtis te cum benè egeris mala invenire, probatio justis est, ne doleas nec despondeas animum, sed Deo gratias age.

SECTIO III.

Summum hujus obedientiæ Divi Josephi argumentum.

XX. **P**erfecta tunc obedientia censetur, & verè est, ut docent Sancti Patres quando obeditur simpliciter absque discussione, celeriter & non ex desidia, hilariter & non ex tristitiâ aut necessitate, constanter non cedendo arduis occurrentibus, & perseveranter non deficiendò. *Verus obediens*, inquit Divus Bernardus de præcept. & dispensat. *Mandatum non procrastinat, sed statim parat aures auditui, linguam voci, pedes itineri, manus operi, & se totum intus colligit ut mandatum peragat imperantis, non attendit verus obediens quale sit quod præcipitur, hoc solo contentus quod præcipitur.*

XXI. Præclarissimum vide hujus perfectæ obedientiæ si unquam fuit in Divo Josepho testimoniū apud Matthæum cap. 2. in ipsius fugâ cum Matre & Puero in Ægyptum ad monitionem Angeli: instabat pullulo Jessu, instabat & Virgini parenti sævus Herodes, & prope ferrum eorum cervicibus impendebat, quando Divo Josepho nil

minus cogitanti, *Apparuit Angelus in somnis dicens surge, accipe puerum & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum dicam tibi, futurum est enim ut Herodes querat puerum ad perdendum, & exurgens à somno fecit sicut præceperat illi Angelus.*

Hic verba singula, singulæ expendendæ circumstantiæ hujus facti, habent enim omnia quoddam obedientiæ pondus immensum. Itaque ponderandum. Primò, cui parat? Secundò, in quo? Tertio, quomodo? Quarto, quàm simpliciter? Quintò, quàm promptè? Sextò, quàm constanter?

Primò, Angelus est qui ei apparet, & qui per fugam proliq; matriq; consulere jubet: & ille ipse Angelus qui paulò ante nunciarat eum quem nunc salvare jubet, esse Salvatorem omnium. Divus Hieronymus in Matth. cap. 2. vers. 12. observat quòd adorato à Magis in cunis Domino, dum de reditu cogitant responsum acceperint in somnis, ne redirent ad Herodem, non dicitur autem à quonam acceperint istud Responsum, cum tamen ibidem versu immediatè sequenti explicite dicat Angelum fuisse qui in somnis apparuit Joseph, & monuit de viâ arripendâ: *Quid hoc? censent Interpretes cum de Angelo nulla fiat mentio in responso dato Magis in somnis, uti in hoc casu Divi Josephi immediatè sequenti, ab ipso Deo immediatè fuisse responsum datum Magis: Rationem discriminis reddit Divus Hieronymus citatus, cujus verba refero, si fortè in eis aliquid non ita vulgare expendere liceat: Responsum autem, inquit, Magis non per Angelum fit, sed per ipsum Dominum, ut meritum Josephi privilegium demonstraretur.*

Sed instabis, quare ex hoc quòd responsum datur Divo Josepho per Angelum, Magis verò per Deum ipsum, demonstratur meritum Divi Josephi privilegium? contrarium enim potius primâ fronte videtur. Verùm citò dicâ ex hoc meritum D. Josephi privilegium supra Magos ostenditur, quoniam scilicet Magis ipse Deus ex certa Domini autoritate recitum imperare debuit, Josepho autem non sic, etiam in re longè difficiliore, sed

satis fuit nutum per quemdam de ministris insinuare: consummata ergo Iosephi obedientia ostenditur, dum tam promptè à cubili surgit, ut in re tam arduâ obediatur ad vocem ministri, ac si à Deo ipso excitatus fuisset & iussus.

XXV. Secundò, jubetur exire de terrâ suâ & de cognatione suâ, deserere domum suam & omnia sua, peregrinari in regionem longinquam, & exulare in terrâ ignotâ, barbarâ & incultâ, ubi homines efferrati, ubi nullus timor numinis, nullus amicus, nullus notus, per viam asperam & desertam, in loco horrois & vastæ solitudinis, sine comitatu, sine divitiis, sine duce, sine idiomate: nonne hic tentatur ut fortis?

XXVI. Jubetur Pater fidei nostræ Abraham egredi de terra suâ & de cognatione suâ, & domo Patris sui Genes. cap. 11. & quia fecit sicut præcepit ei Dominus, mirè extollitur à SS. Patribus: sed quid hæc obedientia si conferatur cum istâ Divi Iosephi? Mittitur quippè Abraham in terram quam ei daturus erat & semini ejus possidendam, eâ quam actualiter possidebat longè meliorem: duxit deinde secum Loth filium fratris sui: tulit præterea uterque universam substantiam suam quam possidebant, & animas quas fecerant in Haran: Denique plurima & magnifica ei promissâ proponit Deus, ut cum alliciat ad iussa peragenda, quorum omnium nihil invenimus in hæc Divi Iosephi obedientiâ: nonne ergo tentatur ut fortis?

XXVII. Sed quandoquidem immincebat Pueri periculum, quare cum moniti sunt Magi ne redirent ad Herodem, non est monitus simul D. Iosephus ut eis se adjungeret, & unâ cum illis in Persidem secederet: hoc enim pacto (præterquam quod omnia securissima fuissent) fuisset illi melius & charissimis suis pignoribus: vel si manendum donec dies purgationis Mariæ expleantur, & puer Deo oblatuisset, cur rebus istis peractis non mittuntur in regionem eorundem Magorum ubi ab illis in honore & pretio habiti fuissent? ut impleteretur, inquit, *Quod dictum est à Domino ex Ægypto vocari*

filium meum, Matth. cap. 2. vers. 15. Sed ut bene notavit Toftatus in hunc locum Matthæi quæst. 61. non est credendum ita factum quia sic scriptum fuit, sed potius è contra ita scriptum fuit, quia sic Deus fieri volebat: quærimus autem hic cur Deus ita voluerit potius quàm isto modo? Quare respondeo primò, ex Imperfecto nostro in Matth. Homil. 2. ad cum locum: *Post Ægypti olim grave delictum, post multiplices plagas divinitus irrogatas, Deus Pater omnipotens qui non in finem irascitur recordatus misericordie suæ, Filium suum misit in Ægyptum, ut que jam dudum sub Moysè debitas scelerum suorum penas exenderat, veniente ad ipsam Christo magna reconciliationis signum & spem accipiat.*

Respondeo secundò cum Patre nostro Sylveira tomo 1. in Evang. lib. 1. cap. 7. quæst. 7. numer. 37. Sciebat Dominus quod Innocentes ob sui causam ab impio Herode essent perimendi, pro tali ergo tempore ipse etiam ærumnosæ & molestissimæ peregrinationi, & exilio, se subiecit: Dum enim sui erant sub truculenti gladio tyranni, noluit ipse in divitiis Orientalibus, ac regniis voluptuari delictis: sed ut magis ad rem nostram accedam.

Respondeo tertio, Deum in hoc ad Divi Iosephi majus meritum attendisse, quod sine dubio excrevit in immensum per labores, quos sustinuit fortiter eundo in Ægyptum, & ibi manendo, quos minimè pertulisset, sicum Magis, vel ad illos in Orientem profectus fuisset.

Sed pro majori elucidatione laborum à Divo Iosepho in hoc itinere ex obedientiâ atrepto emensorum, tria statuenda. Primùm, quis fuerit locus ad quem se conferre debuit: Secundùm, quis ille à quo fugam coepit: Tertium, quæ distantia ab hoc ad istum? Et quidem quoad primum, locus ad quem perrexit, & in quo demoratus est, vocatur Civitas Solis, & colligitur ex Isaia cap. 19. vers. 18. Heliopolis autem quæ est Civitas maxima totius Ægypti est idem Græcè, quod Civitas Solis apud Isaia Latinè: ita Divus Anselmus,

Anselmus, Divus Paschasius, Hugo Cardinalis, Christianus Grammaticus, & Abulensis citatus.

XXXI. Quantum ad secundum incepisse fugam ab Jerusalem volunt Beda, Cajetanus, Jansenius, & ex nostris Guido Perpinianus & Thom. Beauxamis quorum fundamentum est quod Mattheus c. 2. v. 13. Adorationi Magorum subjungat statim hanc fugam, dicens: *Qui (idest Magi) cum recessissent ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph dicens, Surge accipe Puerum & Matrem ejus, & fuge in Aegyptum, &c.* Ita ut ab illa monitione venerint ex Bethleem in Jerusalem ad Purificationem & Praesentationem, & ea peracta perrexerint in Aegyptum. Alii volunt incepisse à Nazareth quò reverfus est post Purificationem, ibique monitum fuisse de fugà capessendà, ita Origenes, Divus Chrysostomus homil. 9. in Matth. Theophylactus, Anselmus, Euthymius in Matth. Suarez 3. part. quaest. 23. art. 4. disp. 17. sect. 1. qui citat Tatian. & Ammonium Alexandr. in harmon. Evang. Abulensis in cap. 1. Matthæi quaest. 57. & noster Sylveira tomo 1. in Evang. lib. 2. cap. 6. quaest. 17. probant hi suam sententiam ex Luc. cap. 2. ubi descriptionem Purificationis Mariæ & Praesentationis Christi in Templo, claudit his verbis vers. 39. *Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilaam in Civitatem suam Nazareth.* Et ad fundamentum prioris sententiæ respondent illud ecce in textu mox citato Matthæi non significare connexionem inter res narratas (cùm constet inter discessum Magorum & fugam in Aegyptum intercessisse illud tempus quod fluxit à reditu Magorum usque ad Purificationem, idest viginti quinque dies) sed esse appositum ad ligandum sermonem: & hæc secunda sententia meo videri verior & amplectenda.

XXXII. Quantum ad distantiam seu interpedinem inter Nazareth à quâ, & Heliopolim ad quam migravit: Abulensis mox citatus quem communiter sequuntur omnes, à Gazâ, quæ est contermina Regni Aegypti, usque ad Heliopolim numerat septuaginta leucas, quæ constat tribus millibus Italicis, in

quâ viâ sunt tantum viginti leucæ arabiles & competentis habitationis, reliquæ autem quinquaginta sunt vastissimum desertum. Brocardus autem à Gazâ usque ad Hebron ponit iter unius diei: ab Hebron usque ad Jerusalem octo leucas horarias: ab Jerusalem usque Nazareth viginti septem leucas: Conficiunt in simul centum quinque leucas, & iter unius diei, quibus addendæ viginti septem leucæ redditus ab Jerusalem post Purificationem in Nazareth, ac sic fecit centum triginta duas leucas, & iter unius diei. Divus Bonaventura de Meditat. Christi cap. 12. dicit quod ad istud conficiendum Cursor impenderet quindécim dies, ad minus duodecim.

Hanc viam confecit Divus Josephus, & licet pateret ei via facilior per mare in Aegyptum, elegit tamen ire pedes per viam terrestrem ex communi omnium sententiâ, tùm ne cum periculo pignorum sibi concreditorum diu expectare cogeretur in portu, usque dum navis aliqua solveret in Aegyptum, tùm quia maris navigatio fuisset non parùm tenero Infanti & Matri delicatæ ac inassuetæ nociva, saltém periculosissima.

Et jubetur excedere vix reversus ex Jerusalem in Nazareth, necdum saltém itineris satis longi qui viginti septem, ut diximus, leucarum seu octoginta & unius millium Italicorum labore recreatus, tantum iter arripere per alpèra, per montosa, per palustria, per locum horrois & vastissimæ solitudinis. Nox erat tunc in tempesta quieti danda & somno, non itineri, maximè verò Infanti & Virgunculæ Matri: Hyems erat & quidem seva, spirabant frigidi Aquilones, è nube gravidâ fortè nix cadebat densa, vel pluvia crebra, quæ & eos perfundebar, & vias reddebat invias: quomodo viam talem inerat Virgo? quomodo Jesus? quomodo Josephus ipse? sed quomodo tam longâ, tam difficilem? Jacebat Infans, jacebat & Mater in lectulo, quomodo ex eo surgere faciet & hanc & illum mediâ nocte, abrupto præproperè somno? facit tamen: Accipit propterea Puerum, & vel ut Matri solatio sit, vel ut tenelluli membra frigore rigentia

foveat, in ulnas desert: Nec equo portatur aut lecticâ, nec rhedâ vehitur qui cælos digito appendit. Portatur à Josepho stupente naturâ, stupentibus Angelis, dulce quidem pondus & amanti leve: sed tamen pondus, & hoc duce obedientiâ. O quoties in tanto itinere tramitem relinquere, & deflectendo per avia etiam longissimè viam requirere coacti sunt benè madidi, benè fatigati, vix panc satiati, solis fortè radicibus & herbis sylvestribus recreati. O miram obedientiam in re tam difficili! non obmurmuravit, non cunctatus est, non conquestus est de itinere longitudine, de importuno noctis tempore, de hyeme, de inopinatâ & improvisâ profectioe, de inopiâ ad expensas faciendas maximè per iter ignotum, desertum, barbarum, horridum & incultum. Ex quibus facilè est concludere si talem Vir Sanctissimus præstiterit obedientiam in tam arduis, quid fecerit in aliis.

XXXV. Quarto inquirendum, quomodo obedivit? quàm promptè? quàm simpliciter? quàm constanter? dixit ei Angelus: *Surge accipe puerum & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum dicam tibi, futurum est enim ut Herodes querat puerum ad perdendum eum.* Quid ad hæc Divus Josephus? in re mirè obscurâ, perplexâ, & difficillimâ, nihil locutus est, nihil interrogavit, nihil replicavit, nihil obmurmuravit. Sed *consurgens*, inquit Evangelista, *accepit Puerum & Matrem ejus nocte & secessit in Ægyptum, & erat ibi usque ab obitum Herodis Regis.* Hoc est non tantum fecit quod præcepit ei Angelus, sed etiam sicut præcepit. *Nisi enim*, inquit Divus Paschasius in hunc locum, *fiat sicut præcipitur, & non aliud quam præcipitur, & tum fiat, quando fieri præcipitur obedientia vera esse non potest.*

XXXVI. Promptitudinè obediendi huic cælesti monito probat illud participium, *Qui consurgens*, quod significat ipsum à strato in quo jacebat, continuo, & sublatâ omni morâ surrexisse, Puerum & Matrem accepisse, & eodem instanti iter arripuisse, quid promptius? Tam promptus fuit ut iret in Ægyptum seu in exilium, quam ut

rediret ex Ægypto in patriam suam, eisdem enim verbis Evangelista utrimque obediendi promptitudinem exprimit, ait enim hic & illic: *Qui consurgens accepit Puerum & Matrem ejus, & pro primo, secessit in Ægyptum, & pro secundo, venit in terram Israël:* imò promptior fuit ut iret in exilium: quia licet consurrexerit ut rediret ex Ægypto in patriam suam, sicut fecerat ut iret in exilium: Evangelista tamen observat quod profecturus in exilium non tantum consurrexerit, sed etiam quod ipsâ nocte acceperit Puerum & Matrem ejus, & secesserit in Ægypto. Esto enim dicatur hic quoque quod consurrexerit, non tamen quod ipsâ nocte acceperit puerum & Matrem ejus ut rediret in terram Israël, non tantum quia res non ita urgebat hic atque illic, sed etiam ut sciremus Sanctissimum Virum promptiorem fuisse obedire in contrariis & duris quàm in placentibus. O miram obedientiam!

Simplicitatem verò & constantiam in obediendo probant cætera. Nisi enim simplex fuisset & coeca ejus obedientia, quam multa poterat causari & objicere contra hæc tam extraordinaria mandata? neque, saltem in speciem, ad eò absurdè. Primò, enim poterat dicere si tu es ille Angelus qui mihi ante apparuisti, aut ab eo missus à quo ille, quomodo coherent hæc quæ tu mihi modo imperas, cum illis quæ ante, vel ab illo mihi ante dicta? si ille, quem jam vis me subducere Herodi, est opus Spiritus sancti, si est filius altissimi, si Salvator populi sui ut dixisti tunc, quid igitur timet Herodem id est hominem? quare ab hoc fugiat ille sub quo tremunt qui portat orbem, & ipsæ cæli columnæ? ille, inquam, cujus majestatem laudant Angeli, adorant dominationes, tremunt potestates? an non alia via, alius modus minus ignobilis se ab illo expediendi? an non potest efficere ut terra dehiat, & illum vivum absorbeat? an non ex æthere fulmina in caput infandum evocare? an non è cælo accire Angelorum Legiones, quorum unus solus unâ nocte cætum octoginta quinque millia Assyriorum exercitus Sennacherib

Sennacherib potuit interficere? aut si non placet modò illa vis cœlestibus, cur non subtrahitur Infans captis oculis Herodis & Curialium ejus? id enim ei factu facile; & aliâ Deo viâ, eâque innumerâ perditum impediendi, coercendi, comprimendi, imò opprimendi. Cur ergo eligitur turpis fuga? sed cur in Ægyptum? in exulem terram, in extorre & arens solum? &, quod caput est, ab Idolis infame? denique si fugiendum in Ægyptum, cur non hoc indicatum cùm esset Jerosolymis ut parceretur labori quem suscepit ut rediret Jerosolymâ Nazarethum, ac deinde Nazaretho usque Ierosolymam, ut ex hinc pergeret in Ægyptum? cur ipsâ horâ quâ discedendum & non ante, ut daretur aliud quod tempus disponendi de rebus necessariis, & se ad tantum iter comparandi? hæc omnia sese objiciebant, mentem ejus pulsare poterant, sed vir justus perfectissimè Deo subditus nihil horum audit, tenet Dei verbum firmissimum, & sequitur præcipientem, ô qualis triumphus Dei de toto homine! de ejus judicio, cujus lumen ita retunditur, de voluntate cujus libertas ita subicitur: de omnibus potentiis & facultatibus ejus quarum actus ita ei consecrantur?

XXXVIII Sed quid tandem de constantiâ hujus obedientiæ? Audi, jubetur esse in Ægypto in exilio, quamdiu verò? *Esto ibi usque dum dicam tibi*, inquit ei Angelus. Ergo quamdiu? hoc ei manebit incertum & occultum; pendendum & semper erit ex Dei nutu, & boni Angeli ore, & dictis: & verò pendeimus, inquit, & in hoc casu & in omni vitæ cursu, stat enim in obedientiâ & vivere & mori: sollicitus minimè fuit ut quæreret quot mensibus quot annis hoc exilium, hæc mala, hæc afflictio durabunt, nec id ei Angelus aperuit, sed dixit solum, *Esto ibi usque dum dicam tibi*. Nec ipse inquisivit. Non voluit Deus ipsum cognoscere quanto tempore ista afflictio duratura esset, ut esset paratus (pro ut de facto fuit, cum nihil de futura ejus duratione inquisierit) ad eas per totam vitam si ita ei placuerit tolerandas, ut sic licet uno tantum die durasset afflictio, meritum

tamen ipsius non esset unius diei, sed totius vitæ.

De justo in brevi consummato dicitur Sapientiæ cap. 4. *Quod consummatus in brevi expleverit tempora multa*, quia nimirum jam seipsum Deo ad labores multorum temporum obtulerat, eosque jam mente & animo acceptarat & pro Deo exantlare præsto erat, si sic ei placitum fuisset: unde nec eorum meritis privari debuit, per accidens enim fuit quod abbreviatâ ejus vitâ eos non tolerarit: Jam enim animo paratus erat ad eos, multis temporibus sustinendos. Ita etiam Divus Josephus, licet exilium illud, illiusque incommoda non nisi per septem annos pertulerit, habuit tamen meritum immensi temporis, quia fuit præsto illud pro Deo tolerare sine mensurâ, quamdiu voluisset Deus.

Patet ergo ex his quàm verum sit quod Beatissima Virgo D. Brigittæ lib. 6. Revelat. cap. 39 revelavit, Conjugem suum Josephum hæc verba ferè continuo in mente & ore habuisse, *Vitam vivam & adimpleam voluntatem Dei mei*.

Sed quid miramur ipsum Deo obedientem, miremur potius Deum ipsi obtemperantem. *Erat enim subditus illi*, Luc. c. 2. vers. penult. & quod voluerit Deus Pater & filium suum sibi per omnia æqualem & consubstantialem & filii sui Matrem, ab hujus Sanctissimi Viri nutu & ore pendere, in cujus rei argumentum ipsi, non Mariæ Angelus Domini apparuit, dum eis fugientem & dum à fugâ redeundum.

SECTIO IV.

Obediuit Divus Josephus hominibus in omnibus.

Divus Thomas 2. 2. quæst. 104. art. 1. quærit utrum homo teneatur alteri homini obedire, & responderet eodem art. in corp. his verbis, dicendum quod sicut actiones rerum naturalium procedunt ex potentiis naturalibus; ita etiam operationes humanæ procedunt ex humanâ voluntate: Oportuit autem in rebus natura-

H h h

libus

libus, ut superiora moverent inferiora ad suas actiones per excellentiam naturalis virtutis collatae divinitus: unde etiam oportet in rebus humanis quod superiores moveant inferiores per suam voluntatem ex vi autoritatis divinitus ordinatae. Movere autem per rationem est praecipere, & ideo sicut ex ipso ordine naturali divinitus instituto in rebus naturalibus inferiora superiorum motioni subjiuntur, ita etiam in humanis ex ordine naturalis ac divini juris tenentur inferiores suis superioribus obedire. Hæc Divus Thomas.

XLIII. Et noster Divus Damascenus lib. 2. de Fide Orthod. cap. 7. dicit potuisse à Deo dari proprium lumen homini quomodo & Soli, sed non datum, ut ordo inter creaturas quæ subsunt & præsentur ostendatur; & doceamur communicare invicem, & lubenter subesse, si Deus ita disposuit: & Divus Gregorius Nazianz. orat. 9. *Obedientiam, inquit, tam terrena quam caelestia tuentur & conservant: summopere itaque cavendum ne exclusa obedientia invehatur anarchia: regereque sese ipsi velint qui regi debent cum aperta totius multitudinis pernicie.*

XLIV. Ergo in tertio hujus mundi statu, idest in Civitate, in Oppido, in Patria, in qua civis sumus, debemus Magistratui & Principibus obedire ut Dei Ministris in legibus politicis & civilibus, in quibus nihil contra Deum, quandoquidem per Deum Reges regnent, & legum conditores iusta decernant, & hoc ut ait Apostolus ad Rom. cap. 13. vers. 5. *Non tantum propter iram, sed etiam propter conscientiam: ita ut illi peccent qui illorum leges temere transgrediuntur.*

XLV. Ex quibus tria colligenda: Primum, quod Leges & Sanctiones Politicæ & Civiles (à fortiori Ecclesiasticæ) non tantum Principum fidelium, sed & infidelium, etiam sublato scandalo, in conscientiam obligant Christianos omnes ut alios ipsis subditos, in iis quæ non sunt contra Deum & Religionem: quia *omnis potestas à Deo est, & qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*, inquit Apostolus loco proxime citato: Secundum, quod Heterodoxi qui vo-

lunt excutere jugum suorum Principum legitimorum prætextu Evangelicæ libertatis miserrimè decepti, ut Judæi Evangelium evertant: quia Evangelium præcipit obedire Præpositis etiam discolis: & potens est illos deturbare vel mutare si non vellet illos regnare: Tertium, tantum abest ut Evangelium & Religio Christi destruat potestatem publicam, sive illa Monarchica sit, sive Aristocratica, sive Democratica, quin potius illam adstruit, stabilis, & corroborat; quandoquidem doceat illam esse à Deo, nosque omnino adstringat ejus legibus & placitis etiam in conscientia.

Quare in hoc tertio statu ut civis in Patria me spontè subijciam omnibus legibus & ordinationibus civilibus ac politicis, moribus quoque sive consuetudinibus receptis, nec Religioni contradicentibus, Patriæ seu Civitatis in qua natus sum, vel quam voluntate meâ elegi, nec gravabor reddere Cæsari quæ sunt Cæsaris, & quæ sunt Dei Deo.

Hæc iterum obedientia mirè eluxit in hoc Sanctissimo Viro de qua ex tribus vel quatuor ejus actionibus, de quibus solum nobis constat, iudicium ferendum.

Primum, namque obedivit Sacerdotibus dum ad eorum iussionem comparuit cum aliis contribulibus suis, quando quaestio fuit de collocandâ Beatâ Virgine Deiparâ in matrimonio, ut diximus supra. Comparuit, inquam, quamvis ipse inter omnes nullo modo de nuptiis cogitaret. Poterat enim ipse secum apud se ita ratiocinari: Quid ad me ista iussio, qui de nuptiis non curo? compareant illi quibus nuptiæ sunt in votis, ego apud me maneo, celebs enim esse volo: Sed non fecit quia verus obediens ita affectus est, ut potius cogitet esse mandatum & obligationem ubi non est, quam non esse ubi est. *Perfecta obedientia*, inquit Divus Bernardus tract. de Præcepto & Dispens. cap. 9. *legem nescit, terminis non arctatur, neque contenta angustiis professionis, largiori voluntate fertur in latitudinem charitatis, & ad omne quod injungitur spontanea, vigore liberalis, alacrisque animi modum non considerans*

in infinitam libertatem extenditur.

XLIX. Secundò, in exercitio artis suæ in summâ humilitate, & cum summâ resignatione, summam exercuit obedientiam, subiectus omni humanæ creaturæ propter Deum, qui subiecerat cum in spe: prostratus quippe à fortunâ, vel melius à Deo ejusque justissimâ Providentiâ à summis natalibus ad infimam sortem, à sceptro, inquam, ad malleum, illis quibus operas suas locabat, ut humillimus servus, modestissimè in serviebat flexanimis ad omnem eorum nutum.

L. Tertiò obedivit Cæsari, nam cum exiisset ab illo Edictum ut describeretur univèrsus Orbis: *Ascendit Ioseph à Galilea de Civitate Nazareth in Iudæam in Civitatem David, quæ vocabatur Bethleem, eo quod esset de domo & familia David ut profiteretur cum Maria desponsata uxore sibi pregnante.* Inquit Lucas cap. 2. vers. 4. *Ascendit*, inquam, quod significat iter arduum, *in illis diebus*, idest hycemali tempore ad finem scilicet Decembris; *de Nazareth in Bethleem*, idest ad viginti quinque leucas horarias, ut minimùm, *cum Maria*, idest brevi pariturâ, unde non levis ei timor: sed quod caput est *desponsatâ sibi uxore*, quam sciebat verbo divino filio Altissimi foetam, idest illo sub quo tremunt etiam illi qui portant orbem, & ipsæ cæli columnæ; illo, inquam, ante cujus conspectum mors fugit, ad cujus vocem mortui resurgunt, videntes autem eum portæ mortis confractæ sunt; illo denique ante quem Augustus cum supercilio suo, nec etiam culex est, & nihilominus hæc sciens, ac se tanti Domini Patrem à Deo electum & effectum paret edicto ut alii de trivio homunculi.

LI. Hanc profundam reflexionem mihi ingessit phrasis seu modus loquendi Sancti Evangelistæ Lucæ hoc factum referentis. Nam postquam dixit cap. 2. vers. 3. *Ibant omnes ut profiterentur singuli in Civitatem suam.* Subjungit statim versum immediatè sequenti: *Ascendit autem & Ioseph à Galilea de Civitate Nazareth*, quasi diceret non tantùm alii Edicto Cæsaris Augusti Majestatis obedientes iverunt singuli

in Civitatem suam, ut profiterentur, sed etiam (quod admirère) Ioseph cum Mariâ sibi desponsatâ uxore pregnante.

Ultimò, denique obedivit quoque LII. impiissimo Herodi, suo (etiam seclusâ suâ in Patrem Dei electione & elevatione) inferiori, rebeli suo, sceptri sui violento & injusto occupatori, verbo uno notissimo Tyranno, obedivitque sciens, volens, lubens, immò cum summâ modestiâ, & cui nulla unquam similis, cessit illius furori: tanti faciebat obedientiam ut illam sedibus & regnis anteponebat quam nullis ullus verbis unquam ita extulit ut D. Remigius apud D. Thomam in Catenâ ubi sic ille: *Hoc aditu recessit vita, quo ingressa est mors: per inobedientiam. Adæ omnes perditum sumus, per obedientiam Ioseph omnes ad pristinum statum incipimus revocari.*

Tu itaque Christiane qui hæc legis, LIII. vel audis, noli sub obedientiâ gemere ut sub jugo jumentum, sed ad exemplum Sanctissimi Patriarchæ Iosephi, Patris JESU, & Mariæ Sponsi, exhortante etiam Sancto Ambrosio serm. 3. in psalm. 118. *Erige cervicem tuam*, quia cum fers legem & obedientiam, dum caput tuum Deo ut auctori nature subdis in quantum homo in mundo, vel ut gratiæ auctori & consummatori in in quantum fidelis in Ecclesiâ, ei denique in Principibus ac magistratu tanquam ministris ab commissis in quantum civis in Patriâ. *Redimicula non vincula geris.*

CAPUT III.

De Paupertate Divi Iosephi rerumque terrenarum contemptu.

DUPLEX est paupertas, una L. necessitatis, altera virtutis: Prima, est onerosa & gravis: Secunda, generosa & levis: Prima, est egena & tenuis: Secunda, dives & opulenta: Prima, vilis & sordida: Secunda, nobilis & suspicienda: divitiarum verò, licet ex se non sint malæ, nec vituperandæ, quia tamen pericu-

H h h z

lola

losæ, & ut plurimum fomenta malorum, ideò illarum contemptus consulitur, & ei temper præferenda paupertas, quidquid in contrarium sentiant homines mundani, & nil nisi terrena sapiètes, idq; ex multis rationibus.

II. Prima, quia dives juxta vulgarissimam parcemiam aut iniquus aut iniqui hæres. Primò, iniquus vel quia iniquè acquiruntur vel quia solent iniquitati servire, vel quia homo ex quo per peccatum à rectitudine cecidit, nimis inordinatus est ut eis benè utatur ut debet: unica siquidem virtus, scilicet misericordia illas distribuit per eleëmofynam, quam adhuc sapissimè vanitas inficit. Sed è contra avaritia eas congregat cum injustitiâ & irreligione & mille aliis vitiis. Prodigalitas expendit cum gulâ & profusione, superbia ad ambitionem, vanitas ad luxum, pompam, & ostentationem, aliorumque contemptum, ira ad vindictam, luxuria ad corruptelam; ut meritò Salvator eas vocet, *Mammoneam iniquitatis*, quæ superbiæ, quæ libidini, quæ iræ, quæ vindictæ, quæ ludis, quæ luxui, quæ commessationibus, quæ histrionibus, quæ parasytis, quæ justitiæ labefectandæ, quæ pudicitia corrumpendæ servit: quare pauperes, qui non habent illas, non invident divitibus qui eas habent, quia periculum quod ex illis imminet divitibus, majus est malum incomparabiliter inopiâ, quam ipsi ex paupertate suâ patiuntur: divites verò quibus tanta ex illis incumbunt pericula, videant an illas tanti facere debeant, quanti solent.

III. Vel secundò, iniqui hæres est dives, ut enim profundè Divus Chryso-stomus in 1. ad Timoth. *Necesse est divitiarum initium ac radicem ex aliquâ iniquitate emanasse: unde id constat? ex eo quod Deus ab initio non fecit alium quidem divitem, alium verò pauperem, sed eandem omnibus aperuit humum: quo patet igitur cum illa communis sit, tu illius per multa jugera possides, proximus verò nec unam glebam: Pater, inquit, mihi ista reliquit: ille autem à quo ea suscepit? à majoribus scilicet: sed hi à quibus? necesse est profectò per successionis lineam ascendendo invenire principium: id autem injustitiâ vacare non potest.* Hæc

Chryso-stomus Sanctus.

Secundò, præferendam dicimus divitiis paupertatem virtutis, quia ditior est divitiis: licet enim paupertas aliquibus fortè indigeat, avaritiæ tamen, quæ ferè inseparabilis est à divitiis, omnia defunt: ut enim præclare latina Princeps eloquentiæ Cicero: *Tam deest avaro quod habet, quàm quod non habet.* Nam adeptis non gaudet dum novis semper inhiat, & miratur quod inimicus quem fugit eum nunquam deserat, ut Tantalus in aquis, inops & sitiens in medio abundantia, auro, quod sitit, ipsius captas non ipsum implere valente.

Hinc pulchrè Seneca etiam ex naturali lumine in hæc materiâ christianizans, *Parem Deo, inquit, idest scelicem, pecunia non faciet, Deus nihil habet, utpote qui omnibus omnia tribuens, se solo dives est & Beatus. Prætexta non faciet, Deus nudus est:* Nullum enim habet operimentum, præter lucem propriam, amictus lumine sicut vestimento. *Fama non faciet, Deum nemo novit, & multi malè de illo æstimant & loquuntur.* Imò etiam ab Athæis exhibatur, & ab impiis laceratur. *Non turba servorum, Deus solus est, & ante mundi creationem nullus erat qui eum coleret. Non pompa, læticiam ejus portantium, ipse vehit omnia, cuncta portans verbo virtutis suæ.* Quid ergo parem faciet Deo, idest scelicem? audiendum Senecam epist. 25. *Quisquis desiderium suum clausit, cum ipso love de felicitate contendat.* Et verissimum est illud quod sub nomine Philonis Judæi circumfertur, *Virtutis studiosus paucis indiget in confinio mortalis & immortalis naturæ situs.*

Tertiò, paupertatem virtutis divitiis præferendam dicimus, quia cum illa sit voluntatis, non est gravis, dumque paucis caret commodis, multis levatur curis quæ comitantur divitiis: Et sicut nihil est tam leve quod ei grave non sit, qui invitatus aliquid facit, sic à contrario nihil est tam grave, quod non ei qui volens exequitur, leve esse videatur. *Nisi fortè, inquit Doctissimus Salvianus lib. de Provid. Antiquis illis prisce virtutis viris, Fabiis, Fabriciis, Concinnatis, grave fuisse existimamus quod*

quod Pauperes erant qui divites esse volebant, cum omnia scilicet studia sua omnes conatus suos, ad omnium emolumenta conferrent, & crescentes Reipublice vires privatam paupertate ditarent: nunquid parcam illam tunc agrestemq; vitam cum gemitu & dolore tolerabant, cum viles ac rusticos cibos ante ipsos exercebantur focos sumerent, eosq; ipsos capere ante vesperam non liceret? Nunquid egrederebantur quod avara illos a divite conscientia auri talenta non premerent? aut etiam argentum usum legibus coercerent? Nunquid illecebra & cupiditatis panam putabant, quod distantia aureis nummis marsupia non haberent? Cum patricium hominem, quod ad decem usque argenti libras dives esse voluisset, indignum curia iudicarent? non despiciebant tunc puto pauperes cuitus, cum vestem hirtam ac brevem sumerent, cum ab aratro accerferentur ad fasces, & illustrandi habitu Consulari, illis forte ipsis, quas assumpturi erant imperialibus togis, modicum sulcore pulverem detergerent. Itaque tunc illi pauperes Magistratus opulentam Reipublicam habebant. Et que rogo insania est, & que caecitas, ut egestuosam ac mendicantem Republicam divitias posse credant stare privatam? Tales ergo tunc veteres Romani erant, & sic illi tunc contemnebant divitias nescientes Deum, sicut nunc non spernant sequentes Deum.

VII. Sed nulla major, inquit gravissimus Tertullianus lib. de Patientia, ad pecuniam contemptum exhortatio est, quam quod ipse Dominus in nullis divitiis invenitur. Addit Apostolus Iacobus c. 2. Audite fratres dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide & heredes, regni, quod repromisit Deus diligentibus se? ubi sic Glossa: Diligentius attendite, quia non qui ditiores in saeculo, hi sunt meliores in examine divino, & ideo non sunt praeferendi. Ubi & Divus Thomas Aquinas, paupertatem multum Christo placere advertit. Primò, quia eam sibi assumpsit: Etenim cum esset dives propter nos factus est egenus, 2. Corinth. cap. 8. Secundo, quia statim ut mundi incola esse cepit, paupertatis signa crexit: natus est enim in stabulo, & ut loquitur Ecclesia.

Fano jacere pertulit
Praesepi non abhorruit,

Parvoque lacte pastus est,
Per quem nec ales esurit.

Tertiò, quia paupertatem inter homines converfians tenuit; *Vulpes forneas habent, & volucres caeli nidus filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet*, Matth. cap. 8. Quarto, quia pauperes elegit in Apostolos, erant enim Piscatores. Quintò, quia Regnum Caelorum promittit pauperibus Spiritu Matth. cap. 11. Sextò, quia paupertatis consilium tradidit: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quae habes & da pauperibus*, ibid. Ultimo, quia nudus mori voluit: ergo tam studiosus, tam amator paupertatis, non alios voluit in terris habere parentes quam pauperes, & divitiarum contemptores: licet enim propter edomitas in illis passiones, fomitem extinctum, & mentem ex toto in Deum erectam, nihil a divitiis, aliàs periculosus, in illis timendum esset, quin è contra illis in bonum, ita usi fuissent qualiter nulli alii, quia tamen illarum abdicatio, etiam bono usu longè melior est, & tutior; ideo illam in eis non divitias exquirit.

VIII. Haec conjectura adeò fortis est ad probandam in illis Christi parentibus paupertatem istam virtutis, & divitiarum contemptum, ut sola sufficiat: sed tamen non desunt aliae: cum enim praeterea probant in Divo Iosepho. Primò, quod fabrilium exercuerit, ut patet ex Evangelio pluribus in locis: nec valet si dicas cum aliquibus, etsi Faber dicatur non tamen significari tenuem, sed architectum aut Magistrum qui plures ac diversi generis artifices sub se haberet, hoc enim supra refutavimus, part. 1. tract. 2. cap. 13. sect. 1. Vide Responsionem ibi. Secundo, patet ex paupertate hospitii ad quod ratione illius divertere coactus est in Bethleem, eò peractus ad pendendum Caesari censum cum Maria uxore sua, cum enim non esset eis locus in diversorio in eo Oppido, quia nimirum ditiores loco praecupaverant, & eis alii ab hospitalariis & cauponariis mercedem & luctum quaerentibus praeferrantur, debuerunt ad stabulum bestiarum desistere, ubi *enixa est puerpera Regem qui caelum terramq;*
regis

H h 3

regit per secula. Tertiò, ex oblatione pro Christo factà in Templo quando postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum legem Moysi, tulerunt IESUM in Ierusalem, ut sisterent eum Domino. Tenebantur enim Judæi strictè ex præcepto divinæ legis die à partu quadragesimo venire cum natis suis ad templum, & ibi pro illis offerre agnum anniculum: Quod si forte non potuisset manus illorum invenire ut agnum emerent offerendum, ob paupertatem, tunc & non aliter, par turturum offerebant, aut duos pullos columbarum: atqui Divus Iosephus & Maria non agnum obtulerunt, sed par turturum aut duos pullos columbarum, Evangelio attestante Lucæ c. 2. Non ergo potuit illorum manus invenire ut Agnum offerrent: ergo pauperes erant. Hinc Venerabilis nostra Margareta à Sanctissimo Sacramento in verbis à nobis supra relatis part. 1. tract. 3. cap. 3. de illis ait: *Nihil eis præter Nazarethanam domunculam.*

IX.

Sed hæc eorum paupertas non fuit necessitatis, sed virtutis & electionis, probatur primò, de D. Iosepho: nam ipse fuit filius legalis Heli ut diximus. & propterea secessit in ejus bona ex lege: Atqui Tritavus Heli in Genealogiâ Divi Lucæ cap. 3. dicitur etiam Ioseph, qui fuit filius Mathatæ, suo tempore utramque gubernavit Galilaam, ut notavimus supra part. 1. tract. 2. cap. 14. sect. 1. num. 11. ex Iosepho Judæo lib. 2. de bello Judaico cap. 25. & Philone item Judæo in Breviario temporum: Tanta ergo gloria, ut adhuc intulimus ubi supra, non potuit adeò fuisse detrita in Heli, ut nihil profus habuerit quod transmitteret in filium suum legalem & hæredem Divum Iosephum.

X.

Ex quo præterea conficitur Divum Iosephum paupertatem illam virtutis ex mentis opulentiâ elegisse, & amplexatum fuisse etiam antequam ad nuptias cum Virgine pervenisset, eaque bona patrimonialia in quæ successerat, exceptâ domo suâ Nazarethanâ ad habitationem necessariâ in pauperes distribuisse, quandoquidem ex tunc fabilem didicerat, eamque exercuerat ad victum comparandum.

Quoad Beatam Virginem verò, certum est ipsum fuisse Sanctorum Joachim & Annæ unicam prolem, ergo consequens quod ipsa fuerit bonorum ad illos spectantium hæres: unde Eusebius Emisenus: *Manifestum est, inquit, Beatissimam Virginem Mariam nobilissimam heredem, parentibus suis in hereditatem successisse, siquidem nec fratres habuit, nec habuisse legitur.* Bona verò habuisse nec exigua nimis manifestum est ex SS. Patribus, & patet ex sequentibus.

In his bonis occurrunt primò res immobiles, idest quæ soli sunt aut solo adherent, agri, prædia, domus, l. 23. ff. de usu. At constans est Patrum doctrina Divæ Virginis Parentes plura prædia & domos possedisse, & Beatam Virginem illa ab ipsis hereditasse. Nam primò Sancta Anna sterilis pro obtinendâ prole à Deo in horto suo orabat, ut asserunt Sanctus Germanus in Encomio de Virgine. Præsentat. Antiochus homil. 107. Epiphanius serm. de laudibus Virginis. Secundò, Sanctus Joachim, ut habet Sanctus Hieronymus, vel quisquis est Author lib. de Ortu Deip. inter opera Divi Hieronymi. *Ad Pastores qui cum pecudibus suis erant in pascuis suis secessit* Tertiò, plura habuerunt hinc & inde domicilia, quæ ex institutione de usufr. l. 15. ff. qui satisd. inter res immobiles numerantur: unum in Sepphoro seu Dio-Cæsareâ, quæ Urbs est in ipso Galilæa meditullio, quam Brocardus itiner. 5. Bredenbach. ibid. Fretellius pag. 49. noster Joannes Pascha Itinerarii d. 174. Salmeron Proleg. 41. & alii communiter, Patriam seu natale solum Divi Iosephi existimant: Aliam domum tribuit Divo Joachimò Sanctus Damascenus lib. 4. de fide orthod. cap. 15. scilicet ad Piscinam probaticam prope templum: idemque asserunt alii inter quos Joan. Zeverinus Vera in Itiner. Hierosol. cap. 9. Bredenbach. 26. Julii, Salign. tomo 8. cap. 6. Vitriacus cap. 58. Will. l. 11. Belli Sacri cap. 15. & 16. noster Joannes Pascha citar. d. 107. qui dicunt utrumque Mariæ Parentem diem ibi obiisse, ibique Templum in honorem Beatæ Annæ extructum. Vide nostrum Lezanam in Annualibus.

nalibus. Et hæc quidem certa videntur, quæ verò de aliis ædibus, quas in Nazareth, Bethleem, & alibi habuisse dicuntur, non ita.

XIII. De mobilibus etiam bonis constat: nam divisio illa substantiæ quas in tres partes secabant Parentes Beatæ Virginis, quarum unam Templo, pauperibus alteram, tertiam sibi & familiæ suæ sustentationi addicebant, ut Sancti Patres observarunt, & communis est Traditio, testatur non modicam fuisse bonorum mobilium copiam quæ spectarunt ad illos. Cùm ergo Beata Virgo eorum unica proles, fuerit eorum hæres, & Divus Josephus per Beatam Virginem propter suum cum eâ matrimonium; undè illi tam pauperes ut supra, nisi ex electione voluntatis?

XIV. Addendum ad hæc quod Divus Josephus & Beata Deipara nato in Bethleem Christo, oblata à Magis preciosa munera vel acceptarunt, vel non; si non, quæ ratio poterit assignari nisi hæc, quod scilicet sanctam paupertatem professi, illa munera contra istud suum propositum admittere noluerint: Si verò acceptarunt (ut acceptasse censeant ferè omnes, & meo videri probabilius) quod ergò paucis ab inde diebus pro Christo, quem in Templo præsentarunt, non obtulerint nisi par turturum aut duos pullos columbarum, cùm tenerentur agnum offerre, si invenisset manus ipsorum unde illum habere potissent, oportet ut inde provenerit quod nihil amplius ex illis muneribus eis superesset: nam cùm essent divinæ legis observantissimi, & illius semper quod perfectius erat sectatores fidelissimi, absolutè autem tenerentur agnum offerre si habuissent undè illum emerent, sine dubio cùm illum non obtulerint, sed tantùm illud quod illi quorum manus agnum invenire non poterant, scilicet par turturum, aut duos pullos columbarum, ut ait Lucas, oportet certissimè credere quod illorum manus tunc non in venerit ut agnum illum offerre possent: At impium esset, vel etiam cogitare quod ea munera, vel illorum pretium tunc decoxerant. Ergo omnino necessarium est, quod cùm illi san-

ctam paupertatem ex mentis opulentiâ elegissent, consequenter omnia à se abdicarint, & nihil sibi præter Providentiam & proprium laborem referentes, omnia egenis erogarint.

Et hoc ut firmissimè statuimus, ita certissimè credendum, ita tamen ut hoc non tantùm Sanctæ Virginis virtuti concedatur, sed etiam Divi Josephi, habet enim hæc in re Sanctus Patriarcha noster optimam partem, ut potè in cujus jus & potestatem ista omnia transierant, & de quibus Beata Virgo ipsi ut capiti subiecta disponere non poterat nisi de ejus nutu.

Sed, inquires, potuerint Maria & Joseph bona sua mobilia non violata lege Moysis alienare, & in pauperes erogare eorum pretium: at immobilia qualia sunt prædia, pascua, pomaria, domicilia: neque poterant vendi aut in alios transmitti in perpetuum, cùm lex Levitici cap. 25. nimis manifesta sit, quæ decernit hæreditatem venditam in anno Jubilæi redire ad vendentem: unde Eusebius Emisenus homil. de Virgin. Nativit. Lege in Levitico & invenies quod nemo hæreditatem suam ex toto vendere potuisset, veniente namque Jubilæo omnis hæreditas ad proprium Dominum revertebatur. Quod si Josephus & Deipara fecerunt aliter, nec retinuerint in suâ potestate hæreditatem paternam, legem temerant, læserunt præterea Justitiam, quia ea bona sibi de jure asciscere poterant propinqui eorum, ipsi verò non fecerunt, ergo non fuere adeo pauperes.

Ad hanc objectionem duplex est responsio. Prima est, ipsos renunciaffe hæreditati ad favorem illius qui eis in illâ successisset, quod justè potuisse fieri in lege veteri videtur: Cujus rei ratio ex eo petenda est quia ex tali renunciatione in proximiorum, nulla cuiquam fiebat injuria, secus esset si in distantes hæreditas transmissa fuisset, sed quia hæc via vix potuit esse in usu apud Judæos, obstabant enim filii, etsi moriebatur quis improlis, asciscerantur filii legales, relictis istis consanguineis proximioribus, non est credibile D. Josephum & Mariam tam recenter conjugatos viam tam inusitam accepisse

accepisse cum notâ insolitâ singularitatis. Quare ad secundam responsionem propero: Pro quâ

XVIII. Notandum primò ex Ulpiano in l. si quid vi, ff. de acquirenda vel amittenda possessione, ita dominium distinguui à possessione, quod illud nobis etiam invitis remanere possit, cum possessio statim recedat ubi id constituerimus: Quare dominium quod in hæredia, hortos, prædia, pascua, domos, habuere Divus Josephus & Maria, etiam in illis invitis perseverabat, etsi ea alienassent, cum ex lege Levitici citatâ fas non esset Hebræis ita se abdicare hæreditate paternâ; ut simul cum possessione abjicerent dominium.

XIX. Notandum secundò, alienari tamen potuisse in perpetuum à Divo Josepho & Deiparâ ædes & domicilia quæ in Urbibus habuerunt, patet hoc ex eadem Levitici lege cap. 25. citato, ubi sic habetur: *Qui vendiderit domum intra urbis muros, habebit licentiam redimendi donec unus impleatur annus, si non redemerit & anni circulus fuerit devolutus, emptor possidebit eam & posterius ejus in perpetuum, & redimi non poterit etiam in jubileo.* Aliter res se habebat de domiciliis ruralibus quæ alienari non poterant nisi ad tempus: Subditur enim ibidem. *Si autem in villâ fuerit domus, que muros non habet, agrorum jure vendetur, si ante redempta non fuerit in jubileo revertetur ad Dominum.* His prænotatis.

XX. Respondeo secundò, cum Beata Virgo & Divus Josephus tam pauperes fuisse probentur, argumentum est luce meridianâ clarius ab illis vendita quæ vendi poterant, scilicet armenta, greges & mobilia cætera, domos, etiam quas habebant in Sephoro seu Dio. Cæsariâ, & in Jerusalem. Alia verò hoc est fundos, pascua, hortos, pomaria, juxta legem usque ad annum Jubilæi, & congestam exinde pecuniam simul cum eâ quæ ex Magorum donariis provenerat dispersisse, & tantâ liberalitate in pauperes effudisse, ut nihil sibi ex iis, etiam nec unde agnum pro Filio offerrent, reservarint.

XXI. Igitur quia Lex Divina Moyse tradita permittebat abdicacionem posses-

sionis & ususfructus, dominii verò non item. Ita se gesserunt Beata Virgo Deiparæ & Sanctissimus ejus Sponsus, ut retento, licet invitè dominio, quo se libenter abdicassent, si potuissent, corû usumfructum vendiderint, quem largissimè sparserunt in egentes: quâ in re utriusque humilitas & charitas refulget, charitas in erogatione, humilitas in abdicacione & paupertate, quia ut docet Divus Thomas Aquinas 2. 2. quæst. 19. artic. 12. & 3. part. quæst. 40. artic. 3. ad 3. *Paupertas voluntaria est indicium maxima humilitatis.*

Dices paupertas quæ cum abdicacione rerum temporalium excludit etiam earum Dominium est perfectior illâ quæ stat solum in abdicacione usus fructus: Cum ergo paupertas D. Joseph (idem dic de B. Virgine) non excluderet dominium istud, ut jam responsum est, sequitur quod paupertas ejus non fuerit perfectissima. Respondeo quando retinetur dominium invitè, tantum abest ut hoc minuat perfectionem paupertatis, quin potius è contra illam augeat: at D. Josephus & D. Deipara invitè illud dominium retinuerunt, ô quam libenter, enim eo se abdicassent si potuissent, sed prohibebat lex divina: fuit ergo D. Josephus in omnibus virtutibus Evangelicis ante Evangelium eminentissimus, nam cum jure ad Regnum etiam subditis obedivit, virginitatem in conjugio servavit, & paupertatem cum dominio tunc inabdicabili conjungere potuit.

Sed ad majorem hujus sanctæ Paupertatis in Divo Josepho elucidacionem. Notandum ex Sanctis Patribus & Doctoribus, esse quatuor illius gradus, quorum primus est omnium bonorum temporalium abdicacio realis & in effectu, ita ut homo omnibus quæ possidet, & iis quæ possidere possit, dimissis, reddat se absolute incapacem & impotentem quidquam possidendi ut proprium. Magna est hæc actio: cum enim divitiæ media sint ad procuranda omnia hujus vitæ bona & corporis commoda, & è contra illius vitanda incommoda aut lenienda, propter quod tam Græci quàm Latini eas vocaverunt facultates, quod nomen signat illorum posse, respectu prædictorum: sine dubio

dubio magna res est iis se sponte & animo volenti privare. Quam ob rem Scriptura Ecclesiast. cap. 31. vers. 3. dixit. *Beatus vir qui post aurum non abiit, nec speravit in pecunia & thesauris.* Et denotans talem raritatem, subdit. *Quis est hic & laudabimus eum? &c.*

XXIV. Secundus gradus est illa non tantum abdicare, sed etiam affectum ad illa, ut nec habeat, nec habere velit, nec æstimet, nec curet: Hic gradus est præcedente perfectior. *Plus enim* (inquit Divus Bernardus tomo 1. serm. de Bon. deferend. *concupiscentia mundi quam substantia nocet. Et hæc est fugiendarum causa divitiarum, quod vix, aut nunquam valent sine amore possideri.*

XXV. Tertius gradus est, ut quis sit necessariis contentus, & caveat sibi à superfluis. Pro cuius intelligentia observandum est diligenter res posse esse homini necessarias aut superfluas duobus modis; Primò absolute & in summo rigore, ut v. c. ad vitam, panis & aqua sunt in rigore necessaria. Cætera sunt etiam in rigore superflua. Secundò, moraliter & modo ad infirmitatem humanam accommodato, non tamen sensualitati indulgenti. His positis.

XXVI. Per res necessarias quibus debet esse contentus pauper voluntarius in hoc tertio gradu constituendus, & superfluas à quibus debet abstinere, non intelligo extremas illas, & quæ sunt tantum in rigore tales, quibus etiam Sancti non semper se adstrinxerunt, imò nec Christus Sanctus Sanctorum, & norma paupertatis, sed illas quæ sunt moraliter tales, quibus communiter Sancti fuerunt contenti, aut saltem Religiosi bene timorati, & cum quibus, ab aliis tanquam à prohibitis abstinuerunt.

XXVII. Quartus gradus & ultimus est, ut non tantum toleremus sine perturbatione, si quando necessaria illa secundo modo desint, sed etiam gaudeamus, & etiam aliquando voluntariè ultimæ paupertatis effectus experiri velimus. Etcertè qui omnia quibus indiget, habet, & cui nihil deest unquam, nec in victu, nec in vestitu, nec in aliis necessariis, esto voluptuosus & superfluis careat: Pauper est gratus seu iucundus, austerum nomen portat, sed

non magnis impensis. *Non laudabile,* inquit Divus Vinc. Ferrerius tract. de vitâ spirit. cap. 1. *esse in paupertate, sed in paupertate paupertatem amare.* Quæ omnia facile erit unicuique in iis quæ diximus de Divi Iosephi paupertate reperire.

Verùm hæc generosa rerum terrenarum abdicatio, aded ex se meritoria & utilis ad cæterarum comparationem virtutum, hoc speciale adhuc habuit in Divo Iosepho, quod multum contulerit ad augmentum dulcissimi amoris in filium sibi divinitus datum & commendatum, simul & meriti incrementum, in eo scilicet alendo: Quippe non suorum hæreditas parentum, aut uxoris suæ lectissimæ cibavit IESUM, non famulatus Avorum aliquid ministravit, sed solus Iosephus, qui ideo voluntariè rerum omnium egestatem elegit & amplexatus est: Lac ipsum sacrorum Mariæ uberum, quod fuxit Iesus Infantulus, ex alimento crescebat quod Iosephi manus lucrata erant, & dederant, non alienæ, & ne ipsæ quidem hæreditates paternæ. Atque ita Christum ex suis sudoribus, pauperes Christi ex suis aluit bonis.

Considera ergò, Lector Amice, & tecum ipse perpende, si tam flagrans esset Regis alicuius in quempiam amor, ut nec cibari, nec vestiri, nec incedere, nec urbes ubibus commutare vellet, nisi ex istius unius, verbi causâ Petri famulato, quid de hoc homine sentiret? Nonne illum primum in amore Regis diceret? nonne ille in tuâ opinione secundus à Rege esset? Flagrans amor Verbi Dei in Divum Iosephum talis fuit, à nullo voluit quam ab ipso nutrirî, educari, vestiri, protegi, defendi, protectionem de loco ad locum instituire.

Tandem usum est adhuc valde considerandum in hæc Divi Iosephi paupertate, & rerum temporalium abdicatione, quod animi ejus fortitudinem & constantiam mirè commendat, & extollit, quod nimirum Hebræorum gens cum benedictionem Dei maximam, in abundantia rerum terrenarum poneret, eamque magni faceret, pauperes ut invisos Deo habebat, & sine

miseri cordiâ adiciebat; itaut ad eorum duritiem molliendam in ipsa etiam bruta animantia misericordiam impensam commendaret: vide ergo ubi, & quando Divus Ioseph paupertatem eatenus inusitatam aggreditur? & quomodo in illa eius spes in Deum, contemptus non tantum rerum temporalium, sed etiam iudiciorum humanorum, cœlestium amor, & omnium virtutum cohors effulgeat?

XXXI. Sed quia non omnium est ista paupertas, sed eorum tantum quibus datum est, pro generali omnium instructione dico, imitandam nobis in Sanctissimo Patriarchâ paupertatem spiritus: quamvis enim non omnes teneantur ad rerum omnium realem abdicationem & in effectu, tenentur tamen omnes habere paupertatem Spiritus, ut scilicet divitiarum si affluant cor eis non apponant, & sicut perfecti ex consilio Salvatoris reipsâ cum affectu omnia relinquunt, ita ceteri omnes ea relinquunt in præparatione animi, si, & quando Deus voluerit.

XXXII. Videant autem omnes ne sibi falsò de hâc præparatione animi ablandiantur: certè non est facilè nec obvium possidere divitias & non ab illis possideri: etenim si non adhærescunt divites affectu ad ea quibus potiuntur, cur adeò egrè se se exuunt? cur tam ardentè quarunt? cur tam dolent cum perdunt? quàm pauci possunt dicere cum Senecâ lib. de vitâ Beatâ: *Ego divitias & presentes & absentes aequè contempnam, nec si alicubi jacebunt tristior, nec si circa me fulgebunt animosior: ego fortunam nec venientem sentiam, nec recedentem. Ergo terras omnes tanquam meas videbo, meas tanquam omnium.* Ac deinde. *Mihi divitiarum si effluerint nihil auferent nisi semetipsas. Tu stupebis, & videberis tibi sine te relictus, si illa à te recesserint: apud me divitiarum aliquem locum habent, apud te summum. Ad postremum divitiarum mea sunt, tu divitiarum.*

XXXIII. Affectus nostri nos decipiunt: illos liberos putamus, quod secus esse experimento discimus, avibus persimiles, qui tum primùm se sentiunt laqueo iretitas cum inde se expedire nituntur: vel ut corpus & anima, quæ

mutui amoris vim & vinculum non prius agnoscent, quàm illud jam instante per mortem dissolutione properum animadvertunt: exemplum hujuscè rei luculentum est adolescens ille, de quo Matthæi cap. 19. hic quantum divitiarum esset implicatus amori ante non pensavit, quam consilium Salvatoris de reali & actuali rerum omnium quas possidebat abdicatione audivit, quamvis diu ante in præparatione animi omnia reliquisse putaretur, utpote qui mandata servaverat: dicente enim Christo, *Vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni & sequere me, discessit tristis; potiusque elegit manere dives. Et quot sunt isti similes?*

Causa rei hujus, cujus tam frequenter experimentum fecimus, est quod amor proprius & commodorum nostrorum nobiscum natus, in nobis altè latet, nec se citò prodit, sed abscondit, & latenter, quia naturaliter, in nobis sua agit: unde non facilè discernitur, nisi per effectus, cum scilicet bonis possessis, & in affectu nostro positus, excidendum esse timemus, vel de facto excidisse videmus: non ergo fidamus cuicumque affectionum nostrarum præsumptæ indifferentiæ, nisi eam benè exploraverimus: Certa erit rerum abdicatione in præparatione animi, si reipsâ eas abdicaverimus, ut fecit D. Iosephus.

Res est certè multis deploranda lachrymis, quod cum agitur de rebus temporalibus, quàm maximâ possumus diligentia & curâ ad res adeò viles, quæ nos relinquunt, aut quas fortè citius quàm cogitamus relinquemus, comparandas incumbimus, nihilque omittimus eorum quibus nos eas securissimè assequuturos arbitramur: at ubi de negotio agitur omnium negotiorum, eò scilicet, in quo vertitur laus animæ æterna, speculativas nescio quas quærimus sententias & distinctiones, & quæcumque vel tenuem habent verisimilitudinis speciem rima-bus tanquam oraculis adhæremus, revera id agentes, ut sub speciosis & apparentibus prætextibus amorem proprium nutriamus, appetitiones nostra

nostras altè rebus caducis immerfas, & ab eis divelli refugientes, in perniciem nostram foveamus; cum tamen non ignoremus, non ita facile esse opibus & commoditatibus frui, quin suâ, id est ipsarummet opum & commoditatum causâ, appetantur. Non ignoremus etiam nos non esse securos, dum illis perfruimur, à periculo illas immoderate amandi: cor enim humanum facile omnibus quæ frequentat adhærescit.

XXXVI. At, inquit Abraham dives erat, divites erant Patriarchæ, & nihilominus ille Sanctus, & hi quoque Sancti: Tu bene quidem. Sed quando tibi erit proles unica ut illi, & jubente Deo adhuc ei sacrificandam præter nudam animi præparationem, ensem exertum, & extentam te habere dexteram videro ut ille; tunc te cum illo sanctum esse non difficile credidero, & ex illâ animi præparatione, de hæc Spiritus paupertate judicare potero, nisi quod adhuc animadvertam conditionem & tempora illorum Sanctorum Patrum longè à nostris discrepare.

XXXVII. Si enim unquam fuit difficile divitè salvari, nunc maximè id verum est, cum mundi vanitatem ad summum excrevisse videmus: Nam sicut cum tranquillum est mare, potest quidem onusta mercibus navis securè viam agere, & ad portum tandem pertingere: sed si mare intumuerit, & tempestas navem concusserit, non ita, oportet illam exonerare & merces in mare projicere, aliàs naufragium faciet. Ita fuit aliquando mundus serenus ac tranquillus, cum scilicet isti Patriarchæ vivebant: tunc ciborum nulla preciositas, vestium cultus nullus, fastus & arrogantia nulla, & idè licet divites, viam in coelum agebant, sed nunc, nunc, tempestas est, quantus enim ciborum apparatus? quantus in vestibus luxus? quantus in moribus fastus? quanta in omnibus vanitas? Vides ergò, ô homo! in istorum medio cor tuum tanquam mare fervens, quod quiescere non potest, vides affectus nimios exurgentes quibus divitiè vim tribuunt, ac fomenta ministrant, agitur ergò jam de summa rerum omnium, de animâ, de salute tuâ, quare vide quid pro securitate tuâ

agendum habeas.

Porro paupertatem Christi Evangelistæ persecuti, Regalem Divi Iosephi Patris Generationem & originem non prætermiserunt, sed præmiserunt, ne illa despiceretur in Christo, & ejus parentibus: quamvis enim pauperes essent, erant tamen maximè nobiles: nec ad tantam paupertatem deciderant, sed spontè descenderant: Voluit verò Christus Parentes suos nobiles simul esse & pauperes, sicut & ipse fuit: Nobiles, quia nobilitas ad virtutem incitat: Pauperes, quia divitiæ sunt irrimenta & fomenta malorum.

CAPUT IV.

De Castitate Divi Iosephi.

DIVUS Hieronymus lib. I. contra Iovinianum ait: *Omnes virtutes Spiritus quasi solidissimum fundamentum continentia sustentat.* Nimirum ut longè ante Divus Iacobus Apostolus in epist. suâ Canonic. c. 13. ait. *Quæ de sursum est sapientia, primum quidem pudica est.* Græcè pro pudica, est *agni*, & Syriacè *dachia*, hoc est pura, casta, impolluta à rebus veneris: inde *agnos* frutex in arborem assurgens, & vocatur Latine *virex*, quo conciliari castitatem dicunt Naturalistæ: quasi sit nō tantum *agnos*, verum etiam *agenos*, id est impediens generationem.

Ergo Sapientia quæ de sursum est, primum pudica est, hoc est casta, ut enim optimè Cicero lib. de Senectute. *Omne animi lumen extinguitur à voluptate, & quo major est, eò magis mentem à suâ sede & statu dimovet.* Quid deinde Iacobus? *Pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordiâ, & fructibus bonis, non iudicans, sine simulatione,* vides ergo ut omnes virtutes spiritus quasi solidissimum fundamentum continentia sustentat.

Et meritò quidem, quomodo enim animus meliores exciperet divinæ lucis radios, nisi esset instar nitidissimi chrystalli, qui quanto tersior est, eò copiosius illis perfunditur? Quare cum hic tractatus sit de Divi Iosephi virtuti-

virtutibus; continentia verò illarum sit sustentaculum & basis, cuius summa species est virginitas; licet de eâ multa toto ferè Tractatu primo hujus Partis secundæ differuerimus, hujus tamen loci ratio postulat, ut nonnulla hic addamus, quæ ad hanc ejus eximiam inter cæteras virtutem ejusque notionem faciunt, & magnitudinem.

IV. Porro duplex est virginitas apud Patres & Doctores: Physica una, altera Theologica. Prima consistit in integritate corporis præcisè. Secunda, cum integritate corporis conjungit integritatem mentis. Pater Christophorus Vega Jesuita, secundâ part. Theolog. Marianæ Palestrâ 19. certam, 10. num. 1437. ait ad primam virginitatem (quam vocat latam & communem) opus esse, & sufficere nunquam nupsisse, neque in aliquam culpam externam sponte incidisse. Sed minus rectè primum requirit: certum est enim Beatam Virginem & Divum Iosephum, illosque omnes de quibus supra hæc part. tract. 1. cap. 8. & alios innumeros nobis ignotos, qui nupserrunt, virgines tamen hoc modo permanisse, quandoquidem nunquam integritatem corporis violarint.

V. Itaque ad virginitatem Physicam istam opus est & sufficit præcisè in corruptionem carnis externam sponte nunquam incidisse. Ad Theologicam verò omninò opus est nec in hanc sponte incidisse, ac præterea nec illam, etiam ut licita est per matrimonium unquam voluisse.

VI. Prima, licet imperfecta, adhuc tamen vera est & laudabilis: quod vel ex inde patet, quod Ecclesia eam in pluribus suspicit & veneratur: nam exempli gratiâ 21. Octobris solemnè cultu festum peragit Sanctarum Ursulæ & sciarum undecim millium virginum, quas tanquam virgines colit, licet animo nubendi proficiscerentur, ut patet ex annotationibus Baronii ad Martyrologium istius Diei, & Annalibus Ecclesiasticis. Er res clarior est quam ut longiori probatione indigeat.

VII. Fuit virginitas Divi Iosephi plena, quia Virgo non corpore tantum, sed

& mente; quod ex pluribus capitibus. Pater primò, ex eo quod ante Deiparam nullam aliam duxerat uxorem, ut ostendimus suprâ hac Parte 2. Tract. 1. cap. 3. Secundò, quod dum virgo ducenda fuit, de nuptiis tunc nihil cogitabat, sed à Deo ab æterno electus ut tantæ virgini conjungeretur, ea puritate quam talis poscebat conjunctio ornatus, vocatus est ad eas nuptias, eique Virgini conjunctus, non arbitrio, vel electione suâ, sed divinâ prorsus dispositione per oraculum & miraculum manifestatâ. Tertiò, quod nunquam de copulâ cogitavit nubendo, quin è contra ei expressè renunciavit etiam voto nuncupato: vide suprâ hæc Part. 2. Tract. 1. cap. 5. unde ergo suspicio esse illum aliquando virginem mente esse desuisse.

Quod si ita argumentamur de D. Iosephi virginitate etiam ante ipsius cum Virgine Deiparâ nuptias, quid dicemus? quomodo argumentabimur de eadem Angelicâ virtute post illas? Pulchritudo ipsa, res mira! quam virgineo Corpori natura aspererat, licet in aliis puellis sit voluptatis illecebra, in Deiparâ erat potens ad pudicitiam incitamentum ex Sanctis Patribus: Erat Maria inter Virgines ut lilium inter spinas ex Ecclesiæ sensu. Aliæ Virgines spinæ sunt, quia sibi ipsi mundæ, aliis tamen noxiæ sunt, aliis spinæ sunt, à quibus etiam solo oculorum conjectu punguntur, lacerantur, cruentantur: Virginem enim aspicere etiam incautè, est lædi; tangere est pungi, quia spina est, & suos habet aculeos. Unde Cardinalis Vitriacus in vitâ S. Mariæ d'Oignies ex Patriâ nostrâ Leodiensi, refert quod ipsa ita corpus maceravit & siccarit jejuniis & poenitentis, ut ne primos quidem libidinis motus amplius sentiret: Cujus tamen manum, cum Vir alias gravis & spiritualis apprehendisset, inde carnis motum sensit: propter quod hanc vocem de cælo obaudiit: *Nolite tangere*, & deinceps tali contactu abstinuit. De omnibus ergo exceptâ Deiparâ mulieribus verè Poëta.

*Regulus ut visu, Siroi Acheloia cantu,
Et necat affrictu Thessala saga levi.*

Sic

Sic oculis, manibus, sic urit femina cantu:

Sic trifidum fulmen ve Iovis effequet.

X. At Maria lilium est miri candoris, à quâ nec oculus læditur, nec animus, quia in eâ nihil culpæ, ut in aliis, nihil fomitis, nihil unde concupiscentiâ aliorum exardesceret, omnia unde exstingueretur: Quantum ergo Divus Josephus ex tam diuturno cum illâ convictu retulit modestiæ & pudoris?

X. Quod si ita ad favorem Divi Josephi argumentari licet ex convictu ejus cum Mariâ purissimâ Conjuge suâ, quid ergo ex convictu & colloquiis cum prædilecto & dulcissimo Filio suo JESU Domino nostro per totos triginta annos? sed quid ex ipsius dono & collatione? quid ex recognitione pro amore, curâ, laboribus, & obsequiis ab eo sibi præstitis?

XI. Sed ad alia Castitatis Divi Josephi argumenta pergamus: cum Deuteronomii cap. 24. Lex dicat: *Si acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam in oculis ejus propter aliquam fœditatem, scribet libellum repudiî, & dabit in manibus, & dimittet eam de domo suâ: Quare ergo Divus Josephus visâ Uxore suâ gravidâ, quam sciebat se non tetigisse, non est usus istâ legis permissione? Certè cum per hoc genus remedii, quod debebat fieri coram iudice & in formâ judicariâ, fieret uterque liber; eoque sine fieret coram iudice, ut & repudians posset alteram ducere legitimè, & repudiata alteri si invenisset, nubere. Quid dicere possumus de Divo Josepho hoc remedio non utente? nisi quod homo castissimus non cogitabat de secundis nuptiis, qui non cogitaverat de primis, quare non curavit per talem libellum istam sibi comparare libertatem.*

XII. Quanta verò fuerit ejus virginitas colligere licet ex proposito ipsius Virginis Sponsæ ejus: quod tale fuit secundum SS. Patres, ut etiam Maternitatem Dei quodammodo recusaret, si cum illius dispendio ea comparanda fuisset in quo quidem proposito ita firma fuit Virgo purissima ut non aliter consensum suum Angelo dederit,

quam ut ejus virginitas salva esset. Vide à nobis mox dicenda hoc cap. num. 20. Quomodo ergo illa quæ ita cautum esse voluit suæ virginitati, se viro sponsam tradere consensisset, nisi hujus castitas sibi tanta esse cõstitisset, ut cum ipso nullum periculum subitura esset? quod cum ei plenissimè cõstitisset, hinc in ejus matrimonium libenter consensit, & non aliter, cum nec sine expressâ cautione de conservatione suæ integritatis in maternitatem Dei consenserit.

Ex eodem quoque capite, idest **XIII.** Mariæ virginitate, Divi Josephi puritatem ejusque sublimitatem colligendam vult Divus Hilarius in Marthæum canon. 1. ad hæc verba, *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam. Ubi sic ille Sanctus Pater. Ergo, inquit, & Conjugis nomen Sponsa suscepit, & post partum in Conjugem recepta, tunc IESU Mater ostenditur: ut quemadmodum Iusto Joseph deputatur ejusdem Mariæ in virginitate Conjugium, ita venerabilis ejus ostendetur in IESU Matre Virginitas. Quasi diceret: In aliis conjugium carnis commercio peragitur, Mariæ verò & Josephi conjugium est in Virginitate. Sed attende Hilarii comparisonem. Quemadmodum, inquit, Iusto Josepho deputatur Mariæ in Virginitate conjugium, ita venerabilis Josephi ostenditur in IESU Matre Virginitas. Hoc est à Deo Divi Josephi Virginitas Mariæ Virginitati in conjugio deputata est & copulata, ergo Divi Josephi Virginitas in Mariæ Virginitate ostenditur: O qualis est Sanctissimi Josephi Virginitas, quæ in suæ Conjugis Virginitate ostenditur! quid nisi puriorem Virginitatem, & velut carnis exlegem Deiparæ Virginitas demonstrare potest? Vis ergo nosce in hoc Conjugio Divi Josephi puritatem? Deiparæ Virginitatem respice, considera attentè, in illâ enim elucet purissima & incorruptissima Divi Josephi puritas. Sed hæc quamvis magna in commendationem Castitatis & Puritatis Divi Josephi, leviora sunt: quare ad majora progrediamur.*

XIV. Dico ergo Divus Josephus primus est absolute inter puros homines, ut ejus sacratissima conjux inter scæminas, in hæc Angelicâ virtute, non tantùm

quia primus fuit cum illâ, prioritate intentionis, & causâ exemplaris, ut docuimus supra hâc part. 2. tract. 1. c. 10. per totum, sed, quod magis ad rem facit præsentem, quia primus primitate dignitatis, excellentiæ & perfectionis in illâ virtute, ut etiam docuimus ibidem.

XV. Itaque Divus Josephus inter puros homines primus est in virginitate primitate dignitatis, excellentiæ, & perfectionis: neque id uno modo, sed omnibus. Primò, ex parte objecti, quia nimirum in materiâ maximè difficili & arduâ, scilicet in matrimonio, ubi virginitas maximè lubrica est, & nunquam non eo usque labefactata: Secundò, quia illa etiam ad maiorem voluntatis immobilitatem, & firmitatem, virtutisque perfectionem, voto firmata: Tertio, id totum sine ullâ scripturâ, sine præcepto, sine consilio, sine exemplo, omnium primus: et si enim ante ipsum virgines extiterint, puta Elias, Elifæus, & filii Prophetarum, id quæ ex voto, non tamen in matrimonio: proinde omnium similiter in matrimonio continentium Dux factus & antesignanus.

XVI. Cujus quidem virginitatis ex hâc parte magnitudo & prærogativa quo melius à nobis concipi possit: Ponderandum primò, quo in pretio erat apud Judæos matrimonii fecunditas, quantique fiebat in veteri lege: Propterea enim primò, non reliqua tantum multitudo, sed & omnes Sacerdotes & Levitæ, ipse etiam summus Sacerdos uxores habebant. Secundò, eâ etiam de causâ viri boni, & Dei cultores Summi, Prophetæ quoque ac Patriarchæ Sanctissimi, non modò nubebant, sed etiam eorum aliqui plures habuerunt uxores, ut sic esse possent Patres filiorum plurimorum. Tertio, quin etiam tunc frater fratris sui absque liberis defuncti uxorem accipere, eique semen suscitare per legem tenebatur.

XVII. Ponderandum secundò, quam probrosa erat è contra & ignominiosa eo tempore sterilitatis. Primò, quia præter opprobrium naturale & affixum illi, quod etiam nunc viger, tunc ab omnibus steriles censebantur à Deo male dicti. Secundò, quia eam alicujus & gravissimi quidem peccati pœnam esse

arbitrabantur, eo quod reipsâ experti erant, Deum eam ob causam sæpè mulieres reddidisse steriles: sic sterilè fecit domum Abimelech, propter raptam Saram Abraham uxorem, Genes. cap. 20. v. 18. Sic per Oseam Israeli lascivienti sterilitatem minatur. *Da eis Domine, inquit, quid dabis eis? vulvam sine liberis & ubera arenia.* Tertio, quia cum eo tempore Christus ex illo populo nasciturus esset, alieni ab eo esse astimabantur, qui posteritatem non haberent, quasi nihil ad futuri Messiae generationem contulissent.

Hinc Severus in Catenâ Græcâ: XVII. *Tanto, inquit, studio tunc temporis homines sobolem curabant, ut qui sine spe propagationis decederet haberetur quasi execratus à Deo.* Immodò Rabbi Salomon (apud Bellarmin. lib. 2. de Monachis cap. 6.) in cap. 9. Genes. vult fuisse reum homicidii eum qui liberis non daret operam: & Rabbi David Kimki in cap. 36. Isaia, ait sententiam esse antiquorum Judæorum, eum qui non relinquit filium, esse tanquam excommunicatum à Deo.

Et licet à parte rei res non ita haberet, non enim Sara, non Anna, non Elizabeth erant excommunicari, alieni à Deo, gravissimi alicujus peccati rei, quos justos fuisse ex scripturâ constat: attamen verum fuit homines illius temporis in illâ fuisse opinionem (si tamen de nuptis, & conjugatis sit sermo) non de innuptis, qui virginitatem profitebantur & vitam cœlibem, quia certissimum est Eliam, Eliseum, & filios Prophetarum, qui virginitatem coluerunt in pretio habitos, quibus adde S. Joannem Baptistam & Essenos, qui et si virginitatem servarent, in magno tamen honore ad Judæis habebantur. Vide Evangelistas pro primo, pro aliis Josephum Judæum l. 2. Antiq. & l. 2. de bello Judaico, Philonē lib. de vitâ contemplat. & lib. quod omnis probus sit liber, & Plinium gentilem lib. 5. c. 17.

Cum autem essent tales in opinione hominum steriles, hoc sufficiebat ad opprobrium & ignominiam: ex hoc enim sequebatur ludibrium, contemptus, & confusio, quorum tantus horror apud homines: quod opprobrium et si esset utriusque conjugis, in viram tamen

tamen præcipuè redundabat, cuius proinde major confusio & dolor: cum ergo Divus Iosephus præviderit si virginitatem voveret, eamque servaret in matrimonio cum conjugè suâ, futurum ut istam ignominiam & confusionem incurreret, eam nihilominus voverit & servavit, qualis amabo, quantaque ista ejus virginitas? & quæ alia tam difficilis? tam ardua? tam cara?

XXI. O quàm fortis, quàm generosa hæc tua ô Sanctissime Patriarcha resolutio! arguis nimirum ut conjug tuam apud mellifluum Doctorem D. Bernardum Homil. 2. in Missus est & dicit: *Mihi melius est maledictum incurere, quàm castitatem violare, nam licet video maledictum, sed non peccatum, hæc enim maledictio quid est nisi hominum exprobratio? Mihi autem pro minimo est quod hominibus displiceo, dum me possim virginem castam exhibere Christo.* Christo ergo devotes te exhibere Virginem, & necis quod ipsi exhiberi te oporteat etiam Patrem: eligis in Israël maledictum incurere sterilitatis, & ecce maledictio benedictione commutatur, virginitas prole compensatur: eligis in Israël esse contemptibilis, ut illi placeas cui te probasti, & ecce beatum te dicent omnes generationes. Et hinc discite Christiane in iis quæ sunt Dei & virtutis, judicia hominum non attendere, ab eorum æstimatione non pendere, vel curare quid sit dicturus mundus.

XXII. Ut porro ex hoc primatatem ejus in virginitate ex parte objecti consideratâ efficaciter colligimus, sic etiam ex parte formæ. Quid enim est forma Virginitatis, nisi amor, affectus, ad hæsitio virginitati? Quis autem firmitus? quis immobilis illi adhæsit post Divam Virginem quàm Divus Iosephus, qui illam omnium primus in ipso matrimonio, ubi nunquam amplius non labefactata, servare potuit & servavit usque ad mortem inviolatam? qui ab eâ amplectendâ nec confusione omnium summâ deterreri potuit?

XXIII. Quàm firmiter Diva Deipara immobiliter virginitati adhæserit colligunt Sancti Patres & Doctores: Primò, ex hoc ejus ad Angelum responso: *Quomodo fiet istud quoniam virum non*

cognosco? id est non cognoscam: Ex hoc enim colligunt illi, eam ad eò puritatis suæ amantem, ut etiam Matris Dei dignitatem, licet ex mente Doctoris Angelici Divi Thomæ aliquo modo infinitam, sibi oblatam, acceptare quasi recusarit, si Virginitas amittenda fuisset. Secundò, ex aliis ejus verbis jam præallata sequentibus, cum per Angelum assecurata & certificata quod non ex viro sed de Spiritu S. conceptura esset se submittere per hæc verba, *Ecce Ancilla Domini fiat mihi*, addidit non quod dixisti, sed secundum verbum tuum, id est secundum quod dixisti: quibus non præbuit suum consensum absolute, sed tantum sub conditione, id est ut conciperet sine viro, juxta id quod Angelus dixerat: ubi iterum elucet ejus castitas: Amor enim quo illam virtutem prosequatur, apud illam effecit ut licet non amplius dubitaret quomodo conceptura erat, nimirum sine viro, prout ei ab Angelo dictum fuerat, verbis tamen adhuc voluerit conditionem istam exprimere: quo quid majus dici possit non video.

Sixtus (sive is sit Pontifex Sanctus, XXIV. sive alius Philosophus Christianus) tractat. de malis Doctoribus & de Castitate dicit. *Castitatem esse rem præ ceteris Deo charam, in quo præcipuè ejus similitudinem gerimus, si incorrupti & integri manserimus. Est enim, inquit, infinita virtus corporis vincere voluptatem.* Sicubi castitas, virtus infinita apparuit, ubi prius aut potius quàm in D. Deiparâ, sed vide mihi quomodo D. Iosephi mores, moribus respondeant Sacratissimæ Conjugis; ut enim illa pro servandâ integritate virginali summum recusabat oblatum honorem, sic Divus Iosephus pro eâ summum non abhorruit opprobrium, summam & præsentissimam nihil curavit confusionem. Quid ergo ille, qui talem nihili duxit confusionem, potius non elegerit, quàm puritatem suam fœdere?

Singulariter commendatur in Historia Ecclesiasticâ, & utique verè commendabilis est Sanctæ Euphrasie Nicomediensis Virginis & Martyris pro Castitate dimicatio. Deprehensa Euphrasia diuque altercata cum impuro Gladi-

Gladiatore, dum se eò loci vidit, ut neque vi, neque lachrymis, (defendunt enim se virgines lachrymis) ab armato atque impotente Iuvene tueri pudicitiam posset, sistere illum iubet, ostenditque velle se pretio redimere quod prece non poterat: Notum sibi esse medicamenti genus fingit, quo qui semel corpus illinat, nullo deinceps ferro telove nocumentum incurrat. Tantùm arcani, quod hodie dum, inquit, clam omnibus habui, tibi monstrabo, eâ tamen cõditione, ut mihi persanctè iures, nullam in posterum pudori meo allaturum injuriam: Quod cum miles incensus armorum gloriâ audisset, facturum se quod illa petebat jure jurando promisit: Tum illa ab eo tantisper aversa, & liquefactâ, quam fortè penes se habebat, cerâ, collum ac cervices oblinuit sibi: Deindè conversa ad juvenem, ut scias, inquit, data à me tibi verba non esse, periculo meo artis quam exposui probationem facito. Age tu ipse stringe jam ferrum, istoque gladio collum, quod ipsa mihi liquamine communivi, impete validis quantum potes lacertis, mox intelliges quàm tutam me adversum te reddere potuerim artificio meo. Ille, cui ardorem libidinis cupido experiendi medicamenti penè restrinxerat, ferrum educit, ac tenetrâ collum puellæ extento brachio validè impetit, præciditque eodem ictu sibi spem potiundæ virginis, ac virgini metum amittendæ integritatis. O plenum generosæ animæ pectus! ò susceptum in arenâ, sed è cælo suggestum consilium opportunum! At ò corruptos nunc sæculi mores! ò perversos nunc puellarum, juvenumque amores! habent & ii præstigas suas, & phyltra, & ad inventiones quibus pudicitiam non ad sanguinem propugnent, sed quâvis arte vel Marte expugnent.

X XVI. Fuit illa sine dubio hujus pudicissimæ Virginis pro virginitate & integritate dimicatio admirabilis. Quid tamen illa brevis vita quam uno ictu celeriter finivit ad confusionem illam & opprobrium perpetuum, quod in præparatione animi subivit in Deum crectus Divus Iosephus, profitens & amplexatus virginitatè in ipso matrimo-

nio illo antiquo tempore? Quid dolor ille cum amaritudine quâ ab animæ dimidio suâ, Virgine dico charissima sibi, divelli voluit, ne fortè in illius consortio quæ lapsa apparebat castitas ejus periclitaretur? quid cum exilio illo perpetuo cui se consequenter condemnavit? Quare ex ordinario Divinæ Iustitiæ processu, uti Beatâ Virgo recusans ob amorem virginitatis Dei Maternitatem ob hoc ipsum effecta est Dei Mater, non futura, ut ait Divus Chrysoctomus, si non tam sublimiter Virgo fuisset: Ita D. Iosephus ob simile Virginitatis propositum, opprobrium & maledictum amplexatus, non est passus illud opprobrium, sed ob hoc ipsum factus est Pater Filii Dei.

Fuit etiam Divus Iosephus primus ^{XXVII} in virginitate primitate dignitatis ex parte causæ efficientis, quia nimirum ejus virginitatis processit ex majori charitate, affectu, & ampliori gratia, quod nemo negaverit, qui ea quæ de eo hæctenus diximus de ejus incomparabilibus meritis ad justæ rationis & æquitatis bilancem adducere voluerit.

Fuit tandem Divus Iosephus primus ^{XXVIII} in Virginitate primitate dignitatis excellentiæ & perfectionis ex parte quoque causæ finalis, idque dupliciter: Primò ex parte Divi Iosephi, quia scilicet ille eam servavit ex perfectissimo puritatis amore, & ut inseparabilis ac purius Deo adhereret. Secundo, ex parte Dei, quia à Deo qui illud donum excellentissimæ Virginitatis ei contulit ad altissimum finem ordinata. Nulla enim virginitas tantum finem habuit, aut habere potuit, quantum virginitas ipsius & prædilectæ Conjugis ejus: In his enim fuit unus & idem virginitatis finis, scilicet cooperatio œconomix Incarnationis Verbi Dei: Quare ut Beatæ Virginis tanta fuit puritas, ut per illam meruerit Verbum concipere & parere: ita Divi Iosephi tanta debuit esse, & porrò fuit, ut per illam meruerit ipsius Pater esse. Ad hæc quid quæso addi poterit? his igitur rem hanc finientes ad alia transeamus.

CAPUT V.

Divi Josephi summa mansuetudo, animi moderatio, justitia, ac iterum castitas; in Resolutione ab eo captâ dimittendi potius quam traducendi uxorem inventam gravidam.

I. **C**UM non è parentum carnalium arbitrio, sed divino moderante numine, Sanctissima puella Maria Mater Jesu futura, viro suæ Tribus electo, probato, cui nomen Joseph, desponsata, cum eo ex lege conjugii domesticam ageret consuetudinem, ab Angelo affata est: & ejus utero in dies magis magisque intumescente, deprehensa est esse gravida: at is fœtus, haud è complexu viri, sed à Spiritu sancto erat.

II. Porro Joseph cum indubitata cernebat in conjuge suâ argumenta, sibi que conscius esset se minimè illius auctorem, & tamen aliunde eos comperisset Sponsæ suæ mores, ut in eam non caderet certa & indubitata adulterii suspicio, atque aliàs vera probitas, neque sit prona ad malè judicandum, neque præceps ad vindictam: verbo uno, cum esset justus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam, Matth. c. 1. vers. 19.

III. At Josepho recessum sic apud se meditantem, en Gabriel Angelus qui Virgini conceptum annunciaverat admirabilem, se in somnis exhibet, eumque sic affatur: *Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quod enim in ea natû est, de Spiritu sancto est. Quasi diceret quæ torquet animum tuum anxietas? quid fluctuas? quid agitaris? aut quod divortium meditaris? noli timere, noli ab eâ distrahi quæ tibi tanta charitate juncta est: fœtus iste quo vides alvum quotidianis auctibus intumescere, ut non ex te, ita nec ab aliquo quoquam mortali: sed Pater præparavit uterum, Spiritus san-*

ctus obumbravit & fecundavit, Dei Filius implevit.

IV. Prosequitur cœlestis genius dicens, *Pater filium*, non tibi solitariè, sed orbitori, hujus tû interim Pater crïs & dicèris, & nato puero, seu Pater, nomen impones, non quod tibi tuus fugesserit animus, sed quod ex re Deus illi ante mundum conditum destinavit: vocabis, inquam, *JESUM*, qui saluum faciet populum suum à peccatis eorum, non pecudum victimis, sed sanguine suo precioso. Ecce rei gestæ seriem. Quaritur in hæc historiâ, cur seu quo ex motivo D. Josephus Virginem deprehensam gravidam dimittere voluerit?

V. Duæ fuerunt olim hæc super re celebres opiniones: Prima Origenis, Divi Hieronymi, Theophylacti, & Dionysii Carthusiani in cap. 1. Matth. Divi Basilii Magni Orat. de human. Christi gener. D. Bernardi homil. 2. super missus est, Divi Thomæ in Supplem. quæst. 62. art. 3. ad 2. Gersonis tom. 4. Epist. de instir. festi Sancti Josephi, quam defendit Viguerius instir. Theologic. cap. 20. §. 9. dicentium, Divum Josephum voluisse dimittere Beatam Virginem, non quod esset illi suspecta de fornicatione, sed è contra, quia sciens illam divinitus concepisse filium Altissimi, reputavit se indignum ejus consortio & cohabitatione; memor fortè illius quod Deus dixerat Moysi de figurâ illius, hoc est Rubo, qui ardebat nec comburebatur, Exodi cap. 3. *Noli accedere, sed solve calcamenta de pedibus tuis, locum enim in quo stas terra sancta est*; vel etiam Patris tui Davidis, qui 2. Reg. cap. 6. timuit introducere Arcam Dei in domum suam: Idè, inquit Origenes citatus, Virginem dimittere volebat, quoniam virtutem mysterii, & Sacramentum quoddam magnificentum in eadem agnoscebat, cui approximare se indignum existimabat: ergo humilians se ante tantam & tam singularem Virginem cogitavit se ab eâ elongare.

VI. Si petas unde hoc mysterium in uxore suâ operatum scire potuit, Respondet inter hos Gerson, Mariam antequam ad invisendam Elizabetham cognatam suam pergeret, Mysteriam

K k k

Incarnâ-

Incarnationis sibi annunciatum Josepho suo aperuisse, obstupuisse verò, ut par erat, Josephum, & de conjugē suā dimittendā, quod illius convictu non esset dignus cogitasse. Sed præterquam quod nimis gratis dicit B. Virginem id ei apperuisse, & D. Josephum verbis ejus fidem adhibuisse, quia ex nullo probatur, quin potius contrarium verosimilius est, vide infra dicenda num. 18. & 19. Ruit etiam ex hoc in particulari hæc explicatio Gersonis quod si ei tunc Beata Virgo hoc secretum aperuisset, ac propterea ab illā discedere voluisset, id illicò exequi cogitasset, quod non fecit, sed notat expressissimè Evāgelium, tum primū id cogitasse, cum ex ventre intumescens apparuit ei evidenter gravida.

VII. Propterea dicunt alii hoc à Deo ipsi fuisse revelatum, sed contra hoc est, primò, quod hoc nimis gratis dicitur, & non probatur: Ecce enim Evangelista, qui alias revelationes ipsi factas non tacuit, hanc tanti momenti subtrixisset? Secundò, quia, si hoc ei Deus revelasset, tunc simul & semel timore illo ei cohabitandi correptus fuisset, tunc etiam Angelus eum confirmasset, & non de post in aliā distinctā apparitione. Tertiò, quia hæc revelatio non potest coherere cum verbis quæ Angelus habuit ad ipsum: dum enim dicit illi *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam*, addit pro ratione: *Quod enim in eā natum est de Spiritu Sancto est.* Quod idem est ac si dixisset, *Noli timere Joseph, non est illicito violata complexu Conjugem quam vis dimittere, sed ex Spiritu Sancto supra naturam fecundata: Atqui si propterea Joseph dimittere uxorem voluisset eo quod divinitus concepisset sciret, nonne dicenti Angelo, noli timere accipere Mariam Conjugem tuam, quia divinitus concepit, optimè respondisset, hoc scio, & propter hoc ipsum est quod ego eam dimittere cogito, non enim cum eā quæ tantæ sanctitatis & dignitatis est habitare mereor.* Tertiò, dicitur in Textu quod cum esset justus noluit eam traducere, id est ut manifestè patet ex verbo Græco infamare, & ut adulteram acculare, sed voluit eam

dimittere: non ergo sciebat ex revelatione Conceptionem in uxore esse laude dignam, aut propterea eam dimittere voluit. Quarto, hæc opinio dum humilitatem Divo Josepho tribuit, adimit prudentiam: si enim ex Spiritu Sancto uxorem concepisset cœlitus cognoverat, quantæ imprudentiæ immò & crudelitatis fuisset ab eā clam se proripere? quo enim velo, hoc divortioposito, tantum obtegeretur mysterium? Ex quibus evidenter patet hanc sententiam nullam habere probabilitatem.

Secunda sententia est illorum qui dicunt Divum Josephum mysteriū hujus eātenus ignarum, visā evidenti ex utero quem gestabat uxor conceptione, ab eā occultè recedere voluisse, quia absolute aliquid mali de eā cogitabat: pro hac citantur Divus Augustinus serm. 16. de Verbis Domini, Divus Chrysostomus hom. 4. in Matthæum. Divus Justinus dialogo contra Triphtonem satis post medium. Divus Ambrosius de instit. Virg. cap. 5. Divus Hilarius & Euthymius in cap. 1. Matth. Nicephorus lib. 1. cap. 8. & alii: Nec propterea peccavit malè cogitando, quia cum tunc nondum esset ei revelatum Incarnationis mysterium, ipsius opinio non potuit esse temeraria, quia nunquam fuit aut erit mulier, nisi hæc quæ gravida fuerit aut erit & non de viro suo, nisi violato conjugii thoro: quinimò justum omninò videbatur ut timeret nè Deum offenderet, si contra legem adulteram retinisset, quare illam etiam dimittere cogitavit, & dum hoc cogitavit, justus ab Evangelistâ reputatur & declaratur.

IX. Inter Authores hujus sententiæ displicet Pater Carthagensis Scriptor aliàs celebris, & etiam erga Sanctissimum Patriarcham benè affectus (taceo Damasium Canonicum Tornacensem in Binoctio suo erga eundem Sanctum nimis illiberalem, imò contra ejus gloriam parum modestè dimicantem) qui tomo 4. lib. 4. homil. 3. asserit Divum Josephum in hac occasione fuisse Martyrem, & Martyrii ipsius seu poenæ genus fuisse zelotypiam. Sed quis credat Virum adeò Sanctum, qui nihil

nihil de carnali commixtione cogitabat, à tam vili passione tam impotenter fuisse abreptum?

X. Nec, etiam remoto hoc Carthagenæ opinamento, arridet hæc secunda sententia: Primò, quia si Divus Josephus Beatam Virginem iudicasset absolvere eam, debuisset pro isto crimine tam manifesto juxta suam conscientiam cum illâ agere: atqui ex lege Dei adultera debebat acculari & lapidari, cum ergo hæc ex fide sua talis fuisset ex hypothesi, debuisset illam accusare, & non ipsius peccato connivere illi parcendo, & eam occultè dimittendo: sed contrarium patet ex Evangelio, quod eum ex hoc Justum pronunciat, quod noluerit eam traducere, hoc est diffamare, seu ipsius crimen in iudicium producere. Secundò, quia non est probabile Divum Josephum nihil profus dedisse Conjugis suæ quam ipsi Deus per oraculum & miraculum manifestum non ita pridem conjunxerat, virtuti, quæ in ea ad miraculum & stuporem emicabat, maximè verò, ex quo Deo facta erat, qui in ea ut Sol trans nubem icintillabat.

XI. Quare tertiam sententiam amplector quæ est nostri Joannis Sylvani Patriarchæ Jerosolymitani XLIV. vulgò Imperfecti in Matthæum cap. I. quem videntur sequi Haymo homil. in Vigil. Nativit. & Glossa ordinaria quæ docet Divum Josephum de uxore suâ nec absolutè malè ob virtutem, nec absolutè benè ob ejus uterum iudicasse, atque adeò quod eam inventam gravidam dimittere voluerit, non processisse hoc ex reverentia, nec ex indignatione, sed ex justitia, quæ eum tenuit suspensum inter utramque partem, & propter quam timuit illam diffamare, ne fortè innocens esset, vel retinere ne fornicaria.

XII. At quod Divus Josephus de uxore tunc non iudicavit absolutè malè clara est nostri Imperfecti sententia, qui ex hoc pronunciat eum verè Justum, quod non secundùm visionem oculorum iudicavit, sed egregiis potiùs Mariæ virtutibus adversus ipsammet oculorum aciem detulit. Undè sic exclamat. *O inestimabilis laus Mariæ: magis credebat castitati ejus, quam utero ejus,*

& plus gratia quam natura. Conceptionem manifestè videbat. & fornicationem suspicari non poterat. Possibilis esse credens, mulierem sine viro posse concipere, quam Mariam posse peccare. Ad eum planè modum quo de Catone Seneca lib. de tranquill. animi, cap. 15. Catoni ebrietas objecta est: at facilius efficeret quisquis objecerit hoc crimen honestum, quam turpem Catonem.

Sententiam hanc nostram habet in terminis citatus noster Imperfectus ubi sic ille. *Quoniam auditio verborum Mariæ, & consideratio vitæ ejus mala existimare de eâ non sinebat Joseph: Consideratio autem conceptionis ejus non permittebat eum ad plenum bona estimare de eâ, & sic animus ejus inter utraq; partes fluctuabat, & tenere eam timebat, & tradere eam non audebat.*

Videbat ergo ex una parte uxorem suam gravidam quam non tetigerat, nec ei adhuc revelatum erat cœleste Sacramentum Dominicæ Incarnationis, & sic absolutè de Virgine benè iudicare non poterat: Aliud verò eam cœlo volente, idque per oraculum simul & miraculum testificante, non ita pridem duxerat, videbatque tam sanctam, tam pudicam, tam honestam divinâque gratiâ ita perfusam, ut omnes in sui admirationem raperet, sibi ipsi quoque ad castitatem omnigenasque virtutes illicium esse sentiret potentissimum, prout decebat eam quæ jam Deo facta erat, quæ omnia etiam ipsum impediabant iudicare absolutè de illâ in malam partem, maximè cum esset Sanctissimus & plenus charitate, quæ non cogitat malum.

Itaque inter duas leges positus, unam de non infamandâ & periculo mortis crudelissimâ & ignominiosissimâ exponenda imprudenter honestissimâ ac sanctissimâ conjugem, alteram si fortè mali quid subesset de non convivendo & connivendo cum adulterâ, modum utramque servandi adinvenit eam dimittendo occultè, sicque justè egit: & ideò ab Evangelistâ justus vocatus est, maximè verò ex eo quod noluit eam traducere, quia nimirum tanta signa honestatis & probitatis in illâ elucebant; non obstante utero suo, ut vix justus haberi debuisset, saltem in eo gradu

gradu quo justus erat, si eam contra talia signa propter uterum traduxisset.

XVI. Itaque probatio hujus nostræ opinionis post alias refutatas sumitur ex illis Matthæi verbis: *Joseph autem vir ejus cum esset justus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam, clarissimè per præcedentia illustratis. Accedit quod cum omnes tunc censent tempus advenisse vel instare adventus Messia, cui Mater Virgo esse debebat, potuit cogitare apud se fortè illa est uxor mea tam sancta, tam casta, quâ momente, quâ suadente, quâ præeunte virginitatis votum emisi quod si illa esset quid facerem si eam accusarem? Quid si fortè in itinere ad cognatam suam Elizabetham ab aliquo virguncula sine culpâ vim passa? an etiam diffamabo? absit hoc à me. Sed si fortè culpa subesset (quod nescio) adulteræ commiseri nolo: & sic tutiorem ac justiore viam elegit, neutrum faciendū, sed ab eâ clam se subtrahendo: quasi diceret, uterus clamat inquam mores sanctissimam, quid faciam? cohabitabone iniquæ? quid si iniqua non est? tradam ne sanctissimam? quid si talis non est? meam dubitationem dirimat recessus ab illa? quid justius? quid moderatius?*

XVII. Confirmatur primò ex illis verbis, *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam.* Timor enimurbationem (quæ oritur quando animus circa duo utrimque agentia concluditur) comitari solet, non suspicionem: suspicionem enim ira potius comitatur quàm timor. Confirmatur secundo, quia hæc sententia magis favet virtuti Divæ Virginis & Sancti Josephi, suaviq; Dei dispositioni.

XVIII. Sed petes cur non prius quàm Virgo appareret gravida Angelus apparuerit Josepho ut eum edoceret unde illa gravida esset, tum ne Virgo sanctissima in suspensionem veniret, tum ne ipse turbaretur, æstuarer, angeretur: auget dubium quod illud mysterium jam reseratum erat parentibus Sancti Joannis Baptistæ, nam Zacharias Pater, prophetando pronuntiavit: *Benedictus Dominus Deus Israel, quia visita-*

*vit & fecit redemptionem plebis suæ, Luc. cap. 1. Elizabetha mater, Unde hoc mihi ut veniat Mater Domini mei ad me; ibidem: immò & ipsi Baptistæ necdum nato, Vt enim facta est vox salutationis Mariæ in auribus Elizabeth exultavit in gaudio infans in utero ejus, ibidem. Nonne Joseph dignior illis? nonne cum esset electus à Deo ut huic mysterio inserviret & puero, conveniebat illum prius & potius hoc mysterium agnoscere quàm illos? cur ergo hoc illis revelatur, ipsi absconditur? sed etsi Angelus non dixit quâ tamen ratione id Virgo Viro celavit? inquit Divus Chryostomus homil. 4. in Matthæum, quæ enim & ab Angelo didicerat, & virum turbatum videbat, quomodò tantum moerorem sermone non absterfit? Responderet ibidem Divus Chryostomus his verbis: *Cur hoc, inquam, Angelus ante non dixit? ne scilicet Joseph de rei novitate dubitaret, & tale quid forsitan patiretur, quale legitur Zachariam pertulisse. Facile quippe est credere verum esse quod dicitur, quando jam res ipsa oculis offertur: antequam verò incipiat fieri quod promissum est, laboriosè prorsus dicta, & præsertim inusitata creduntur: propterea istud nec Angelus indicavit, & Virgo id quod & audierat, & sentiebat, abscondit; neque enim sibi ullo modo à Sponso credendum putavit, si ad eum rem nimis novam suspectamq; deserret: quin immò magis eum in iram credidit concitandum, si quasi crimen admissum, hoc videretur obumbrare figmento: si enim etiam ipsa Virgo, cui tanta erat gratia conferenda, aliquid tamen patitur humanum, & dicit quomodo istud erit quoniam virum non cognosco? quomò magis ille dubitasset maxime cum id audiret ab uxore suspecta? Idcirco ei de hac re Virgo quidem ipsa nihil loquitur: Angelus verò advenit tempore congruente.* Hæc D. Chryostomus.*

Nec tantum ex prudentiâ virtute Beata Virgo hoc secretum non aperuit Divo Josepho, sed etiam ex modestiâ rarâ valdeq; suspiciendâ, ne sua dona jactare videretur: atque etiam ex magnâ excelsâq; in Deum fiducia, cujus providentiæ hoc totum opus, quod ipsius erat per excellentiam, commisit, certissimè

certissimè confidens Deum suam innocentiam & famam curaturum, ac vel rem totam opportunè patefacturum, ut paulò ante Zachariæ, Elizabethæ, & Baptistæ fecisse experta erat, vel omnia directurum ad majorem suam gloriam, cui suam famam, & omnia sacrificari æquum erat. Quàm magnanima ista Virginis in Deum confidentia! quâ omne hoc sinistra opinionis & infamiae periculum subiit, ejusque metum excussit. Discant ab illâ uxores aliæ, quæ viros habent morosos & suspiciosos, constantiam, & sperare in Deum quod ipse earum innocentiam proteget.

XX. Respondeo secundò, ex Divo Gregorio Magno homil. 26. in Evangelia. Divum Josephum permissum fuisse incidere in istam anxietatem & dubitationem propter eandem rationem, propterquam Divus Thomas permissus est dubitare de Resurrectione: *Nunquid casu gestum creditis*, inquit D. Gregorius, *ut electus ille discipulus tunc deesset, post autem veniens audiret, audiens dubitaret, dubitans palparet, palpans crederet: non hoc casu sed divinâ dispensatione gestum est: egit namque miro modo Divina Clementia, ut discipulus dubitans dum in Magistro suo vulnera palparet carnis, in nobis sanaret vulnera infidelitatis..... quia dum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens omni dubitatione postpositâ in fide solidatur.* Sic etiam Divus Josephus permissus est ante nativitatem Domini dubitare de integritate Matris ejus, ut dum ipse per Angelum ab ista dubitatione liberaretur, nos per ipsius testimonium omni exceptione majus, in fide confirmaremur Dominicæ Incarnationis. *Et certè quis locupletior testis Mariani pudoris, quàm Maritus, inquit Divus Ambrosius lib. 2. in Lucam, qui poterat dolere injuriam & vindicare opprobrium, si non agnosceret Sacramentum.*

XXI. Ad stipulatur Divus Chrysostomus homil. 4. in Matth. ubi sic loquitur. *Postquam dixit Evangelista quia Christus esset ex Spiritu Sancto, & absque ulla mixione sexuum, sermonem suum etiam aliunde confirmavit: ne enim aliquis diceret, & undè hoc potest esse manifestum? quis vidit? quis audivit aliquando tale*

contigisse? Neque putares discipulum quasi gratificantem Magistro suo ista confingere, introducit Ioseph, ex his quæ passus est fidem dictis per cuncta facientem, ut planè hinc dicere Evangelista videatur, si non credis mihi, & testimonium tibi forte meum suspectum est, crede igitur vel merito. Ioseph autem vir ejus cum esset justus, &c. Cum igitur esset justus, hoc frangi, bonusq; vir voluit dimittere occultè eam. Propterea verò Evangelista dixit quid iusto illi acciderit ante notitiam, ut nequaquam de his quæ post notitiam rei sunt facta dubitares. Et certè si Maria talis fuisset qualem illam suspicio fingebat, non modo publicari meruerat, verum etiam ex legis autoritate puniri. Sed Ioseph non solum manus, verum id quoque quod erat minus pariter indulsit. Non facturus utique, minus verò cum illa deinceps convicturus, nisi Sacramentum agnovisset. Tertia responsio ad hoc quaesitum erui poterit ex iis quæ dicemus infra num. 39.

Porro hoc Divi Iosephi factum Sanctus Evangelista ejus tribuit justitiæ, dicens: *Ioseph autem Vir ejus cum esset justus, & nollet eam traducere.* Sed cum illud, *& nollet eam traducere*, significet *& nollet eam publico exemplo ignominiosè puniendam curare*: jure à Patribus vertitur in dubium quomodo justitia adducatur in argumentum pietatis & benignitatis? Nam ex hoc potius videbatur Divus Iosephus dicendus pius, benignus, lenis & misericors, quàm justus. Sed respondeo nomen *justus*, quo eum appellat Evangelista in hac occasione, non significare justitiam, ut particularis est virtus, & una ex quatuor Cardinalibus, sed justitiam communem & generalem, quæ omnes complectitur virtutes, & importat habitum & affectum implendi omnem legem. Et certè, ut hic tatus vir tot in se motus sedare posset, & tunc exurgentes in tam urgenti occasione passiones sistere, ac contineret, eguit plusquam unâ virtute justitiæ particularis, nec illa sufficisset ad tantam sui victoriam, imò è contra illa zelum potius ejus accendisset, ut manifestè grava puniretur.

Confirmatur: duo in hac occasione Evangelista proponit consideranda: Primum, quod videns uxorem suam, quam

quam non tetigerat, gravidam & nefciens undè, eam tamen traducere noluerit. Secundùm, quod eam voluerit occultè dimittere, non enim putabat se posse tutà conscientia illi cohabitare cum periculo peccari, si quid fortè mali subesset. Vide jam in utroque incomparabilem Sanctitatem.

XXIV. In primo, sic eam effert Divus Petrus Chrysologus. *Hoc pio, inquit, magis videtur convenire quam iusto; sed humano iudicio non Divino. Penes Deum neque pietas sine iustitia est, neque sine pietate iustitia: Celesti sensu sine bonitate aequitas, sine aequitate bonitas non habetur, virtutes si separata fuerint, dilabuntur: Aequitas sine bonitate servitia est, iustitia sine pietate crudelitas. Ioseph ergo merito iustus, quia pius; & pius quia iustus: Denique dum pietatem cogitat crudelitate caruit, dum causam temperat, iudicium custodivit, dum vindictam differt crimen evasit, dum refugit accusationem fugit sententiam. Et optimè, nam Scriptura dicens: Noli esse iustus nimium. Ostendit evidenter iustitiæ opus esse, iustitiam moderatione temperare: in quem sensum elegantissimè Divus Gregorius Nazianzenus epist. 181. Nihil grave, inquit, carnifices agunt, legibus enim inserviunt: nec iniustus est gladius, quo de improbis supplicium sumimus: nec tamen laudatur carnifex, nec cruentus gladius lubenti animo tractatur: humanus enim animus, si tamen humanus, in humanitatem & benignitatem potius inclinatur.*

XXV. In secundo: Divus Augustinus tom. 10. serm. 63. de diversis: *Attendite, inquit, sinceram iustitiam: non enim propterea parcere volebat quod habere cupiebat: multi enim amore carnali adulteris uxoribus parcunt volentes eas quamvis adulteras habere, ut eis per carnalem concupiscentiam persfruantur: hic autem vir virtuosus habere eam non vult: ergo non carnaliter diligit: & tamen non vult punire; ergo misericorditer parcat. Qualis hic iustus est, nec tenet adulteram, nec propterea parcere videtur, quia libidinose diligeret: & tamen nec punit, nec prodit: merito planè testis electus est virginitatis uxoris.*

XXVI. Addo, nec ut arbitror improbabiliter, Divum Iosephum non idè sojùm

eam suspectam dimittere voluisse, ne fortè si non esset innocens, cum eà manendo ejus crimini participaret, ut hætenùs placuit Sanctis Patribus, sed etiam ne suam ipse castitatem, & illius vorum quod fecerat in discrimen adduceret: ita enim cogitare potuit apud se, & meo videri, sine dubio cogitavit, si illa fortè cecidit, quod nefcio, cum eà manere, mihi qui castitatem voti licet eà consulente, quomodo tutum? si enim ita cecidit cum alio, posset me quoque, qui me illam tenerè diligere sentio, in eandem prævaricationem pertrahere: cum igitur castitas non sit tuta nisi cauta, pro meà securitate ab illa me proripio. Quanta castitas illa? imò qualis iustitia?

In utroque autem Divus Chrysostomus homil. 4. in Matth. celsitudinem virtutis merito stupet ac miratur: verba ejus merentur lectionem & profundam reflexionem, habent enim ferè singula suum pondus. *Si Maria, inquit, talis fuisset qualem illam suspicio fingebat, non modo publicari meruerat, verum etiam ex legis autoritate puniri: sed Ioseph non solum majus, verum id quoque quod erat minus pariter indulsit: non enim tantum eam damnare noluit, sed nec publicare. Vidisti nempe virum sublimiter philosophantem, & tyrannicæ illius effectiois immunem. Nostis enim profectò, quàm impotens res sit zelotypia. Propter quod ille bene, hujus rei non ignarus, aiebat, Proverb. cap. 6. Plenus est zelo furor viri ejus, non parcat in die vindictæ. Et rursus inexorabilis est, inquit, sicut infernus zelus. Et nos quidem plerosque novimus velle animam potius amittere, quàm in tormentum zeli atque huiusmodi suspicionis incidere. Quamquam hic qua tandem diceretur esse suspicio, ubi ipse uteri tumor videbatur arguere suspectam? Sed tamen ita erat ille Vir ab huiusmodi passione mundus ac liber, ut ne in minimis quidem Virgini vellet inferre molestiam. Quia ergo & apud se illam retinere iniquum putabat, publicare atque in iudicium trahere nihil esse aliud quàm eam in mortem trahere videbat. Neutrum horum facit, sed adhuc sub lege vivens supra legem philosophatur: signum dem adventante iam grati, multa sublimioris disciplina documenta fulgere oportebat.*

rebat : ut enim sol nondum radiis ostensis, eminentis tamen splendore suo maximam partem orbis illuminat; ita & Christus ex utero Virginis tam iamq; progrediens universo orbi etiam priusquam oriretur illuxit. Denique ante illum quoque Virginis Beata partum & Prophetæ in spiritu tri-
pudiabant, & Mulieres in spiritu prædicabant futura & Ioannes nondum claustra egressus uteri gaudia sua pendebat & Matri. Propterea igitur & Joseph tantam philosophiam mentis ostendit, neque enim aut in iudicium tradidit Sponsam, aut ipse saltem ei manifestum exproravit uteri tumorem, sed tantum ab illâ se separare conatus est. Quum in his ergo omne negotium verteretur, atque in summâ res difficultate consisteret, advenit repente Angelus, qui omnia simul mæsta & adversa dissolveret.

XXVIII Ex quo Divus Paschasius lib. 2. in Matth. sic eximie ad mores concludit. Hoc velim audiant temerarii, & discant inter casarum incerta diu secum ex reverentiâ timoris Dei delibere negotia, ne discrimine levitatis pressi in deterius cadant. Et nos Fratres quoties turbat nos dubitatis caligo, fallit rerum species, facit superficies causarum interdum interiora veritatis nescire, declinemus ad præsens iudicium, subtrahamus sententiam, fugiamus discrimen, dicamus totum Deo, ne dum temerè gestimus definire sententiam, nobis paremus ex discrimine alieno ruinam.

XXIX. Discant etiam hinc severiores Superiores & Iudices, quorum carnifex est animus, & ad poenas irrogandas semper anhelans, non modò non humanitati, sed nec iustitiæ consonum esse miseroreos ferocia primùm vultus & judicialis strepitus turbatos captiosis interrogationibus implicare, & malè innodatos pejus pro verè confectis condemnare.

XXX. Verùm hoc profundius perscrutari lubet, nam in paucis Evangelistæ verbis, quibus iustitiæ Divi Josephi specimen exhibet, venam invenio divitem, quâ effusa, nihil amplius desiderari possit ad plenissimam istius Viri incomparabilis commendationem. Ecur amabo, ut hoc admirabile factum Divi Josephi referat Evangelista pro-

ludit isto modo dicens : Joseph autem vir ejus cum esset justus? Cur potius hic justus quam alibi? nunquid non iustitia fuit, quod tam promptè, tam simpliciter, tam perfectè obedierit Angelo fugam in Ægyptum præcipienti? nunquid non iustitia fuit quod tam Religiosè quot annis ascenderet ex Nazareth Jerosolymam ad solemnitates? nonne iustitia fuit, quod ipse, cujus ex Davide & Salomone decemum duxerat S. Evangelista, & consequenter jus directum ad Regnum Davidicum indicarat, conjunctam cum tantis naralibus ultimam conditionem, nempe Fabri, tanquam ex inscrutabili Dei providentiâ sibi electam & provisam, resignatione summâ, & cum gaudio in Spiritu Sancto excepit, amplexatus est? Nonne iustitia fuit quod summam illam puritatem & castitatem in ipso conjugio mortalium primus servaverit? & tunc quidem cum sterilitas probro & maledicto vertebatur? Cur ergo non in his, sed ibi expressè dicitur Divus Joseph Justus? Certè existimo idèo hic expressè dicitur Justum, (quod de iustitiâ communi & generali, quæ omnes complectitur virtutes intelligendum) quia censuit Evangelista iustitiam quæ decebat Virum Mariæ habentis, in utero filium Altissimi, cujus ipse erat Pater, nullo argumento hoc validiori, efficaciori & clariori probari posse, & idèo bene pendendum ac ponderandum.

Duo ergo hic consideranda, præ XXXI. primùm, quòd videns uxorem suam, quam non tetigerat, gravidam, eam tamen traducere noluerit: Secundùm, quod eam dimittere voluerit, & utrobique ut magna erux, ita magna Iustitia. Videamus.

Quoad primùm, quis explicet quàm XXXII. graviter commotum fuerit & agitatedum cor Sanctissimi Viri? Ex unâ parte non ignorat Sponsæ suæ Sanctimoniam, testis est oculus honestissimæ conversationis ejus, quæ etiam certentibus afflabat castimoniam: ex alterâ parte gravidam videt ipsam unde autem? ignarus est quid molestus? Cùm ergo sensim intumesceret Beatissimæ Virginis uteros, Sanctus Joseph sponsus ejus pudicissimus animadvertit quod

quod vix credere potest, videri indubitate, quod tamen dubitat esse eam que se ad servandam & fovendam virginitatem induxerat, aliunde quam ex se gravidam. Rem videri, nescit modum: imò scit Virginem tam puram, & tam alienam ab eo quod videt, ut non credat oculis suis: Sed tamen illa fert uterum: disputat ipse cum animo suo quomodo gravida potest esse Virgo? & quomodo tam sancta, tam modesta fidem violasse Viro? Hæc inter se nimis pugnancia sunt.

XXXIII. Positum ergo erat cor ejus quasi inter duos lapides molares: hinc uterus premebat plenus: illinc probata honestissimæ Conjugis virtus. Uterus ciet odium, & quæ ex eo sequitur iram: virtus & rarissimæ uxoris dotes accendunt amorem, & quæ ex eo sequitur teneritudinem, utrumque quomodo cor ejus lancinabat? quomodo hinc & hinc distrahebat? quomodo se expediet? Recordatur uxorem se ad continendum, imò pro continentia servandâ ad fovendum adduxisse, sub prætextu quod actio conjugalis, licet licita & honorabilis, non tamen erat pura, & interim illam videri non diu post gravidam; auxisset procul dubio anxietatem, obruisset animum, nisi ejus amor spiritualis fuisset, & virtus probata, quod hoc insitio conjugii, quando amor conjugum est vehementior: nec brevis fuit aut unius diei hæc in Divo Iosepho angustia, sed diu illam sustinuit, & quo pede alvus intumescerebat Virginis eodem ejus anxietas & mœror augebatur. Habenas Deus laxavit ejus dubitationi, ut eò usque cresceret quò poterat, ut in illâ omnes orituras in Ecclesiâ contra Virginis integritatem dissiparet & sanaret: unde passus est in hoc agone quantum potuit, atque ita toto illo tempore Deus in Divo Iosepho maximam quam potuit Mysterii Incarnationis confirmationem excudit, ut nobis liquidò constaret non fuisse opus viri, sed Spiritus Sancti.

XXXIV. Vide interim quomodo ille in hac occasione adeò lubricus (& cui nescio an ulla unquam fuerit, aut erit similis) se gessit? non ille, ut etiam justissimus & mansuetissimus fecisset, indignati

non exandescere, non præcipiti ira impetu, quem hic casus, si ullus accendit, gravius aliquid moliri cœpit, sed motus omnes sedat, rationem servat, æquitatem tuetur, Deo confidit, & justitiam amplectitur: ut dum occultè dimittit uxorem, nec innocentem prodatur, nec alieno crimini, si crimen adesset, participet.

Non ergo præcepit in iram, non exardescit in furorem, non turbat aut subvertit domum, non eam malè tractat, non expellit domo, nec aut palam facit ei confusionem, aut coram parentibus & amicis; non eam in particulari objurgat, quod facerent etiam Sancti, sed nec interrogat eam, unde illi hoc? imò nec torvè respicit, aut durius illi loquitur: verbo uno non illi, quamvis rea appareat, sed sibi ipsi omnem pro hoc factò poenam irrogat, seipsum exilio damnans; ne vel Deum offendat, vel uxori injuriam faciat: Qualis hæc justitia! An hoc potuisset si fomes adhuc in illo vixisset? si non in summo sanctitatis culmine constitutus fuisset? & hæc ex observatione Joannis Hentenii Hieronymiani in Evangelia ad hæc verba: *Hæc autem eo cogitante, Matth. cap. 1. vers. 20. ubi sic ille: Vide mansuetudinis excellentiam: non solum hæc de re, nihil alteri manifestabat, sed nec ipsi de quâ suspicionem habebat: tantum apud se cogitavit clam dimittere eam. Hæc verò Hentenius ex Divo Chryostomo in eadem verba Matthæi, ubi ait: Notatur etiam mansuetudo Ioseph, quia nulli enarravit suam suspicionem, neque ei quæ suspecta erat, sed in se cogitabat.*

Denique ut hinc indeficientem illibatamque proterus Divi Iosephi justitiam agnosceremus, nec ejus de Virgine uxore cogitationem in sinistram ullo modo partem interpretari possemus, justificavit eum in hac ipsâ enarratione sacer Evangelista dicens: *Ioseph autem vir ejus cum esset justus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam.* Ex quo nimirum quam constans, quantumque in perplexissimo negotio justitiam ejus tenor fuerit apparet, quæ & ipsum Spiritum sanctum per os Evangelistæ loquentem, Interceptam vademque habere meruerit. Quem

Quem autem Evangelista vel Spiritus sanctus ipse iustum vindicat, quis iniustitiam condemnare audebit? & si in hoc summa arduitas negotio, ne in cogitatu quidem eius labecula ulla inventa est, quâ demum in cogitatione; quove in opere contra iustitiam vel Dei legem deliquisse videri poterit?

XXXVII. Quantum ad secundum: occultè ergo dimittere cogitabar seseque ab eâ clam proripere indemnam: sed quantum res hæc illi statuta erat? quis edicat? quo sensu animæ dimidium suæ, & si ita dicere liceat semet a seipso divellet? tormentum ingens atque omni cruciatu acerbis, quo viri castissimi integerrimique animus diu noctuque supra id quod dici potest torquebatur, quo tamen liberare se poterat nullo negotio, poterat enim tacere, & cum eâ manere, si non fuisset iustissimus, aut si castitas ei defuisset.

XXXVIII. Deus illa duo corda perfectissimè conjunxerat, & ita perfectè, ut nulla unquam aequè. Quam sensibilis ergo, quam amara debuit esse ista separatio futura suâ opinione perpetua! & quam triste vel de eâ solum cogitare! Deus meus (ita secum ipse) quomodo versa est in luctum cithara mea? quomodo subito exhaustum est gaudium meum? Heu me miserum! quomodo video Solem felicitatis meæ obtenebratum? O me infelicem cui ab illâ abscedendum, quæ tam gratiosè lucebat in oculis meis! ô Maria! ô Sponsa mea olim mihi tam chara! ergone tu mihi deserenda? ô duram fortem! ô casum acerbum! quid? mihi vivendum & sine illâ vivendum? & quæ deinceps erit ista vita victuro sine illâ, quæ erat totum meæ bonum & solatium vitæ? O munde! ô sine requie munde! ô Maria! quanta est angustia mea, & ut te deseram, & ut tecum maneam? ille qui suavi tuæ assuetus est præsentia quomodo poterit à te discedere? quæ manus tui repudium scribere? non utique mea, non, non erit illa ah! tui infelicis dextera Sponsi: nam licet te deseram, te tamen amo. Ergo per orbem pererrans eo, ut homo palabundus, ut pauper, ut vagus, ut confusione plenus, malo gustui meo, propriaque detractum satisfactioni, malo in me

ipsum sævire, quam vel in Deum delinquere, vel in te: hæc vel his similia Divus Iosephus in hoc mœrore. Ex quibus discant conjuges non turbari, aut desperare; si in matrimonio suo inveniant cruces, quas minimè cogitaverant, si ab invicem aliquando patiantur: quandoquidem hoc matrimonium Divi Iosephi & Virginis, tam sanctum, tam evidenter à Deo, & tam sublimiter in Deum, suis non caruerit molestiis & amaritudinibus.

In hæc autem perplexitate, non ante, adfuit Deus quam dum prope esset Ioseph ut Mariam dimitteret: hoc significant verba illa: *Hæc autè eo cogitante*, idest jam jam quod cogitabat tacturo: *Ecce Angelus Domini apparuit ei, &c.* Permisit Deus, imò voluit ipsum quantum fieri potuit angere, ut quantum fieri poterat mereretur, nobisque pateceret magnitudo virtutis ejus ac sanctitatis: in hoc enim intendit Deus, ut Sancti sui, quantum fieri potest, crescant in merito. Ita probavit fidem & obedientiam Abraham Patriarchæ in filii sui Isaac immolatione, Genes. cap. 22. Vide quomodo præcepit ei Deus ut immolaret filium suum unigenitum quem diligebat Isaac. Hic ad cœleste mandatum nil cunctatus, exivit ut abiret ad locum quem præceperat ei Deus; sed non fuit satis: post tres dies itineris tandem pervenit ad radices Montis à Deo ad immolationem designati; non fuit satis: Relicto ibi comitatu ascendit ad verticem Montis, ubi immolatio fieri debebat; non fuit satis: Altare ædificavit; non fuit satis: in eo ligna ad sacrificium composuit; non fuit satis: filium suum Isaac ligavit, non fuit satis: eum posuit super struem lignorum, non fuit satis: extendit manum ut atriperet gladium quo præcinctus erat; non fuit satis: educit gladium; non fuit satis: brachium armatum elevat jam jam icturus. Tunc non ante, ecce Angelus Domini de cœlo clamat, *Abraham, Abraham non extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam: nunc cognovi quod times Deum, & non pepercisti unigenito filio tuo propter me.* Tentavit Deus Abraham: iustiniit utque ad ultimum punctum Abraham, ut

Synopsis

ut nota fieret omnibus sæculis futuris ejus fides, Obedientia, & Constantia ac in Deum amor: Ita quoque probatus est D. Josephus.

XL. Quamvis autem Deus moram trahere videatur, non tamen tardat, quia venit tempore congruo: Viro enim Sanctissimo plenè probato *Ecce Angelus Domini apparuit in somnis dicens, Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam, quod enim in eâ natum est de Spiritu Sancto est, &c.* Ac si diceret, Joseph ubi es? & quales sunt istæ cogitationes tuæ? Redi ad te & recordare quid promissum sit Davidi cujus Filius es, videque hoc in te nunc completum: quod enim in uxore tuâ natum est, de Spiritu Sancto est: Ita ferè Strabus in hunc locum. Quid poterat illi accidere jucundius quàm hoc in tam tristi confusione cogitatum suorum nuncium? quod scilicet illa quam cœlo dante acceperat in uxorem, & quam tam tenerè diligebat, quam tanti faciebat, paritura erat ex Spiritu Sancto Messiam toties promissum, adeò desideratum, tamdiu expectatum; cujus ipse Pater futurus erat. Quid, inquam, potuit illi accidere jucundius quàm quod illam, à quâ tam ægrè se separabat, retinere jubeatur? Nunquid poterat sibi hinc usurpare illud ejusdem Patris sui Davidis Psal. 93. vers. 19. *Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ letificaverunt animam meam.* Ac deinde illud Jacob Patriarchæ unius ex Progenitoribus suis *Tunc latus moriar cum videro faciem filii mei.*

XLI. An non hic miranda Dei nostri providentia, & stupendus ejus procedendi modus ut Sanctum nostrum reddat inclitum? Dum hæc agebantur, hæcque patiebatur Divus Josephus, actu hoc agebat Deus, ut eum omnium hominum faceret maximum, Patrem dico filii sui, & Prædestinatorum post Matrem primum, & ipse nesciebat: propterea duram istam dedit illi tentationem, eamque ob rem cum Zachariæ & Elizabeth ejus uxori revelasset Mariam Filium suum de Spiritu Sancto concepisse, id tamen illi absconditum voluit: Si enim ei revelasset non fuisset tentatus & probatus, si non

fuisset tentatus & probatus, non meruisset, ejusque virtus fuisset nobis incognita.

Audiendus ad hoc propositum Rupertus Abbas sydrus nostræ gentis, lib. de Glor. & honor. Filii Hominis in Matth. ad illa verba, *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam, &c.* ubi postquam proposuit quæstionem cur Angelus non missus ad Josephum antequam Beata Virgo appareret gravida, ipseque dubitaret ac angeretur? Respondet his verbis. *Ut tentaretur & manifestum fieret tam sanctis Angelis, quàm nobis hominibus de ipso quod esset justus, & talis qui digni sic deberet appellari Joseph fili David: sic enim Pater ejus David maluit exulare, quàm uti permissio legis dicentis, diliges amicum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Sed surgens, ad Achis Regem Geth fugit, quomodo iste iustus Joseph occultè dimittere Mariam voluit proficiscens in Regionem alteram: amplius autem ex eo filius David tam insigniter tali in re, tali in tempore. Pondera hæc postrema verba, tali in re, tali in tempore, id est pepercit non in tali quali injuriâ, sed in omnium gravissima: pepercit, non Evangelii tempore, sed Legis antiquæ: pepercit in principio desponsationis, quando amor nascens, quando zelus major, & ira potentior: & pepercit, non quocumque modo, sed eo quo explicuimus, ac ne ipsam, aut Deum offenderet, in seipsum sæviendo, & ea propter seipsum exitio perpetuo condemnando.*

Cum ergo in eo passiones omnes, **XLII.** & affectiones appetitus tam concupiscibilis partis, quàm irascibilis, adeò edomitas videamus, ut in conjugio vivens, nihil de carne cogitaverit, ut videns uxorem suam gravidam nesciens unde, ne vel nutu quidem, vel verbulo eam contristarit, ut eam plus amans quàm seipsum, ab eâ tamen se voluntate & in animi præparatione avulserit ne Deum offenderet, & ne illi noceret, per orbem exul & vagus proficisci elegerit, ut denique in tantâ iræ, imò furoris occasione, quâ nullâ unquam major, eam tamen moderationem, æqualitatem, & justitiam servavit, quam hinc vidimus, nonne omnino concludendum quomodo fecimus

mus supra Part. 1. tract. 3. quod si ipse ut ceteri in Adam peccavit, ab eo tamen morbo ita sanatus sit (quod non ceteri) ut nihil imbecillitatis ei ex illo remanserit.

CAPUT VI.

*Divi Josephi ex hoc iterum
aliisq., Patientia, Animi
Fortitudo, et Aequa-
nimitas.*

- I. **P**ERFECTIO Dei summa est quod omnium plenitudinem & cumulum perfectionum in unicâ purissimâ ac simplicissimâ entitate, quam Theologi simplicitatem vocant, sine ullâ compositione & commissurâ colligat, ita ut omnes omnium entium perfectiones non solum contineat eminenter & cum infinitâ supergressione, sed etiam simpliciter & seclusâ omni pluralitate: Non ergo in illo alia res Intellectus, & alia Voluntas, alia Scientia, & alia Potestas, alia Misericordia, & alia Iustitia, & sic de ceteris: sed omnes sunt actus actualissimus, unicissimus, purissimus & simplicissimus: hic est enim conceptus essentia essentialiter infinita in omni genere: secus est de creaturis, quatuor esse cum è diverso sit essentialiter finitum & limitatum, eò excellentiores erunt quo plures in se coacervabunt perfectiones, quibus per multipliciter propius accedant ad aliqualem representationem perfectionum, quæ reperiuntur in Deo per unitatem seu identitatem.
- II. Neque tantum propter limitationem sui esse omnibus creaturis essentialem, indiget homo pluribus perfectionibus ad sui ornamentum, & facultatum suarum complementum, sed etiam propter certorum excellentiam Actuum, quæ excellentia in aliquibus tanta est, ut nunquam illos producere possit sine adminiculis illis sive à Deo additis, sive proprio labore comparatis.
- III. In hoc genere fuerunt plures virtutum actus, quas in Divo Josepho

divinum commendavit Evangelium, de quorum aliquibus propterea in hoc opere sæpè recurrit sermo: inter quos maximè eminet hic, quò uxorem suam sustinuit gravidam, quam sciebat se non tetigisse: Tam magna enim res fuit in hoc casu eo modo se gessisse quo explicuimus capite precedenti, ut non tantum ad hoc pluribus egerit virtutibus, sed totâ iustitiâ, nec iustitiâ communi tantum & ordinariâ, sed totâ plenitudine Sanctitatis: quod satis innuit Sacer Evangelista dum hoc factum referens, Divum Josephum non tam asserit Iustum, quam præsupponit, dicens: *Joseph autem Vir ejus, cum esset iustus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam.* Hocce enim modo huic tacto præludens, nonne idem est ac si diceret: non mirandum cum esset iustus quod ita se gesserit: cum verò nullus communiter tantum iustus, aut etiam tantum communiter Sanctus ita se gerere potuisset in tantâ occasione, ut constat: relinquatur omnino ut Evangelista voluerit iudicâ fuisse præditum sanctitate, quia omnino talis ad talem actum fuit necessaria.

Quare hic alii mirati sunt & laudaverunt summam ejus prudentiam, alii fidem, alii & nos cum his castitatem, mansuetudinem, pietatem, benignitatem, moderationem, sanctum Dei timorem. Restat ut ex hoc quoque ac deinde aliis, animi ejus fortitudinem, sufferentiam & æquanimitatem perpendamus.

Ceteri homines dum fiunt Patres ex inde percipiunt delectationem, & quarunt: & nisi illam se inventuros scirent, renunciarent libenter isti qualitati, quam sequuntur tot curæ, sollicitudines, & molestiæ tantæ. At Divus Josephus dum fit Pater, majores in animâ, quam in corporibus suis Matres dum actu pariunt, patitur angustias. Cum enim alia sint mentis cruces, & alia Corporis; quis est qui nesciat illas ceteris paribus his longè esse acerbiores & intolerabiliores.

Hinc Theologi intolerabiliorem docent in animabus damnatis & se purgantibus dolorem quem ex penâ damni percipiunt seu privatione Dei.

eo quem ex pœnâ sensus, seu actione ignis. Hinc sæpè vidimus homines in carcere, in suppliciis, & cruciatibus corporis fortes esse, constantes, acres etiam: in animâ verò anxietatibus timidos, tristes, dejectos. Hinc denique Salvator ipse, qui in totâ dolorosissima Passione suæ historiâ nunquam de ullo tormentorum suorum, quamvis atrocissimorum, auditus est conqueri, conquestus est in horto de animâ tristitiâ; *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Et in Cruce de Paternâ derelictione: *Deus Deus meus ut qui dereliquisti me?* Ergo cruceis mentis cæteris paribus corporalibus sunt acerbiores. At inter has animâ cruceis quam acerbior illâ, quam pertulit Divus Josephus dum fieret Pater? quale tormentum homini videre uxorem suam quam scit se non tetigisse gestantem uterum? Qualis crux propter hoc cogit eam dimittere, quæ in ejus oculis adeo graciosè lucebat? quàm acerbum ob alienum factum exilium debere subire perpetuum, quod licet in re non pertulerit, ad illud tamen mente paratus fuit?

VII. Tolerabile fuit Abrahamæ Patriarchæ quamvis durissimum, filium suum unigenitum quem diligebat tollere, gladioque caput ejus demerere, quoniam in eo facinore ceterâ præcepti divini luce dirigebatur: at in hâc æstuosissimâ fornace, nulla eo usque divinæ lux revelationis, nullum alicundè consilium, nulli enim vulnus suum aperire audebat, & vel Conjux supercharissima dimittenda, vel cum Dei supercharioris offensione retinenda? Quonamque in hujus medio perplexitatis sese verteret quidvè faceret Joseph? diligebat ipse haud dubiè conjugem sapientissimam, pudicissimâ, modestissimam, piissimâ, ut animam vitamq; suam, quoniam & amore ejus purissimo omniû maximo mentem ejus impleverat Spiritus Sanctus. Et ecce de divellendâ, dividendâque animâ suâ cum eo agitur, conflictantibus inter se honore legis, & amore Conjugis: & quo interim pro communi utriusque satisfactione se convertat prospicere non datur nec nancisci hostem à quo pro Deo ignem potius perferat vel ferrum. Sed si ferrum cor-

pus ejus non pertransit, pertransivit saltem ut antiquum Josephum Patriarcham ejus figuram psalm. 104. vers. 18. animam ejus donec veniret verbum ejus, idest supernæ instructionis per Angelum nunciantem *Ne timeat accipere Mariam Conjugem suam.* Et ita eo usque voluit Deus, qui antequam hæc pertulisset, Mysterium istud ei revelare noluit: Nimirum quia suspecta est virtus quam labor non induravit. Hinc Seneca lib. de Provid. aiebat. *Magnus es vir, sed unde scio, si tibi fortuna non dat facultatem exhibende virtutis? Descendisti ad Olympia, sed nemo præter te Olympiam coronam habes, victoriam non habes: non gratulor tanquam viro forti, sed tanquam Consulatum Præaturæ adepti: marces namque sine adversario virtus, tunc apparet quanta sit, quantum valeat polleatq;, cum quid possit patientia ostendit.*

VIII. Virtus profectò nullâ re sic exalaret ac tribulatione. Ante tribulationem sciri non potest omninò an quis verè sit Sanctus: hinc necessaria est probatio, ut æstimari possit: Propterea Angelus ad Tobiam c. 12. v. 13. ait. *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te.* Expende verbum illud necesse: unde illa necessitas? sancti an sint verè tales ante tribulationem, à solo Deo cognoscuntur; at post tribulationem id omnibus constat hinc, ut clariore fiant, necessaria tribulatio. Immo ab ipsâ apparet quam magna sit virtus. Hinc est quod cum fidelis sit Deus, qui non patitur nos tribulari supra id quod possumus, ut asserit Paulus 1. Corinth. cap. 10. vers. 13. ad hoc ut faciat eum tentatione proventum, juxta virium mensuram ponderat tribulationem, & ad magnas vires magnam, ad debiles debilem adaptat tribulationem. Immo cum Spiritus promptus sit, caro autem infirma, sic ipse tentat, ut ad nostram conservandam virtutem, simul & humilitatem, velit quidem experimentum facere, non ex viribus, quas cognoscit debiles, sed ex voluntate, quam videt esse bonam, sufficiens illi quod vincere velimus: quo experimento contentus tentationem tollit, ne homo succumbat: quod totum non solum nostrum respiciens proventum operatur, sed nostræ

nostra etiam prospiciens humilitati, ne scilicet viribus nostris nos tentationem vicisse credamus: ideo sæpè non tentat vires, sed perspectà voluntate contentus est: Quod acutissimè observavit noster Imperfectus in Matthæum homil. 14. explicans illa verba Orationis Dominicæ, *Et ne nos inducas in tentationem*. Ubi sic ait: *Duo ergo petimus, primum ut non inducat nos in tentatione. Secundò, ut si induxerit, liberet de periculo tentationis: nam verè si secundum veritatem justitiæ suæ examinet homines Deus, nullus posset fieri salvus: ideo autè difficilè tentat sciens infirmitatè nostram: aut si tentat, non tam diu tentat, quam diu nos vincamus tentationem, sed quam diu nos vincere velle ostendimus: id est non virtutem nostram tentat, sed voluntatem Apostolo nos confortante & dicente, 1. Cor. 10. Tentatio vos non apprehendat nisi humana, fidelis autem Deus qui non patietur vos tentari supra id quod potestis sustinere, sed &c. Volens enim glorificare hominem, tentat eum, non ut cum magno judicio glorificet, sed ut ne sine causâ glorificet. Quid pulchrius? sic ergo nos tentat Deus: illas immittit tribulationes quæ ex suâ parvitate cum viribus nostris comparatæ, non magnum possint fundare judicium, sed tantùm ut non videamur sine causâ glorificati: ideo non suprâ id quod possumus, sed infrâ tentari nos permittit ut faciat cum tentatione proventum.*

IX. Ex quibus duo constant indubitata & certissima, inquit Laurentius Deaponte tom. 2. in Sapient. Salomon. cap. 10. num. 13. homil. 22. Primùm, tribulatione virtutem exclarefcere: Secundùm, ex illarum pondere pondus esse lumendum virtutis, ut major sit in virtute qui major est in tribulatione. Quod cum ita sit, quæ major tribulatio quàm illa Sancti Joseph? Anxia nempe illa de uxore (quam non tetigerat) cogitatio, quæ cum diu noctuque angebat, torquebat, terrebatur: hæc tribulatio est sic magna; sic grandis, ut nulla ei comparari possit, non rerum, non status, non denique ipsius vitæ jactura: cogitatio enim tristis, amara, dissona, & ut talis apprehensa, est ille ignis, est fornax illa, in qua

Deus justum probat: hinc ubi nos legimus Ecclesiastici cap. 27. *Vasa figuli probat fornax & homines justos tentatio tribulationis*. Complutensis versio ita habet, *& tentatio hominis in cogitatione illius*. Et optimè quidem, nullum enim tale Deus ab homine justo potest sumere experimentum, nullam similem illius tentativam facere, nullo cum sic igne purgare, ac unâ in mente tristi cogitatione, sinens eam intus non offensa, sed medullam, sed animam rodere, exsiccare: unde idem Ecclesiasticus, ibid. vers. 5. *Aporia hominis in cogitatione illius*, & Job cap. 11. vers. 11. *Cogitationes meæ dissipatæ sunt, torquentes cor meum*, pro quo Complutensis legit *articuli cordis mei rupti sunt*. Quod explicans citatus Deaponte dicit ex Anatomistis duos in corde reperiiri sinus, unum sanguine plenum purissimo, alterum omninò vacuum: ex quo conjeçant in hoc secundo mansisse vitales Spiritus ob mortem exhalatos: sed melius in illo sinu formari cogitationes, quas ex illo exire affirmat Christus Matth. cap. 15. vers. 19. Ergo ibi illæ, quæ Divum torquebant Josephum.

X. Itaque hæc erat Sanctissimi Viri tribulatio, hoc experimentum, quo nullum majus, cogitatio aspera: *Antequam convenirent*, inquit Matthæus cap. 1. vers. 18. *Inventa est in utero habens. Joseph autem vir ejus cum esset justus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam*. Expende singula, & duo simul grandia reperies, tribulationem, & virtutem: *Antequam convenirent inventa est in utero habens*: Ex tribulationem: quàm magna illa? & quæ amabo major? Adulterium enim non ex illis est quæ veram in se non continent infamiam vel injuriam, sed tantùm ex hominum opinione: Quin immò tantam in se infamiam & injuriam continet, ut nullo modo ab eo separari possit: Cum enim per matrimonium vir & mulier fiant unum, cumque hujus, id est *mulieris caput sit vir*, ad Ephes. cap. 5. quid aliud facit adultera, quando alium superinducit, nisi caput sibi rescindere, virumque scædè abjicere, atque alium sibi virum caput cõstitueret: quo quid viro scædius? hinc meritò nulla similis injuria, nullus

similis dolor: *Fortis enim est ut mors dilectio dura sicut infernus amulatio*, Cantic. c. 8. vers. 15. En Divi Josephi tribulationem; aspice nunc virtutem.

XI. Inexplicabilis fuit ejus tribulatio: talis etiam eius virtus, ut propterea justè justum eum appellet Evangelista, dicens: *Ioseph autem vir ejus cum esset justus, &c.* Quasi diceret, qui taliter à Deo probatus est, ac ita fortis & constans inventus, nunquid non homo virtutis? qui mare illud ac ignitarum oceanum cogitationum sic in seipso oppressit, ut foras nullatenus erumpere sint visæ, sed in seipso comprimens earum sic elisit fluctus; qualem cordis possedit latitudinem & fortitudinem? *Cum esset iustus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam.* O Vir supra omnes viros! ô patientiam supra omnem patientiam! fugam arripere cogitabat, ne traducere deberet in specie fontè ipse omninò insons, malens injuriã ferre quam facere: non ergo ira illi, sed ipse iræ & animo dominabatur. Erat suimet potis, irã superari non poterat, ira ejus in manu ejus, non vocata nunquam veniebat, exiens non crumpens, nutu non impetu ferebatur, non urebatur illã, sed utebatur.

XII. Porrò ex hoc suspicor, quod sicut Beatissima Virgò, quos in partu dolores non senserat, sensit cum usurã in morte filii sui, ut loquuntur Sancti Patres. Sic è contra Divo Josepho datum est Christo non supervivisse, ne in ejus morte sentiret dolorem, quem, ut ita loquar, redemerat in ejus generatione. & idè Simeon ille senex non prædicat ei illos obventuros dolores, quos Mariæ, Luc. cap. 2. non quia non esset filius ejus; cum ei æquè benedixerit ut Matri de tanto filio, sed quod tunc ille non esset eos perpeffurus, quia illis à Deo subtrahendus, ob id quod eos per antecessum in ejus generatione penderat.

XIII. Ad eundem ferè modum Christus Dominus Joan. cap. 21. cum post Resurrectionem suam Petro significasset quã morte clarificaturus esset Deum, ab eodem Petro interrogatus quid eventurum esset Joanni per hæc verba: *Domine hic autem quid?* Respondit ei,

sic eum volo manere donec veniam, quid ad te: tu me sequere? Quasi diceret ex plurimorum Interpretum sententiã: nolo ille Martyrium patiatur ut tu, sed maneat, ut naturali morte vitam suam finiat. Cujus differentię ratio licet sic voluntas divina, dicitur enim ibi, *Sic enim volo manere*; hujus tamen divinę voluntatis ratio hæc est, hicque subintelligitur: Tu Petre, qui fugisti tempore passionis meæ cum reliquis, nec cruci adfuisisti, nec usque ad illam me secuti estis, oportet ut post me, pro me in Cruce & tormentis moriamini: sed quoad Joannem, de quo tu Petre, inquiris, non ita: non est æquum illum iterum pro me mori, jam enim juxta crucem mihi est commortuus. Videndus Paulus de Palacio in cap. 27. Matthæi.

XIV. Ut ex parte Sponsæ suæ, sic ex parte quoque filii sui habuit Divus Josephus materiam explicandi fortitudinem animi sui, dum fugiendum fuit in Ægyptum jubente Deo cum charissimis pignoribus sibi creditis: & ut mente pro Sponsa sua, sic reapse pro filio suo exul fuit in terrã barbarã procul à notis, procul ab amicis. Sed quis facilè explicet aut capiat ea quæ in tanto itinere, mediã hyeme, per loca deserta & invia, omni humanã destitutus ope pertulit? & quã fortiter? Quis non miretur, & obstupescat hunc Dei procedendi modum cum Divo Josepho, Deiparã & Filio suo? An non illi alia via suaviores ut servaret Filium? Nonne in manu ejus cor Regum, ut aliorum, ut fleat? nonne vita ut plectat? nonne esse ut annihilat & destruat? Quid denique non poterat omnipotens ut sine ullo Divi Josephi labore & prole liberaret ab Herode & Matrem? Et ecce quasi nihil posset procul amandat familiam suam. O judicia Dei verè abyssus multa! quis crederet hos tres fugã salutem quærentes esse familiam Dei? vel quis crederet Deum si eregere familiam suam? sed erigere Christiane, erigere supra humana omnia cernenti quidem illos oculis carneis, ut sunt omni humanã ope destituti, nihil videri possit miserius, sed attentè mente consideranti cordis tranquillitatem, & quiescente in Dei voluntate

tate animum, nihil videri potest sublimius.

XV. *Avida est*, inquit elegantissime ad propositum nostrum moralissimus Philosophorum Seneca lib. de Provident. *periculis virtus. & quo tendat, non quis passura sit cogitat, quoniam & quod passura est gloria pars est. Militares viri gloriantur vulneribus, leti fluentem meliore casu sanguinem ostentant. Idem licet fecerint qui integre vertuntur ex acie, magis spectatur qui saucius venit: ipsi, inquam, Deus consulit quos esse quam honestissimos cupit, quoties illis materiam prabet aliquid animose fortiterq; faciendi.*

XVI. Ut fugientem sic à fugâ revertentem attentè consideremus: dixerat ei Angelus Matthæi cap. 2. dum ei fugam in Ægyptum Dei nomine præciperet. *Esto ibi usque dum dicam tibi.* Subjungit, *Et erat ibi usque ad obitum Herodis.* Tum verò paulò post. *Defuncto*, inquit, *Herode ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph dicens, surge & accipe Puerum & Matrem eius, & vade in terram Israel.* Rationem subiungit, dicens. *Defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri.* Cur toties sit mentio de Herodis obitu? nempe ut advertas & scias, sic divinam Patris æterni providentiam suaviter & ordinatè omnia disponentem, ut non prius filium ab Ægypto revocaret, quam defunctus ille fuerit, ejus causâ filius in Ægyptum secesserat: neque prius illum de fungi voluerit, quam cursum vitæ naturalem explevisset. O rem planè miram! ecce nec pro filio suo supercharissimo, nec pro Virgine Sanctissima, nec pro Iosepho justissimo personis licet de se tam benè meritis cultum, aut ordinem rerum mutat Deus, ut tu si velles tui causâ fieri miracula, omnia inverti, & quia non fit, dubitas an Deus sit vel habeat providentiam, eum deseris, ad illicita te convertis: Confundere ad hoc exemplum ob perversitatem animi tui.

XVII. Legimus sæpè Jobi historiam, sæpius (quod ipsius digito Dei scripta sit) legi dignam: si penitus historia illius verba perpendantur, nonne videtur in illâ Deus glorjari, & quasi applausum & gratulationem querere, quod eum

habeat servum tam fidelem, tamque constantem, ut in quibusvis calamitatibus imperterritus & immobilis, non aliud usurpet quam hoc, *Sit nomen Domini benedictum.* Attende Dei verba. *Considerasti*, inquit cap. 2. vers. 3. *servum meum Iob, quàm sit simplex & reclusus, & post tanta mala adhuc retinens innocentiam.* Quod expendens Tertullianus lib. de patientiâ magnificè more suo sic extollit. *Quale in illo viro firetram Deus de Diabolo extraxit? Quale vexillum à inimico suo extulit? Cum ille homo ad omnem acerbum nuncium, nihil ex ore exprimeret quam Deo gratias..... Quid? ridebat Deus, Quid? dissecabatur malus. Cum Iob immundam ulceris redundantiam magnâ equanimitate distingeret, cum erumpentes bestias inde, in eosdem specus & pastus foraminosa carnis laudendo revocaret.*

Illum verò cujus tota vita in deliciis X VIII. & voluptatibus distulit, deslet Seneca, licet infidelis, sed tamen Philosophus lib. de Provid. ex solo naturæ lumine his verbis. *Miserum te judico*, inquit, *quod non fuisti miser: transisti sine adversario vitam, nemo sciret quod poneris, nec tu quicquam ipse: opus est enim ad notitiam sui experimento: quid quidem quisque posset, nisi tentando non didicisset.* Et certè dice sine infoeliciorem ferro & igne curatum, illud qui cruditatibus, vino, & cæteris deliciis extenuatus est? ferrum illi salutem atulit, huic voluptas leoncinis uti ferro præcidit.

Sed ab hoc excursu ad mores formatandos non inepto ad Divum Iosephum redeunt, uno verbo dicamus totam ipsius vitam, satis tamen protractam, à cunis usque ad funus, tradidisse in continuis ærumnis & laboribus: Sufficiat, inquam, dixisse eum ex Regibus ortum, immò ex Regibus Regem jurè ad eam conditionem fuisse dejectum, in quâ usque ad senectam & senium ei ex labore manuum suarum diurno, & vultus sui sudore victitandû fuit. Quam fortunam quomodo exceperit, vide à nobis dicta superius hoc Tractatu cap. 5. num. 12. 13. 14. & cap. 2. num. 4.

Cæterum, tu mi Lector, fortunam time, ut ille Vir Sanctissimus, quia

XIX.

XX.

in

hominis armatur modestiam, dum factum nutrit. Audi hac super re Senecā magnificē tuo more sentientem epist. 36. *Res est inquieta felicitas, inquit, ipsa se exagitat, movet cerebrum non uno genere: alios in aliud irritat, hos in potentiam, illos in luxuriam. hos inflat, illos molle & totos resolvit.* Quare animum tuum dispone ad excipiendum fortiter adversa: Dic tibi, inquit idem Seneca epist. 98. *Ex iis qua terribilia videntur nihil est invictum, singula vicere tam multi signem Mutius, crucem Regulus, venenum Socrates, exilium Rutilus, mortem ferro adactam Cato. Et nos vincamus aliquid. Rursus ista qua ut speciosa & facilia trahunt vulgum à multis, & se de contempta sunt. Fabritius divitias Imperatoris rejecit, Tubero paupertatem, & se dignam. & Capitolio indicavit, &c. Nos quoque aliquid ex his faciamus animose, sumus inter exempla, quare desicimus? quare desperamus? quidquid fieri potuit, potest.*

XXI.

Ergo finge tibi mundum instar ingentis domus hospitalis, in quā multitudo omnis generis languentium & gementium, qui solatio indigent: Omnes obeamus, singulos interrogaemus. O tu bone! quid tibi dolet? bona amisti: sed hoc quid est ut ita sentias? hoc ante te Divo Iosepho, hoc Jobo contigit, hoc alii innumeris, & æquanimiter tulerunt: Tu verò mi amice, quid plangis? profligatus patriā pulsus sum: pulsus fuit Divus Iosephus, pulsi fuere infiniti alii & nihil moti sunt. Tibi verò quid habet? Amicis careo, etiam Divus Iosephus caruit in Ægypto, & alii sine numero à suis deserti: Et tu quid tibi acerbum? Honoris jactura: & illum contempsit Divus Iosephus, cum dimisit Manasses ut præsentiam ageret, & plurimi alii ut Eremam, & Claustra Deo vacaturi tubirent. Te autem quod malum coquit? Erepta libertas: eā caruit Divus Iosephus ex Rege servus, imò fugere in exilium coactus; eā quoque carebat Daniel in foveā Leonum & Ioseph in carcere. Tibi autem quid molestiæ est? à morbo & infirmitatibus plurimum: Macte animo Tobia: sanitas cœcitate vexata est, nec pauperi Lazaro ulcera quibus erat plenus nocue-

runt. Tu denique quid horres? mortem. Hanc Divus Iosephus, licet separantem à Jesu & Maria mundi deliciis, lubens excepit à Dei manu, hanc septem fratres lib. 2. Machab. cap. 7. per exquisita obiēre supplicia, in hanc omnes ierunt, imus & nos, ituri sunt omnes. Tandem tu quid dices? malevolos habeo, sed cessabunt odia si non reputetur injuria, & necesse est ut ira cadat si unus à contentione desistat, eritque duplici ratione victor qui desistet quod & proprios animi motus devicerit & alienos mores emendaverit: verbo uno quod magis urit in istis omnibus est impatientia, eam si sustuleris, vespæ aculeum admisti, te non amplius stimulat, nihil erit intolerabile, maxime si in Deum, à quo illa, oculos conjeceris ut D. Iosephus.

His addo, quod à quo Deus homo factus, illa in corpore suo suscepit, ipse stimulum eripuit: hoc innuit Scriptura 2. Reg. cap. 22. ubi enumeratis ducum præclaris facinoribus in commendationem Davidis subdit: *David sapientissimus omnium sedet in cathedra, & quasi tenerrimus ligni vermiculus.* Hæc verba prima facie parva apparent, nec novimus quomodo impleta sint in Davide, quem nec in cathedra, sedentem legimus, nec quomodo in eā fuerit ligni vermiculus novimus. Cùm verò scripturam omnem impleri necesse sit, impleta est in Christo, quem David adumbravit, qui in Cathedra præsepii, & crucis, unde omnes homines patientiam docet & mortificationem, est ut tenerrimus vermis in ligno.

Est aliquod lignum grave nimis, quod homo tollere non valet, neque portare: vermis tamen in eo formatus, quamvis tenerrimus, lignum corrodit & terebrat, & adeò leve illud reddit & efficit, ut quod vir tollere nequibat præponderare, puer facile tollat ac portet: hoc ergo mirabile in Christi commendationem dictum est, qui se vermem dicit, *Ego sum vermis & non homo, opprobrium hominum & abiectio plebis.* Hic vermis in cruce sic illam corrosit, ut deinceps facta sit Sanctis jugum suave, & onus leve: unde nam enim

enim putatis pueros & puellas coram tyrannis & trucissimis carnificibus exultasse? in mediis ignibus, ferris, rotis, tormentis gavisos esse? Corrosum est lignum per Christum, & hodieum nonne juvenes videmus utriusque sexus mundo valedicere & libertati? delicias calcare? crucem, mortificationem, cilicia, cingula ferrea aculeis armata hilarissimè amplecti? quid hoc? vermis hæc corrofit, Christus hæc levigavit; scriptum est enim Isaïæ cap. 10. computrescet jugum à facie olei.

CAPUT VII.

De fide & fiducia Divi Josephi.

I. **N**OMEN Fides in Scripturis sacris plures habet significaciones: duæ sunt inter illas præcipuæ: Primò, & propriè significat actum illum intellectus, quo quis assentitur alicui aliquid dicenti, quod hic non aliter novit nisi quia illi dixit: Secundò sumitur pro fiducia, quæ, ut docet Divus Thomas secunda secundæ quæst. 129. art. 6. in corp. ex fide nomen sumptum & reducitur ad spem: quia tunc est fiducia, quando quis spem concipit ex hoc quod credit verbis alicujus auxilium vel beneficium aut servitium promittentis: ex quo consequitur quod talis sit spes promissionis, qualis est fides veracitatis, bonitatis, & potestatis promittentis: quod cum ita sit explicatâ Divi Josephi grandis fide in Deum primo modo sumptâ, clara erit magnitudo ejusdem secundo modo, si ve spei ac fiducia ejus. Igitur ad rem.

II. Fidei primo modo sumptæ inter cæteras virtutes præstantia, ex tribus maximè capitibus elucet: Primò, ex eo quod non tantum ut cæteræ virtutes tendat in Deum ut in finem, sed etiam ut in objectum primatum & immediatum: Fides quippe non modo credit in Deum, verum etiâ credit Deum, & credit Deo: & ideo cæterarum præ-

tergrediens classes virtutum, sublimis residet in ordine earum quæ Theologica dicuntur; quamvis etiam ex eo adhuc Theologica dici possit & divina, quod nulla arte aut industria humana acquiri aut comparari possit, sed omninò necessarium sit illam à Deo mentibus nostris infundi ut proinde Deus sit illi principium, objectum, motivum, & finis: Principium, quia fides à Deo mentibus nostris infunditur: Objectum, quia Deus est præcipuum quod per fidem creditur: Motivum, quia tota ratio credendi, est autoritas Dei revelantis id quod à nobis creditur: Finis, quia credendo, in Deum tendimus.

III. Secundò, elucet hujus virtutis præstantia in eo, quod inter virtutes Theologicas sit prima omnium, earumque fundamentum: Est enim fides, inquit Apostolus ad Hebr. cap. 11. *Sperandarum substantiarum*: quod mirè illustrat Sol Scholæ Sanctus Thomas 2.2. quæst. 4. art. 7. in corpore: Cum enim, inquit Sanctus Doctor, in agilibus finis sit principium, necesse est virtutes Theologicas (quarum obiectum est ultimus finis) esse priores cæteris virtutibus: ipse autem ultimus finis debet prius esse in intellectu, quam in voluntate: quia voluntas non fertur in aliquid, nisi prout est in intellectu apprehensum: unde cum ultimus finis sit quidem in voluntate per spem & charitatem, in intellectu autem per fidem; necesse est quod fides sit prima inter omnes virtutes, cum certum sit naturalem cognitionem non esse sufficientem attingere Deum secundum quod est obiectum beatitudinis, sub quâ tamen ratione Spes & Charitas debent in eum tendere.

IV. Porro primitas illa fidei non consistit in eo, quod fides sit major, dignior, aut perfectior, omnibus aliis virtutibus in universum: major enim est Charitas, sine quâ & ipsa fides mortua est: sed in eo quod necessario præsupponatur ad illas, ut earum fundamentum & basis, ita ut aliæ sine illa esse nequeant, cum hæc possit esse sine illis: ac deinde etiam, quia aliæ virtutes nil conferunt ad illam, illa autem con-

M m m

fert

fert ad omnes: estque regula & mensura cæterarum.

V. Quare ut charitas, quia est ipsa justificatio nostra formaliter, seu ratio formalis per quam efficiamur iusti, Deo grati, & chari, est prior cæteris virtutibus prioritate meriti & dignitatis: ita fides tanquam principium, fundamentum & radix nostræ justificationis, ut loquitur Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 8. prior est illis, etiam charitate, prioritate ordinis & causalitatis.

VI. Tertio, præstantia fidei ex eo elucet, quod intellectum in quo est, & voluntatem quam regit, perfectè Deo submittat, cumque per hoc summo honore afficiat: pro cuius rei claritate majori.

VII. Notandum duplicem esse in credente credulitatem, prout est in dicente seu eo cui creditur, credibilitas. Prima credulitas, est quæ creditur rem aliquam absolutè propter solam dicentis auctoritatem, seu veracitatis illius apud nos opinionem: Secunda, quæ aliqualem præterea requirimus asserti ejus probationem: quod tunc contingit quando timemus ne ille qui nobis loquitur in re obscurâ, ipse decipiatur. Primus modus adhibendi fidem, uti majestate plenus, Deo competit & debetur, illumque sibi jure vendicat: vult enim fidem suis adhiberi dictis propter supremum suum, quod habet in hominem totum & omnia quæ sunt in homine, dominum; & infallibilem suam, de qua non est dubitandi locus, scientiam & veracitatem, & hoc absque ullâ discussione vel hesitatione.

VIII. Quare in mysteriis fidei etsi fatendum sit aliqua esse quæ propter celsitudinem suam, vel propter apparentem cum ratione, vel sensu nostro contrarietatem, videntur incredibilia: sed Deus est qui loquitur, & divina sunt quæ loquitur, quam in partem ibimus? an Deo spero, cæcipienti etiam in minimis & obviis ratiunculæ nostræ credamus? an Deo non committemus nos qui lucem habitat inaccessibilem? cujus majestatis incomprehensibilitas omnem intellectum superare nullus

dubitat? cujus cogitationes, consilia, mysteria, si comprehendi possent, divina non essent? hinc hinc ergo, hinc captivandus intellectus in obsequium fidei sub immensâ Dei auctoritate, hinc gloria danda Deo: hinc contra spem in spem, contra rationem in rationem, Deo credendum sine ullâ vacillatione. *Magnarum hic est vigor mentium*, inquit S. Leo Papa serm. 2. de Ascens. *& valdè fidelium lumen est animarum, incunctanter credere, quæ corporeo non videntur intuitu, & ibi figere desiderium, ubi nequeas inferre conspectum.*

Talis sub sæculi proximè præcedentis finem Francisci Bungenis in Japoniâ Regis fides: Hic diu cum conversione luctatus, tandem mortuo Sancto Francisco Xaverio illarum partium Apostolo, ei tam firmiter adhæsit, ut rebellantibus adversum se Fidei causâ subditis, amisso quadraginta millium militum exercitu, & filio suo, nihil tantâ jacturâ de Religionis, cui illa imputabatur, gradu demotus, Templum adierit, abjectusque in genua dixerit. Scis Domine passum me hæc fidei tuæ causâ, neque ideo unquam fidem mihi fore viliorẽ; ipsâ licet me regni universi & dignitatis jacturâ experiaris. Imò si & illi ipsi viri Apostolici, quorum laboribus Religionem debeo, si Pontifex ipse, à fide deficiant, te propitio tamen & juvante, perstabo immobilis, semperque te Deum Trinum, te Filium Dei Incarnatum unicamque tuam Ecclesiam profitebor. Ita P. Fullonius lib. 1. Machab. sect. 4. n. 9. *Quantus magnæ hujus mentis vigor! qualis Dei de homine per fidem triumphus?*

In hæc aded præcellenti virtute, quam excelluerit Divus Josephus ut facilius assequi possimus, eam oportet ex duobus capitibus diligenter metiri: ex objectis scilicet, & ex eo modo ea credendi: ex objectis, inquam, circa quæ ille fidem suam exercuit cum circumstantiâ temporis in quâ illa objecta proposita sunt. Secundò, ex modo quo illa credidit, hoc est notabili differentiâ quæ reperitur in actibus fidei Divi Josephi, & aliorum Sanctorum, etiam

- etiam maximorum utriusque foederis, novi dico & veteris Testamenti.
- XI. Quantum ad primum, objecta ac mysteria omnium nostrae Religionis altissima sunt Mysterium Sanctissimae Trinitatis, & Mysterium Dominicae Incarnationis, quae in lege naturae fuerunt valde abscondita, & in lege scripturae per paucis admodum cognita: at haec Divo Josepho, ut & eius Sponsae Deiparae fuerunt in particulari ei enucleate tradita per eundem Angelum, ut docet Divus Thomas in Catenâ ad cap. 1. Matth. nam Divum Josephum à perturbatione, & Sponsam ab infamia liberans, revelat Mysterium Incarnationis in utero Sponsae suae peractae, ac dicens illam concepisse Filium Patris Altissimi, idque de Spiritu sancto, aperte ei simul Mysterium Sanctissimae Trinitatis, Patris, inquam, & eius Filii, ac Spiritus sancti referat: ita ex nostris P. Corona tom. 6. de Sanctitate Ecclesiae Tract. 1. cap. 2. §. 12. num. 1. & 2. In quibus tamen magna illi ac forti fide opus fuit. Nam quomodo tot & tanta, quae in his duobus mysteriis reperiuntur adeo sensibus & rationi nostrae opposita, omnemque humanum captum excedentia credere potuisset, nisi fides in eo thronum suum constituisset?
- XII. Ex hac quippe sublimissimâ fide processit, quod videns uxorem suam gravidam, quam sciebat se non terigisse, suspenderit iudicium suum, nec absolute eam iudicavit de adulterio, sed cogitavit posse bene fieri quod illa quae tam honesta, tam pudica, tam sancta erat, esset illa, quae Virgo & concipere & parere debebat. Vide à nobis dicta superius de hoc actu fidei hâc Part. 2. Tract. 2. cap. 17. notando primo per totum.
- XIII. Fuit etiam res creditu difficillima, duo simul in speciem contraria de puero ab eodem lucis Angelo audire, & non unum, vel alterum, vel utrumque discredere. Primo dixerat ei Angelus aliquot mensibus antequam puer nasceretur quod ille de quo uxor sua gravis erat esset Filius Altissimi, & futurus populi sui Salvator: Interim vix natus est, cum ecce apparens ei iterum Angelus jubet eundem fugâ salva-

re: Nonne hæc in speciem contraria? Nunquid poterat cogitare se illudum fuisse? nunquid poterat dicere, si Deus esset nonne posset Herodem perdere mille modis? vel voluntatem ejus mutare? vel solo nutu cohibere? Quod si ipsum tolerare, ipsi quæ barbaricem permittere volebat, sive ob bonum interficiendorum, sive ob alias causas, nonne posset se inter medios hostes invisibilem reddere, vel etiam incidendo in majus ejus, tunc claro divinitatis ostento vindicari.

Deinde cum didicit in Nazareth XIV. (unde fugiendum Angelus iusserat) nullos interfectos fuisse pueros, sed solum in Bethicem & finibus ejus, nunquid poterat iterum dubitare & dicere si è cælo fuisset iste Genius, qui mihi apparuit, nunquid debuisset ire in Nazareth nullum pro Puero aut Matre fuisse periculum. Cum ergo ibi esset domicilium meum, non erat quod ob futuram Herodis alibi periculationem exinde fugerem in Ægyptum: ergo undique deceptus sum, per consequens uxor mea fuit mihi infidelis, ac sic novissimus error fuisset prior peior.

Et quidem cum de tantis rebus ageretur, videbarur Deus ad vitandum periculum hujusmodi dubiorum, & incommodorum ex dubiis nasci aptorum, debuisset aliam viam aptiorem eligere. Sed ex his apparet qualis fuerit cæli, de magnitudine & firmitate fidei Divi Josephi sensus, quam illis periculis aut tentationibus exponere non dubitavit? quam erat illustratus D. Josephi interior oculus? quo cælesti lumine præditus, qui in tantis tenebris, in rebus tam perplexis, vidit & credidit? qui nodos illos in quibus illuminatissimi cœcutivissent, dissolvit tam citò, tam clarè, tam certò, & firmiter.

Sicut ergo qui præclaram novit ci- XVI. thiaræ cordam eam distendit amplius & amplius ut altiore reddat sonum, Cumque ei dicis, vide quid facis nimum illum distendis, frangerur: Ait ille, sine me, ego novi chordam hanc præclaram esse, posseque distendi. Sic etiam Deus, ut Divus Josephus altiore redderet sonum, plus ampliusque

ab eo distenditur: novit ille fidem ejus grandem, novit non frangendam distensionem, sed perficiendam, novit etiam insolitis posse probari. Probata est amplius & amplius, & approbata, nobisque in exemplum relicta, ut vestigiis ejus inhaerentes dicamus ex animo cum Propheta Regio psalm. 78. *Proba me Deus, & scito cor meum.*

XVII. Circumstantia temporis in quo hæc credidit, etiam ex hac parte plurimum consideranda est in hoc argumento, quod scilicet ea illi mysteria proposita sint & crediderit: primò tunc quando fides ita evanuerat, ut vix illius quidquam amplius reperiretur, inter homines. Quo enim in statu erant tunc Judæi quãlo Christus venit? propterea ex illis tam pauci eum receperunt. Secundò, quod ea illi proposita sint & crediderit cum Sponsa, sine ullo aliorum exemplo. Tertio, quod etiam illa à nullo eo usque credita eo modo; sunt enim illis proposita, ut peracta. Quarto, quod nullis adhuc eventibus aut miraculis illa confirmata vidisset, quæ omnia cum sint fidei adminicula grandissima, fidem Divi Josephi sine illis firmam mirum in modum exaggerant. Quis enim neget fidem à majoribus traditam, diuturnitate temporis commendatam, à multitudine acceptatam, & approbatam, miraculis ac prodigiis confirmatam & roboratam, magis amicam esse & suasibilem illa quæ novella est, & omnibus istis adminiculis nudata & destituta, qualis fuit fides Divi Josephi.

XVIII. Possumus secundò excellentiam ac præstantiam fidei Divi Josephi ex modo quo rebus tam difficilibus assensum fidelem præbuit admetiri; comparando fidem illius cum fide aliorum Sanctorum etiam maximorum veteris ac novi testamenti. Ac primò quidem quoad Antiquos quàm grandis fuit fides castissimæ Susannæ? Consideremus in illa omnia & singula. Daniel, cap. 13. Dicunt contra eam testes, & hi Senes, & Senes gravissimi, erant enim Judices populi: omnes illis credunt, & damnatur ab omnibus Susanna ut lapidibus obruatur tanquam fœda. Ducitur ad locum supplicii extra Civitatem: Erant omnium manus plenæ la-

pidibus, jamque parati jacere in eam. An non hoc negotium in desperatis? Sed accipe fidem generosam, fortem & firmam Susannæ. Erat, inquit Scriptura, *cor ejus fiduciam habens in Domino.* O mulier! magna est fides tua, fiat tibi sicut credidisti. Credidisti Deum tuam innocentiam cognoscentem, te liberaturum, liberaberis. Cum jam omnes alii de ejus causâ desperassent, illa sola sperabat ex magnitudine fidei. *Erat cor ejus fiduciam habens in Domino.* Propterea Deus suscitavit spiritum pueri Danielis, qui causam ejus suscipit, camque apertissimè ostendit innocentem, & liberat hinc, illinc verò eos perdit qui maculaverant famam ejus.

Non minor fuit fides Jonæ Prophete XIX in ventre ceti projectus in mare à navitis, quod propter eum orta esset fœda tempestas: devoratus est à ceto, & in ejus ventre conclusus tribus diebus & tribus noctibus: An non hic desperatus? Audi tamen ejus in hoc horribili specu orationem magnâ fide præditam. Igitur oravit Jonas Dominum Deum suum de ventre ceti, & dixit: *Abjectus sum à conspectu oculorum tuorum, verum tamen rursus videbo Templum sanctum tuum.* Jonæ cap. 12. Sed ô Jona! quid dicis? quid cogitas? quomodo putas te evasurum? quod tibi remedium cum abyssi vallent te: cum ad ima montium descenderis, & costis belluæ marinæ conclusus detinearis vectibus terræ affixus? *Sublevaris, inquit, de corruptione vitæ meæ Domine Deus meus.* Quanta hæc fides.

Major adhuc videtur fuisse fides XX Abrahæ Patriarchæ quandoquidem dictus sit Pater Credentium: Hanc maximè commendat Apostolus ad Romanos cap. 4. ex hoc, quod contra spem in spem credidit, & hoc in duobus. Primò, in eo quod dictum est ei ipsum habiturum filium: *Et non infirmatus est fide, nec consideravit corpus suum emortuum, cum ferè esset centum annorum, & emortuam vulvam Saræ.* Secundò, quod ex isto filio habiturus esset semen sicut stellæ cæli & arena maris, cui tamen adolescenti ex præcepto Dei hanc ex Deo posteritatem promittentis ibat caput amputatum. *In re promissione etiã Dei non hesitavit diffidens*

dens sed confortatus est fide, dans gloriam Deo, plenissime sciens, quia quacumque promissit Deus, potens est & facere.

XXI. Sed fides D. Iosephi superavit in utroque fidem Abraham. Nam primò, quãdo Deus promissit Abraham ipsum ex uxore sua vetulã & sterili habiturum filium, videtur tantisper hæsitasse. *Cecidit enim Abraham in faciem suam.* Genes. cap. 17. vers. 17. & 18. *Et risit dicens in corde suo, putas ne centenaria nascetur filius? & Sara nona genaria pariet? Dixitq; ad eum, utinam Ismael vivat coram te, quem habuerat ex Agar ancillã Saræ. Quæ omnia hæsitacionem significant.* At Divus Iosephus Angelo sibi dicenti, *Ioseph fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quod enim in eã natum est, de Spiritu Sancto est: Pariet autem filium, & vocabis nomen eius IESVM &c.* Credidit sine hæsitacione, sine morã. *Exurgens à somno fecit sicut præcepit ei Angelus Domini.* Matth. cap. 1. versu 24. Quanta differentia ex hoc capite inter Abraham & Divum Iosephum, inter utriusque fidem & fiduciam? Deus nihil promittit Abraham quod sit contra naturam, sed solum præter illius cursum ordinarium. At Divo Iosepho significatur uxorem suam illibatã virginitem filium concepisse; quanta differentia est inter vetulam concipere de viro, & virginem sine viro? Abraham promittitur filius homo, Divo Iosepho filius homo simul & Deus. Abraham vidit brevi de post rei eventum omnia confirman-tem. At Divus Iosephus nihil videt nisi omnia in speciem contraria.

XXII. Secundò, Abraham iustus est quidẽ immolare filium suum, sed ibi eum stitit, quia impeditus est immolare, nec immolavit. Vide aliquid amplius in Divo Iosepho nostro in iis quæ diximus supra hac parte 2. Tract. 2. cap. 20. Sect. 2. à num. 64. usque ad finem. Deindẽ Abraham tentatio duravit tantum per aliquot horas aut dies, at Divi Iosephi tentatio totã vitã: nam audierat istum infantem esse Deum, & vidit (nec tamen despexit) omnium hominũ novissimum: Intellexerat eum populũ Salvatorem futurum, & vidit suã operã indigere ut ab hominis mortalis persecutione salvaretur. Vidit, inquam,

illum totã vitã pauperem, nec aspernatus est. Nimirum invicta fides primẽ instructionis à Cælo acceptæ, quod puer ille Filius esset Altissimi, quod futurus esset Salvator populi sui, animum ejus confirmabat, periculisque & ærumnis omnibus majorem efficiebat: Hæc est enim natura fidei ut semper inconcussa maneat tametsi omnia videantur desperata.

Si verò ipsum cum Apostolis novi Testamenti Principibus primariis cõparemus, etiam magna inter ipsius & illorum fidem differentia. Quã infirma fuit fides Apostolorum etiam post tot virtutes & signa in eorum conspectu à Christo facta usque ad missionem Spiritus Sancti? Et si postmodum firmiores extiterunt, quid non viderant? quid non ipsi in ejus nomine faciebant? Sed Divus Iosephus statim ab initio credidit eã firmitate, ut in exilium pro illo pelli nihil ei fuerit, paratus in mortem etiam ire si fors tulisset: & quãnam ab illo signa fieri viderat? nunquid ipse mortuus erat antequam initium signorum faceret JESUS in Canna Galilee?

Illuminata est primò Virgo Sanctissima de divinã Incarnationis executione jam jam in se peragenda à Deo per Angelum ei dicentem: *Ne timeas Maria, invenisti gratiam apud Deum: Ecce concipies & paries filium, & vocabis nomen eius IESVM. Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi, ideòq; & quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius Dei.* Cui illa mox respondit: *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum.* Post Deiparam verò ut Matrem Verbi carnalem, secundus Divus Iosephus tantquam Pater verus & legitimus de ejusdem mysterii executione peractã ab eodem admonetur Angelo his verbis: *Ioseph fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quod enim in eã natum est de Spiritu sancto est.* Moxque ille ex fidei istius luce & fervore, *Exurgens à somno fecit sicut præcepit ei Angelus Domini.*

Et cum Apostoli omnes postmodum in ejus persecutione scandalizati fuerint, Petrus etiam qui videbatur futurus cæteris ferventior, & fidelior:

M m m 3

Divus

Divus Josephus nec in immani illâ Herodis persecutione, nec in fugâ, seu itinere adedò incommodo, nec in exilio tam diuturno, vel in aliâ quâcumque tentatione, aut pueri infirmitate, unquam scandalizatus est, nullo etsi ab ipso miraculo confirmatus: quis ergo neget fidem D. Josephi ipsammet Apostolorum fidem miraculis suffultam excellenter superasse.

XXVI. Tandem ceteri omnes Fideles tum ex Judæis, tum ex Gentilibus, ipsique etiam Discipuli Domini & Apostoli fidem Christi vel difficilior, vel tardior, aut imperfectior susceperunt: Quid horum in Deiparâ & Divo Josepho notare est? illa ad Angelicam vocem sine morâ *Ecce*, inquit, *Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum*. Simul utique & pleno mentis assensu, & corpore virgineo Christum concipiens. Joseph pariter ad primam celestem monitionem, incunctanter plenâque fide, *Surgens à somno fecit sicut præceperat Angelus Domini*.

XXVII. Ut ergo Virgo Sacratissima juxta verbum Elizabethæ à Spiritu sancto inspiratæ Beata, quia credidit: ita & Spontus ejus Divus Josephus, Beatus, qui idem ipsum Mysterium tantâ fidei promptitudine suscepit, quandoquidem quod illa in seipsâ virginitate suâ illasâ peragendum, id ille quoque prius in conjugē suâ sine ullâ cōjugii aut thori sui injuriâ cœlitus peractum esse credidit: illa incunctanter, ipse sine mora; & sine vel minimâ mentis tergiversatione.

XXVIII. Ceterùm cum notissimum sit talem esse Divinæ Providentiæ dispositionem & agendi modum ut media per superiora, & infima per media collustraret, & illuminet, (sic v. c. Christi servatoris sive temporalis nativitas ex Virgine, sive Resurrectio à morte, sive Ascensio in Cœlum, non statim promiscuè toti populo, sed testibus præordinatis à Deo, & per hos aliis postea manifestata fuit.) Ita quoque hæc divinâ luce Maria & Joseph ut ante alios omnes, ita præ omnibus aliis sub Christi Domini adventum perfusi ac deinde per illos alii omnes.

XXIX. Deinde cum primæ fuerint horum illustrationes, ideò & tam plenæ atque

abundantes. Atque adedò totalissima mysterii in illis fuit Dominicæ Incarnationis, sive quoad modum ejus & substantiam, sive quoad finem (qui gloriam Christi & Redemptionem nostram respicit) illuminatio, & talis qualis nulla alia. Si enim Evangelii sui prædicationem Apostolis suis Christus committere noluit nisi desuper copiosius illuminati virtuteque majori ex alto induri essent, ut legimus Actor, cap. 1. Commisissetne Deus Pater filium suum incarnatum custodibus, nutriciis, parentibusque non plenè ac plenissimè prius in fide ipsius illuminatis, divinâque virtute ad custodia ejus labores, periculaque omnia invincibiliter lubeunda corroboratis?

CAPUT VIII.

De Divi Josephi silentio in quo consistit justitia cultus.

LINGUA modicum quidem membrum est, ignis est tamen, inquit Divus Jacobus Apostolus in suâ Epistolâ cap. 3. *Et universitas iniquitatis: quam multa enim quotidie inquieto illo membro peccamus? Tam multa, ut idem Divus Jacobus ibidem dicat. Si quis in verbo non ostendit, hic perfectus est vir, potest etiam frano circumducere totum corpus: ita concludit mirabili dilatione iste Apostolus.*

Propterea dæmon cùm patientissimum Jobum in omnibus membris ejus sævissimo percussisset vulnere, ut à plantâ pedis usque ad verticem capitis non esset in eo sanitas, linguam tamen & labia intacta reliquit, quemadmodum ipse Job de seipso testatur dicens, cap. 19. vers. 20. *Pelli meæ consumptis carnibus adhasit os meum, & derelicta sunt tantummoda labia circa dentes meos, ut scilicet possit loqui, cur autem hoc? ut posset verba impatientiæ proferre, quod tamen non fecit: In omnibus enim his non peccavit Job labiis suis, nec solum quid contra Deum locutus est: Quare merito Scriptura sacra plurimis in locis instantissimè commendat pervigilem istius membri custodiam.*

Sed

III. Sed quia hæc res una est è difficillimis, adeò ut ferè impossibilis videri possit, ut patet ex eodem D. Jacobo ibidem vers. 7. ideò Prophetæ Regius psalm. 140. vers. 3. ad Deum recurrit, sine quo nihil, his verbis: *Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiis labiis meis.* Quod tamen explicans Divus Gregorius Magnus lib. 7. Moral. cap. ult. ait: *Qui ori suo nequam ponti obstaculum sed ostium petiit, aperte docuit quod & per disciplinam retineri lingua debeat, & ex necessitate laxari,* quemadmodum ostium aperitur quando aperiendum, clauditur quando claudendum. Eo denique sensu ejusdem Regiæ Prophetæ Regius filius Proverb. cap. 13. vers. 1. *Quando sederis, inquit, ut comedas cum Principe. Statue cultrum in gutture tuo;* ut scilicet quomodo in cultro dissecas cibos, & comedenda separas à relinquendis, v. e. ossibus, ita prudentiâ sermones dividas, & proferenda à non proferendis fecernas.

IV. Verùm ut cautum linguæ usum sacra Scriptura locis citatis aliisque plurimis commendat, ita quoque silentium adhuc multò pluribus extollit: unum præ omnibus adduco ex Isaiâ c. 32. vers. 17. omnia complectentem, ubi silentium vocat, *justitiæ cultum:* *Erit, inquit, opus justitiæ pax, & cultus justitiæ silentium.* In quibus posterioribus verbis vox illa *Cultus* dupliciter accipi potest activè, scilicet & passivè: activè, quo pacto hic erit sensus, *ille qui justus est servabit se, colet silentium,* quod utriusque manifestum est: nam ut inquit Regius Prophetæ psalm. 139. vers. 12. *Vir linguosus non dirigitur in terrâ:* Passivè verò ut significet silentium serere, alere, & ornare justitiam: hæc enim tria significat vox illa *Cultus,* ut observavit noster Matthias à Sancto Joanne tom. 2. Hist. Panegyri. Ord. Carm. part. 3. cap. 27. in initio.

V. Ex quo conjectare licet, quanta fuerit Divi Josephi justitiæ, cujus silentium tantum fuit, ut in totâ Evangelicæ historiæ serie ne unicum quidem verbum ab eo referatur prolatum: quod certè mirabile existimo, quia non defuerunt illi, & multæ, & urgentissimæ loquendi occasiones: tacuit nimirum

benter exterius, quia malebat loqui Deo, illumque audire sibi loquentem interius: uti Moyses servus Dei, qui ex quo cum Deo conversari cœpit, tardioris & impeditioris linguæ fuit.

Ezechielis cap. 1. visionem habuit Prophetæ illam admirabilem quatuor animalium mysticorum, quorum unum quodque habebat quatuor capita (consequenter quatuor ora) & quatuor alas: Nullam tamen ab illis vocem audivit aut sonum, nisi sonum alarum qui similis erant sono aquarum multarum, vel ut sonus sublimis Dei: alis contemplationis & amoris in subline elati ad Deum volabant, ideò nihil dicebant; ita Divus Josephus.

Nos homunculi scioli esse & videri volumus, multaque effundimus in laudem nostram, & si quis vel à naturâ favor, vel à Cælo gratia data sit, eam illicò linguâ loquace prodimus: non ita Sanctus Josephus, non ita humiles animæ: norunt hæc tacere, imò & alios de se tacere ambiunt & amant.

Toti universo spectabilis erat Divus Josephus longâ Patriarcharum, Regum, Ducumque serie progenitus, Patriarchis, inquam à virtute rebusque gestis inclytis quatuordecim: Regibus totidem, totidemque Ducibus ab Imperio, re bellicâ, gloriæque monumentis præclaris, quibus rectâ lineâ, perenni que generationis serie originem genusque ducebat; sponfam duxerat, quæ ei filium dederat; sed qualem? Deum, ipsumque Altissimi filium: de his loqui poterat, de hisque gloriari, ab his sibi nomen facere: at non fecit, ut in oculis mortalium maneret abjectissimus in Cæli calculo erat celsissimus.

Angelorum apparitionibus sapius recreabatur, eorumque revelationes plurimas acceperat, multaque ab iis didicerat: De iis tamen ne verbum quidem unquam jactavit, adeò silentium colebat. E contra Joseph ille antiquus qui hujus figura fuit in plurimis, fratribus suis somnia sua aperuit, Genes. cap. 37. & inde eorum invidiam sibi conciliavit; non conciliaisset si obiectus in somnis futuræ magnitudinis suæ imagines tacuisset, uti fecit noster D. Josephus.

Quantam

Synop

X. Quantam etiam habuit loquendi occasionem dum vidit uxorem suam gravidam? quantam etiam dum iussit ei Angelus fugam salutare puerum, quem paulo ante asseruerat salvaturum populum suum? quantam in laboriosissimo illo itinere? quantam in exilio tam diuturno? quanta poterat hic opponere? quanta causari? Nunquid poterat hic inquirere? nonne nonnihil conqueri? fecissent etiam Sanctissimi; sed in his omnibus D. Iosephus fide sublimi in Deum erectus altissime siluit.

XI. Cum Iesus factus annorum duodecim sese ab Ioseph & Maria datam operam clam subtrahens remansisset in Ierusalem, cumque illi cum dolore huc & illuc queritantes, nonnisi post elapsum triduum in medio Doctorum sedentem, & illos interrogantem reperissent, dixit Mater eius ad illum, Lucæ cap. 2. vers. 48. *Fili quid fecisti nobis? Ecce Pater tuus & ego dolentes querebamus te.* Nonne poterat in hac occasione aliquid Ioseph, ut illa dicere? Nonne doluerat, ut Mater, eius iacturam? nonne requisierat eum ut illa? nonne letitiam ex eius inventione, admirationem ex eius prudentia & responsis hauerat ut illa? Nihil tamen in hac occasione dixit, adeo semper fuit silentii tenax.

XII. Hauerat animo illud altissimum Dominice Incarnationis Mysterium, usurparat oculis & auribus suis multa cœlestis Sapientie arcana, tum ab Angelo tum à Virgine, tum à Iesu dilecto Filio suo: De his poterat melius loqui quam ullus alius: sed tacens conservabat omnia verba hæc conferens illa in corde suo. Quam bene conveniebat illi quod Ennodius Ticinensis in Paren. Festo & Symmacho honoratis Curie luminibus tribuit. *Est in illis & Magistra taciturnitas & eruditi forma silentii.* Ita quoque in Divo Iosepho magno morum & totius Sanctitatis Magistro, fuit magistra illa taciturnitas, per quam plus posteros docuit, quam alii multis etiam voluminibus, nimirum ut silentium illi fuit mater sapientissimorum cogitatum, sic & nobis: Multa quippe ea que excelsa de illo cogitare docuit: docuit & pauca,

immò nihil in nostri commendationem eloquii.

Tandem ex vita Ven. Margarete Bealensis Ordinis nostri & Congregationis Discalceatarum S.M.N. Theresie habemus inter alia ipsam fuisse cœlitus edoctam D. Iosephum cum Sanctissimam suam Coniugem iter ex Nazareth in Bethleem eundo, & ex Bethleem in Nazareth redeundo, tum deinde ex Nazareth in Ægyptum, ac postea ex Ægypto in terram Israel cœfecisse in silentio, quin etiam quamdiu simul vixerunt parcissime valde fuisse collocutos, & cum vicinis rarissime, quia nimirum mens illorum non poterat satis satiari in contemplatione amabilis illius & divini objecti, prædilecti, inquam, Filii sui, quem præ oculis continuo habebant, & à quo abripiantur quodammodo extra se in illius admirationem, amorem & adorationem.

Rarissimo exemplo sapientissimus Gentilis Zeno Atheniensis etiam in convivio taciturnus mansit, & rogatus à Legatis ad illum missis eequid ex illo Principi suo referrent? Eximio posteris documento respondit: *Vidisse vos Athenis Senem, qui inter pocula posset tacere.* Tanta res est hominem posse frænare linguam suam! Quam ergo admirabilis Divus Iosephus, qui non semel ex fastu & supercilio philosophico, ut Zeno, sed totam vitam suam ex humilitate silere potuit? Ideo ita taciturnus quia *custodiebat vias suas, ut non delinqueret in lingua sua.* Utinam nos tali exemplo proficeremus, & disceremus non aliter loqui quam iuxta præceptum illius Philosophi præceptum ad discipulum suum, *Si quid habes melius silentio, loquere.*

Hujus Sanctissimi Patriarchæ exemplo rarum fuit quod Beata Joanna de Cruce servavit silentium, nec minus præclarum quod suis Sororibus de eâ virtute tradidit consilium. Hanc aliquando Sorores rogarunt ut verbum illis ædificationis loqueretur: quam sicut hinc retinebat humilitas, ita illinc ejus Custos Angelus, cui mirabiliter erat familiaris ad loquendum impulit, eamque instruxit quid proloqui deberet. Quid ergo illud? *Dixit,* inquit,

Magna
D.
Ioseph
sui

inquit, *Gaudere cum gaudentibus, Flere cum flentibus, sed tacere cum loquentibus.* Overè Angelicum documentum! quo observato innumera volubilis linguæ incommodavitantur, experiemurque certò certius, quàm verum sit quod cecinit nescio quis Poëta hoc versu Heroico.

*Non ulli tacuisse nocet, nocet esse lo-
cutum.*

XVI. Infinita sunt prope modum mala linguæ non domitæ, ut propterea à Sancto Jacobo Apostolo citato dicta sit lingua *Universitas iniquitatis*, ac digno quidem vocabulo, seu quia ut in Universitate omnes scientiæ, ita in linguâ omnes discuntur iniquitates, seu quia per eam committuntur innumera: Illas per Alphabetum totum deducunt nonnulli, ut intelligamus, quod sicut ex litteris Alphabeti omnia nomina, ita ex lingua omnia peccata. Est ergo secundum illos lingua. A. Abundans, Acerba, Adulatoria. Est lingua B. Bisida, Blasphema. Est lingua C. Calumniatrix, Capitosa, Contemnens, Contumeliosa. Est lingua D. Deridens, Detrahens, Dissoluta, Dolosa. Est lingua E. Edax, Effrata, Exagitans, Exlex, Expiscans, Est lingua F. Factiosa, Fallax, Fascinans. Est lingua G. Garrula, Gulosa. Est lingua H. Helluans, Hypocritica. Est lingua I. Jactans, Impertinens, Impia, Impositrix, Impudens. Est lingua L. Litigiosa, Ludicra. Est lingua M. Maledica, Mendax, Mordax, Murmurans. Est lingua N. Nugax, Novatrix, Nequam. Est lingua O. Obscœna, Obstrigillans. Est lingua P. Pallians, Pejerans, Perfida, Profana, Prodens. Est lingua Q. Quærule. Est lingua R. Rabida, Rebellis, Restrictionibus utens. Est lingua S. Sannans, Scurrilis, Secretifraga, Susurrans. Est lingua T. Temeraria, Tentans, Tergerversans, Tumultuosa. Est denique lingua V. Vaniloqua, Venerea, Versipellis, Vesana. Quàm meritò ergo dicta Universitas iniquitatis.

XVII. Idè etiam nullum in inferno membrum ita cruciatur ut lingua: Attende in hujus rei probationem vel miserum divitem Evangelii epulonem in inferno sepultum, dum pauper Lazarus in

sinu Abrahæ excipitur fovendus. Non petit ibi mittere ille epulo ut suus refrigeretur stomachus, ardebat tamen, & meritò, nam neglecto paupere Lazaro jejuno, epulabatur quotidie splendide. Non petit ut refrigerentur manus, ardebant tamen, cum illæ ad accipiendum porrectæ fuissent, ad dandum remissæ. Non petit, ut refrigerentur pedes: ardebant tamen, veloces quippe cucurrerant ad malum. Non petit ut refrigeretur corpus: ardebat tamen, quandoquidem illius cutem ita curaverat, & ut illud ornaret quicquid infra byssum & purpuram erat despexerat: sed hoc solum rogat ut refrigeretur lingua sua. Nimirum plus in illâ cruciabatur quàm in reliquis membris, inquit noster Guido Perpinianus in Evangelia ad istam historiam, quia in illa plus peccaverat quàm in omnibus aliis: per adulationes, blasphemias, calumnias, detractiones, edacitatem, fallacias, gulam, hypocrysim, imposturas, jactantias, lites, mendacia, nugacitates, obscœnitates, &c. Hæc tantisper excurrere sicut dicta, ut si ad linguæ refranationem non alliciunt nos Divi Josephi exempla, terreant saltem à vitis atrocissima linguæ supplicia.

CAPUT IX.

De Divi Josephi contemplatione & amore seu totali anime ejus in Deum absorptione.

Res est indubirata quod summus apex perfectionis hominis justus in hac vitâ, in intimâ ipsius cum Deo unione consistat, quia ut docet Apostolus 1. Corinth. cap. 6. vers. 17. *Qui adheret Deo unus Spiritus est cum illo*, qui est ipsissima perfectio per essentiam. Hæc verò unio est formaliter ipsius Dei contemplatio & amor summus. Sed quomodo per has duas operationes fiat unio animæ ad Deum, diversimodè hi & illi explicant: quoad me, non video quomodo possit melius explicari, quàm per unionem quæ fit inter amantes per ample-

N n n

xum

Synopsis

xum mutuum, per quem amans amanti unitur exterius, quantum uniri potest.

II. Amplexus ut fiat, & per ipsum exterior illa unio, tria omnino requiruntur. Primum, presentia illius qui amplectendus est. Secundum, brachia, quibus amplectamur. Tertium, motio seu applicatio brachiorum ad amplexum: presentia quidem requiritur personæ quæ amplectenda est, quia nisi illa presens & prope esset quomodo ille hanc amplectari posse? Brachia etiam, quia sine illis impossibile esset facere amplexum: denique motus seu applicatio brachiorum ad amplectendum, quia nihil profdesset presentia personæ amplectendæ, nec brachia quibus fit amplexus: si hæc vel cancellata vel remissa tenere velles. Oportet omnino ad complendum amplexum, ut brachia ista moveas, ea ad personam amplectendam proferas, circumferas, illis eam stringas, alias nunquam erit amplexus.

III. Pariformiter ad unionem animæ cum Deo tria similia concurrere debent. Primum, est presentia Dei ad animam, non illa generalis solum, quæ omnibus rebus presens est per immensitatem, sed illa quæ presens est iusto per gratiam sanctificantem, tum quia hæc unio spiritualis est, tum quia cum sit apex perfectionis, supponit alias virtutes quas perficit & consummat, tum denique quia licet Deus peccatori propè sit per ubiuitatem, longè tamen est ab eo per aversionem: *Longè enim à peccatoribus salus, & iniquitates vestre*, inquit Isaias cap. 59. v. 2. *diviserunt inter vos & Deum vestrum*. Immo hoc donum est tam excellens, ut non omnibus promiscuè iustis, sed maximis tantum & probatissimis donetur privatissimisque Dei amicis: Secundum, sunt duo antiquæ brachia, idest binæ ipsius facultates præcipuæ, intellectus scilicet & voluntas, quibus anima Deum amplectatur & stringat, qui non nisi spiritualiter amplecti & stringi potest. Tertium, est motus istorum brachiorum, seu operatio utriusque istius facultatis circa Deum, non quæcumque sed illæ quibus amplecti eum anima potest & stringere, con-

templatio scilicet quæ est intellectus, & amor depuratissimus, qui est voluntatis, quidum sibi invicem implectuntur, Deum, ut ita loquar, complectuntur & stringunt arctissimè.

Porrò huic Tractatui de Virtutibus eximiis Divi Iosephi coronidem impositurus duas illas virtutes, contemplationem & amorem, combino, quia sunt inseparabiles, non enim potest esse summa illa operatio quæ fit in apice mentis, scilicet contemplatio, sine amore depuratissimo & fragantissimo ibidem: quod vel ex definitionibus contemplationis, quam tradunt Doctores, manifestè liquet: est enim contemplatio juxta Gersonem Cancellarium Parisiensem & alios, *Extensio animi in Deum per amoris desiderium*: vel secundum alios, *Est motus Anagogica, idest sursum ductiva anime in Deum per amorem fervidum & purum*: vel denique secundum alios, *Est experimentalis cognitio habitata Deo ex amoris unitivi complexu*, quæ quantò in aliquâ creaturâ rationali major est, tantò illa Dei amantior, sanctior, & perfectior.

Quam ergo Sanctus D. Iosephus! quam perfectus! quam in sanctitate & omni virtute eminens, qui ita Deo fuit unitus, ita in eum mente absorptus! & quis ita ut ille si solam ejus Sponsam Mariam exceperis? cui eum, ut in prædestinatione, ita in meritis, toto hoc opere ex ratione & iustitiâ supparem facio, faciunt & alii Doctores innumeri, facientque semper omnes cordati.

Summam porrò illam Divi Iosephi cum Deo unionem probant penè omnia, quæ de eo per totum hoc opus hæctenus disserui, videturque ad illam totus à Deo compositus & adaptatus nec video quomodo tam sublimes virtutes, & quidem isto tempore, atque in eo gradu haberi potuissent ab homine non sublimissimè illuminato, & Deum sublimissimè amante.

Quid enim ex illa ejus æterna colligemus prædestinatione, quam part. I. tract. I. cap. 5. & seqq. explicavimus, & probavimus intimè conjunctam, vel etiam intertam in prædestinatione Christi Domini cum prædestinatione

Beatz

Beatæ Virginis, per quam ex tunc separatus est ab omnibus omnium aliorum Sanctorum ordinibus, evchendus aliquando ad ordinem unionis hypostaticæ, in quo solæ tres illæ Sacræ Personæ Jesus, Maria, Joseph; Jesus in quo, Maria per quam, Joseph sub quo ista unio facta est? an ullus extra hunc ordinem intimius illo potuit esse Deo unius? cerne deinde illum in tempore, adhuc utero materno illatebratum: cur ibi non solum gratiâ præventus, sed etiam usu rationis donatus? nisi ut ex tunc utroque dono isto utens, inciperet jacere fundamenta illius unionis, futuræ eò perfectioris quò hæc erant altiora & citiora: atque ita ab inde semper pergens iret de virtute in virtutem, donec videtur ab eo Deus in Sion.

VIII. Sed quare in eo fomes extinctus? ac deinde bonis fortunæ tam mirabiliter destitutus? nonne ut mundo, ut carnî, ut concupiscentiis, ut passionibus mortuus, & supra omnia terrena positus, mente Deo excedens introiret in potentias Domini, ibique Deus auditas illi faceret omnes voluntates suas? inde illa ejus apud Sanctam Birgittam adhuc alibi à me allata suspiria ex imo ducta peñtore, *Vitam vivam, & perficiam voluntatem Dei mei!*

IX. Dicebat de seipso Ezechiel Propheta cap. 8. *Emissa similitudo manus apprehendit me in concinno capitis mei, & elevavit me inter terram & Cælum. Hic Sanctus*, ait Divus Gregorius Magnus lib. 37. Moral. in Job, *in carne mortali positus, plenè quidem ad superna non pervenit, sed tamen ima omnia dereliquit.* Plus certè præstitit Divus Josephus, cujus tota conversatio, si ullius, cum Deo: qui sic vixit, quasi præsentis vitæ nulla bona noscet qui sic inter homines versatus est, quasi homo non esset, nisi humanitatis exercendæ gratiâ, cui meritò illud accinere possumus.

*Rebus procul mortalibus
Mens arvolabat fervida,
Divinèq; juncta Cæci
Hærebat inter sidera.*

X. Itaque his clausis compressisq; corporis sensibus, extra carnem mundumq; positus, in se collectus, cum Deo loquens, & Deum in se loquen-

tem audiens, vitam agebat superiorem rebus sub aspectum cadentibus, & Dei rerumq; cœlestium purum speculum effectus, Cœlites & Deum in se repræsentabat, & veracius quàm ullus dicere poterat: *Vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus.* Qui enim ita adheret Deo, an non unus spiritus est cum illo? 1. Corinth. cap. 5. vers. 17. Ex his ergo ut ex dispositionibus colligenda ejus cum Deo unio, sed ut illam etiam ab effectibus cognoscas.

Revoca ob oculos totam vitam ejus, stupendas prorsus virtutes ejus, quas in præcedentibus perstrinximus, præcipuè verò illam animi ejus dispositionem quâ tam abjectam conditionem in talibus natalibus, suorum jurium non ignarus, amplexus est, quomodo diximus supra hoc Tractatu cap. 1. numer. 15. Admirabilem illam Obedientiam de quâ cap. 2. Evangelicam ante Evangelium spiritus paupertatem de quâ cap. 3. castimoniam illam eâtenus inauditam, quam primus omnium hominum in Conjugio ipso servare voluit & vovit, eo tempore, quo illa erat ei probro & maledicto vertenda; de quâ cap. 4. Denique celsissimum illud imperium in omnes animi sui motus & passionem, maximè ostensum dum vidit uxorem suam, quam non tetigerat, uterum gestantem: quis unquam talia audivit? An non hæc sunt supra omnem hominem? signum ergo argumentumq; manifestissimum, hunc Sanctissimum Virum triplici in Deum extra si sceliciter raptum: Primâ, intellectus per contemplationem: Secundâ, voluntatis per unitivum amorem: Tertiâ totius sui ipsius per Deificam operationem.

Sed si talis fuit huc usque mentis Divi Josephi in Deum absorptio, tam intima illius cum Deo unio, quantum quæso crevit illa, ad præsepe-cum Deus factus homo, & recenter natus, in illo duobus novis modis mirabiliter operari cœpit in ordine ad istam secum unionem, effectivè scilicet, & objectivè simul.

Quoad primum docent Philosophi, quod etiam experientiâ patet, Perfecti Agentis esse sine morâ operari, & actum suum exercere statim ac est.

N n n 2

Cum

XI.

XII.

XIII.

Cum ergo Christus Homo Deus, totius Author gratiæ, & Sol justitiæ, esset omnium agentium perfectissimum, statim ac mundo illuxit, debuit incipere agere ac quidem modo perfectissimo: Hinc adhuc ex utero materno Baptistam in utero etiam existentem sanctificat: Elizabethæ Matri ejus ac Zachariæ Patri oculos mentis aperit, & Mysterium sui in carnem adventus agnoscunt: Hinc statim ut natus, Angelos è cælo, Pastores de propinquo, Magos de longinquo, ad cunas suas attrahit, Herodem tyrannum turbat, & omnem Jerosolymam cum illo, Simeonem senem & Annam veteranam lætificat: Neque credendum cas solas ab eo tunc factas in cordibus mortalium operationes, ac mutationes, quarum Evangelium (quod in omnibus brevitati studet) meminit, sed & alias innumeras: Hinc Orosio lib. 6. contra Gentes cap. 22. & aliis attestantibus, Augustus Romæ à Senatu Dominus vocari recusavit, quamvis id sine intentione, eo tamen qui nascetur movente secretò, in cujus præsentia nullus Dominus, omnes servi. Alia vide apud Baronium & alios.

XIV. Et certè si in omnibus retro sæculis tantas Deus gratias prærogavit, quãtas ex scripturâ passim agnoscimus intuitu illius tantum postlòga tempora futuri: quid hodie quando nascitur & incipit tempus gratiæ? & ubi magis quàm in illis à quibus credendum est incœpisse, Matre dico, & Patre, Mariâ & Josepho, tam benè meritis, tam benè dispositis? quo lumine, quâ claritate mentes illorum implevit? quo amore præcordia inflammavit? quis conciperet? quanto minus edicere valeat? ut proinde meritò de ambobus, quod Divus Ambrosius de solâ Matre dixerim. *Non mirum si Dominus redempturus mundum operationem suam incipit à Matre & Patre: ut per quos salus omnibus paratur, iidem primi fructum salutis haurirent ex pignore.*

XV. Non solùm effectivè ut supra Christus recenter natus, & primitias sui in carnem adventus, in Mariâ & Divo Josepho consecrans, mentem Divi Josephi, ut Mariæ, in se totam tunc absorpsit, sed etiam objectivè: & quo-

rum ut hujus sacri Paris Conjugum, quibus primò in carne apparere voluit, & à quibus primò videri, adorari, amplecti, ac cum quibus tam familiariter agere & conversari voluit.

Nemo Mysticorum ignorat eos qui per contemplationem ad Deum frequentius accedunt, abundantius, ac perfectius quotidie illuminari, ut inter alios docet Sanctus CLEMENS Alexandrinus lib. 6. Stromat. cum ait. *Certè sicut Moysi ex justâ operatione, & ex eâ quæ continenter ei intercedebat cum Deo loquente consuetudine, vultus infidebat glorificata quadam corporis species: ita etiam justâ Anima divina quadam vis bonitatis inhaerens per inspectionem propheticam, & administrantem operationem quasi intelligentis illuminationis, perinde atque caloris solaris, imprimi quoddam apertum justitiæ signaculum, luctem anima unitam per charitatem, quæ nullo spatio distinguuntur, quæ Deo afflatur, & Deo afflatur.* Unde non est mirandum Divum Josephum, qui non solum in obsequio Christi, sed in illius quotidianâ assiduâque præsentia & contemplatione, tot annorum spatio occupatus fuit, specialissima super omnes homines, unicâ Sponsâ præeminente, amoris ac unionis divinæ privilegia fuisse assecutum.

Si Sanctus Franciscus, aliique Sancti tam multi, ex solâ ac nudâ hujus Infantis in præsepi spiritali representatione, quam imaginariam vocant Theologi, quia licet pertingat usque ad intellectum, primariò tamen incipit à sensibili aliquâ imagine, vel imaginariâ representatione; si, inquam, illi ex tali simpliciter visione, vel ad illius amplexum admisione, ita extra se rapti fuere, ita illuminati, ita incensi, ita deinceps affecti, ut eis ab indè omnia quæ mundi erant prorsus desiperint: Quid censendum erit de Divo Josepho ex hac tam amabili apparitione, immo possessione, quæ fuit & realis ex parte objecti, & etiam ocularis ex parte potentia, seu videntis. *Stupebat, inquit Sanctus Bernardinus Senensis tomo 3. ferm. de Sancto Josepho art. 2. cap. 2. ruminando corde & oculis intuenso, quod filius Dei se fecerat filium suum, & elegerat eum ad illum nutriendum, hujulandum.*

dum, regendum, & conservandum in necessitatibus vite sue.

XVIII. Perpende jam quid fecerint in illo ista duo copulativè, idest & talis præsentia, possessio, & familiaritas Dei, quâ nulla unquam talis, & tanta claritatis ardorisque abundantia, quâ mentem & cor ejus tunc cumulavit Christus, utroque isto modo simul & semel in eum vim suam exercens. *Quis deneget, inquit idem Sanctus Bernardus ibidem, quod ipsi tenenti Christum in brachiis tanquam Pater, & balbutienti aut confabulanti cum ipso ut Pater, Christus sive infans, sive adultus, non ingereret, aut imprimeret ineffabiles sensus atque jucunditates de semetipso, & hoc cooperante interius gratia Christi cum filiali aspectu, afflatu, atque amplexu.* Et certè venerabili nostræ Margareta à Sanctissimo Sacramento revelatum est ut in verbis ejus à nobis supra part. 1. tract. 3. cap. 3. num. 4. relatis quod *JESUS, in utriusque, idest Mariæ & Josephi, corda sanctiores emittere non cessabat igniculos, exterius etiam in eorum oculos divinitatis suæ tot evibrabat radios ut toti exestuarent divini incendiis amoris.*

XIX. Quod si his addideris, quod illa tam privata familiaritas, quod illa tam suavis, tam admirabilis Dei fruitio, non fuerit transiens, aut horaria ut aliorum Sanctorum, sed perpetua & usque ad mortem? quod ex illius ore sacratissimo omnia secreta cœlestia didicerit, quod toto illo tempore simul cum illo, & in ejus consortio, cum Beatissimâ Virgine virtutes omnes, quarum doctrinam illis tradebat, exercuerit, quid ex inde colligendum erit?

XX. Quid quod illud etiam quod ipsum divertere seu distrahere debere videbatur, rapiebat adhuc in Deum: nam si fortè contrigebat ipsum sui opificii causâ aliquando domo abesse, mente tamen apud divinam prolem suam manebat, & ineffabiliter consolabatur ex recordatione hæc, illam in domo suâ esse, se pro illâ laborare, & suos sudores in ipsius alimentum esse convertendos, quos illi medullitissimè consecrabat, ut illi aptissimè applicaverim quod de Divo Bernardo dixit Author vitæ ejus lib. 1. cap. 5. & lib. 3. cap. 1.

Interiori quâdam quam secum ipse sibi circumferebat solitudine fruebatur, totus quodammodo exterius laborabat, & totus interius Deo vacabat.

Ad hoc quoque argumentum adducunt nonnulli illas apparitiones Angelorum, quas habuit, & quorum meminit Matthæus cap. 1. & 2. illos enim libenter visitant Angeli, quibus eorum Dominus se reddit familiarem, immò illorum ministerio utitur Deus, ut sua secreta suis amicis & intimis deferant, hinc Albertus Magnus in c. 1. Matthæi. *In Angelorum crebra visitatione, inquit, familiaritas Dei notatur, testis est Angelus ambientem, docet in Ægyptum fugientem, comitatur euntem, dirigit revertentem, erudit in Nazareth mentem.*

Sed hic quæres animi causâ quales fuerint hæ apparitiones Angelorum factæ Divo Josepho? an scilicet in corpore assumpto & visibili ei apparuerint, vocem ex eo emisserint quæ corporis auditu percipi posset? & videtur quod non, quia si in somnis factæ sint, ut asserit Evangelista, sine dubio non fuerunt tales, quia hujusmodi apparitiones sunt vigilantium, non verò dormientium, circa quos similes apparitiones nihil efficerent, cum dormientes, hoc ipso quod sunt dormientes, habeant sensus ligatos, qui nihil percipiunt.

Visus est ergo Angelus & locutus est Divo Josepho per species quas ei impressit, quæ ipsum ei & præsentem & loquentem repræsentabant: certissimè verò per illas species cognovit ejusmodi revelationes esse à Deo, & quid illæ significarent. Et Cardinalis Cajetanus observat revelationum Divo Josepho factarum perfectionem. Hæ enim præstare videntur omnibus Angelorum apparitionibus in veteri Testamento, quoniam quæ Divo Josepho factæ fuerunt cum tanta claritate mentis, ut nulla hæsitatio intervenerit, cum in apparitionibus factis v. c. Abrahamæ Patriarchæ ad ilicem Mambre, Jacob, Iosue & cæteris, immò etiam in apparitione factâ Zachariæ Patri Sancti Ioannis Baptista non defuerit obscuritas aut hæsitatio.

Quæres secundo, cur istæ apparitiones Divo Josepho exhibitæ fuerint in somnis?

Nnn 3

XXIV.

fomnis? Xenophon Colophonius & Epicuræi quidam docent Dei majestate indignum obire lectos dormientium, concurrere grabatos, & stertentibus injicere somnia, quæ illi expergiscentes, vel non recordentur, vel non intelligant; vel etiam contemnant: vel si curanda sibi putent stultâ impleti superstitione, die nocteque animo pendeant, aut inani impendentium malorum metu perterriti, aut fallaci futurorum expectatione bonorum elati. Sed præterquã quod in sacris litteris non divina solum, sed divinis etiam plenissima rebus somnia recensentur: Hypocrates ipse lib. de insomniis duo statuit somniorum genera, quæ non vana sunt, sed vera: alterum vocat divinum, alterum naturale: divina dicit à Deo immitti, & semper aliquid magnum ac memorabile portendere: naturalia provenire ex causis ferè intra dormientis corpus latentibus, & his bonas aut malas corporis affectiones indicari: ne verò prioris generis somnia divinæ videantur disconvenire Majestati, expedit causas proponere atque explicare, cur qui vigilantibus sua consilia pandere potest, & potuit Deus, sapissimè illa dormientibus, ut Divo Josepho, communiceet?

XXV. Quatuor sunt hujus rei causæ: prima quam tangit Hypocrates initio libri de insomniis, ubi docet in vigilâ animam hominis variis distringi occupationibus, & cogitationibus gravibus distrahi: curis, negotiis detineri, per sensus item exteriores avocari ad ea quæ extra ipsum sunt, & per varia eorum sensuum spectacula divagari, multiplicique rerum humanarum strepitu interpellari, & à sui rerumque celestium contemplatione avocari: incertis præterea fluctuare deliberationibus, variisque studiis & affectibus estuare, qui non sinunt eum quod verum est & rectum, ut oportet, advertere: at verò in somno ab ejusmodi vacuus & liber animus, capacior est divinæ lucis.

XXVI. Secunda causa est, quia quæ vigilantibus accipimus ea solemus discutere, examinare, atque ad rationis trutinam expendere: in somnis autem animus

hominis res sibi objectas citra examen excipit promptiorque est ad credendum visis divinitus datis: constat autem ex unanimi doctrinâ omnium, qui de rebus divinis scripserunt, ad eas res non tantum intellectum sed etiam affectum, & quodam animi quasi sensu & gustu percipiendas, melius longè esse homini si se agi & regi sinat, quam seipsum agere, auditorem potius esse quam arbitrium & ponderatorem: denique simpliciter credere potius, quam causas credendi disquirere & expendere.

Tertia causa desumitur ex Aristotele lib. de Divinat. quæ fit in somnis, ubi ait: *Quæcumque motum quo animus dormientis extrinsecus pulsatur & cietur quamvis levem & exiguum, magnam tamen habere vim commovendi animum, vehementerq; in ipsum imprimi, atque alitè in eo inherere*, quod intendit Deus dum in somnis apparet & hominem docet.

Quarta denique causa est, ut eâ re ostendatur quantum sit Deus potentior quovis homine ad docendum hominem: homo quippe docere nequit hominem nisi vigilantem, audientem, & accusantem, Deus autem etiam altissimè dormientem: quo satis ostendit se in omnes hominis facultates summum habere imperium, summamque efficacitatem.

Quæres ultimò ex quibus signis conjectura accipiat quod divina sint somnia. Respondeo multa protulisse quæ ad somnia divina requiruntur, sed quæ ipsa produunt admodum pauca, eaque demonstrare difficillimum. Nos quod ingenio atque ratione potest, ex Doctõribus qui eâ de re scripserunt, proferimus, unicuique suum jus relinquentes, ut meliora si habeat, proferat.

Oportet primò & ante omnia ut somnia si divina sint, sint certa, composita, ordinata, & inconsula, ut bene percipi possint: quia sæpè numero contingit somniantibus multas, variasque objici formas: & ut in nubibus videmus nunc animantium, nunc aliarum rerum similitudines efformari eademque brevissimo tempore in alias atque in alias commutari, moxque dissolvi.

dissolvi, & evanescere, ita quoque experientia constat in hominis imaginatione res alias atque alias formas accipere, mutari: quæ cum per se commotionem spirituum in quibus rerum sunt imagines sequantur, manifestum est non esse à Deo, nec meliori loco quam merè naturalia debere haberi. Præterquam quod quæ Deus immittit somnia, illa velit esse nota & certa rerum & significandarum signa, qualia hæc esse non possunt, propter nimiam eorum inconstantiam.

XXXI. Secundò, debent continere veritati maximè consentanea: si enim falsa quædam per somnia ingerantur, ut si sint contraria aliis revelationibus receptis & approbatis, non est dubium illa non esse divina, Deus enim non potest esse sibi ipsi contrarius, nec falsi, quia summa sapientia est, nec fallere, quia summa bonitas.

XXXII. Tertiò, admoneant etiam mortales non de levibus, sed de gravibus rebus: quamvis enim in manu Dei sint omnia, & nec folium quidem de arbore cadat sine ejus voluntate, capillos quæ etiam capitis nostri ille omnes numerarit. Ut tamen de minimis, & ad rem nihil pertinentibus nos novo insolitoque modo per somnium instruat, quæ necessitas? cum præcipuè ille omnia magno maturoque judicio faciat.

XXXIII. Quartò, non debent invitare ad malum, sed ad bonum, mala enim à Deo suggeri nemo dixerit, qui quid sit Deus noverit: summum est bonum: à summo perfectoque bono malum quomodo suggeri possit? *Non Deus volens iniquitatem tuas*, psalm. 5. v. 4.

XXXIV. Quintò, debent esse utilia vel illis qui somniant, vel aliis pro quibus somnia immittuntur: ut enim ipse Deus ait Isaia cap. 4. *Ego sum Dominus Deus tuus docens te utilia*, atque hinc est quod à Deo aliena semper existimata sint earum rerum somnia, quarum cognitio facit tantum ad inanem curiosæ scientiæ ostentationem.

XXXV. Sextò, ut somnia sint divina, oportet, ut non sint de rebus per se claris & notis de quibus nullum habetur dubium: Quemadmodum enim Deus miracula non temerè facit, sed vel urgente tuâ gloriâ, vel hominum salute:

ita nisi necessitas nostra aliqua, vel ipsius honor postulet, dare Deum revelationes per somnia, aliove modo, non est crebibile.

Verumtamen non est necesse ut si XXXVI hæc omnia adsint, mox definiamus, somnia esse divina: Primò, quia utrum verè adsint, licet dubitare: Secundò, quia etsi adsent, alias tamen aliquando causas habere possunt quam Deum; ut constat ex multis somniis apud Historicos: quale fuit Cyri majoris, qui Persarum Monarchiæ fundamenta jecit, ad cujus pedes dormientis Sol visus est, terque ab illo appetitus manibus, ter se convolvens, elapsus est: quo somnio Magi Persarum sapientes interpretati sunt significari cum triginta annis Imperio potiturum, quod & ita contigit: tale etiam fuit Alexandri Magni, de quo refertur, quod dum in quodam prælio, Ptolemæus, qui ei successit Regno Ægypti, venenato telo ictus, summo cum dolore ex eo vulnere moreretur, assidens ei Alexander, somnoque correptus, vidit in quiete Draconem rædiculam ore ferentem, simulque commonstantem ubi illa nasceretur, quæ scilicet præsentissimam vim haberet Ptolemæum aliosque milites eodem teli genere vulneratos, protinus sanandi, quod & fecit. Tale quoque Hannibalis; qui ardebat insatiabili cupidine funditus perendi Romanum Imperium: Cum enim variis eâ super re cogitationibus ac deliberationibus æstuarer, visum habuit in somno juvenis specie supra humanam, qui se dicebat ab Jove missum Ducem ad invadendam Italiam, iussitque ne respiceret quod retro & à tergo fieret. Sed, ut est humanum ingenium ad verita pronum, diu temperare oculos nequivit, respiciensque retrò, vidit horrendum, non visu modò, sed etiam dictu monstrum, belluam vastam & immanem, multis complicatam serpentibus, quâcumque incidebat omnia proterentem, atque pervertentem: Cælum item, nigerimis undequaque obductum nubibus, præcipitare nimbos fulgoribus mixtos, qui ætonitus percunctatus est ex illo suo Duce quid illud monstri & portentis esset?

esset? Responditque ille vastitatem Italiae, pergeret ille ire quod parabat, nec praeter ea quidquam inquireret, sine retque fata esse in occulto: cuius somnii veritatem eventus probavit, plus enim mali Italiae Hannibal attulit quam illo fuit viso demonstratum.

XXXVII. Ex duobus vero ut mihi videretur apprehendi potest quanam somnia sint divina: scilicet ex conditione rerum quae suggeruntur, & motione hominis cui suggeruntur: nam quoad primum, si res quae in somno revelantur tales sint, quarum certa cognitio solius Dei concessu, atque munere hominibus potest contingere, & talis sit mentis motio qualem solus Deus potest efficere, somnia haec omnino divina erunt.

XXXVIII. Et esse tales res nemo dubitat, si quidem haud paucae sunt quas solus Deus novit. Quod vero haec mortalibus quandoque divinitus revelentur mox intelliget, qui, quae harum rerum conditio attendere voluerit. Ad tria vero res haec revocantur. Primum, ad futura contingentia. Secundum, ad cogitationes seu arcana cordium. Tertium, ad fidei nostrae mysteria, de quibus extant exempla in Scripturis & Historiis Ecclesiasticis.

XXXIX. Altera ratio unde ea cognoscuntur esse divina sumitur ex interiori motione hominis, cui eadem revelationes fiunt: singulari enim mentis illustratione & commotione Deus sese apud mortales insinuat, tali scilicet, qui se mentem illustrat, sic voluntatem afficit, sic hominem de fide & auctoritate somnii certum facit, ut Deum esse ipsius Authorem ipse perspiciat, agnoscat, & liquidò iudicet. Hucque spectat memorabilis illa sententia Divi Gregorii Magni libr. 4. Dialog. cap. 48. *Sancti Viri, inquit, inter illusiones atque revelationes: ipsas visionum voces & imagines quodam intimo sapore discernunt, ut sciant quid à bono spiritu percipiant, & quid ab illusione patiantur. Nam si erga haec mens hominis cauta non esset, per deceptorem Spiritum, multis se vanitatis immergeret, qui solet multa vera praedicere, ut ad extremum valeat animum ex una aliqua falsitate laqueare.*

CAPUT DECIMUM ET ULTIMUM.

Prosequimur materiam praecedentis Capitis, de Divi Josephi Contemplatione & summo Amore.

RICHARDUS de Sancto Victore lib. 1. de Contemplat. cap. 3. distinguit inter cogitationem, Meditationem & contemplationem in una eademque materia, seu respectu unius ejusdemque objecti, Dei nempe & attributorum ac perfectionum ejus, in eo quod cogitatio sit ex imaginatione, meditatio ex ratione, contemplatio ex intelligentia & amore: quod cogitatio per devia quaeque sine respectu pervenit ad Deum, huc illucque vagetur; meditatio ad eum cum magna industria & animi contentione nitatur, contemplatio autem perveniat, & volatu libero, miraque agilitate in summis Dei mirabilibus se librat: quod denique in cogitatione sit evagatio, in meditatione investigatio, in contemplatione vero admiratio. Ita Richardus loco citato.

Et optimè quidem, maximè vero quod in verbis postremis: Nam Divus quoque Augustinus lib. de Spiritu & Anima: Contemplationem definit. *Perspicua veritatis jucundam admirationem.* Et ejus Discipulus Divus Thomas 2. 2. quaest. 180. artic. 3. ad 3. docet *Admirationem esse actum consequentem contemplationem sublimis veritatis.* Nec enim qualibet Dei agnitio, est aut censerit potest contemplatio, sed ea sola quam sequitur admiratio & vehementis amor, ut enim ait Hugo de Sancto Victore lib. 7. de Coelest. Hierarch. *In contemplatione plus diligitur quam intelligitur, intrat dilectio & appropinquat, ubi scientia foris stat.* Cum enim objectum contemplationis sit infinitum & infinitè supra omnis intellectus creati capacitatem, hic in contemplatione sua non valens ipsum comprehendere, nec profundius in illud intrare, quam quo

quò eum divina claritas producit, cogitur ibi sistere, & admirari boni sibi incomprehensibilis immensitatem, & quasi in ignorantia ejus quod ex eà restat cognoscendum & admirandam herere, voluntatiq; facere locum, & relinquere prosecutionem, amplexum, gustum & fruitionem tanti boni.

III. Illæ itaque duæ facultates simul pergunt quantum possunt in contemplatione, quo usque intellectus non valens ulterius progredi, quia lux ejus & radii supernaturales non ei amplius concedunt, cogitur sistere in admiratione tantæ rei, quam capere nequit: tunc enim voluntas quæ sequitur impetum amoris ulterius se ingerit, illique suavitatis ac bonitatis oceano se immergens, ita afficitur, ut vellet si fieri posset non solum illi uniri, sed etiam unificari: His positis quæ explicant extasim quam secundum Dionysium Areopagitam, facit Divinus amor in contemplatione: Hanc in Divo Josepho amplius videamus ex utroque illo actu admirationis & amoris.

IV. Quoad admirationem audiendus super unâ, quæ omnes comprehendit, Divus Lucas Evangelista: sic ergo ille cap. 2. vers. 23. *Erat Pater IESU & Mater mirantes super his quæ dicebantur de illo.* Ut Maria Mater, JESU, ita Joseph Pater ejus mirabatur. Quod si D. Joseph ut Maria mirabatur super his quæ audiebat ab aliis de filio suo: quanto magis super his, quæ ipse ex ipso filii sui ore, de seipso, de virtutibus, de rebus æternis, de divinis Arcanis, de Regno cœlesti audiebat quotidie? Sed quanto magis, factò in hâc scientiâ divinâ, novâ atque inauditâ, ab hoc cœlesti Magistro exceptâ, progressu, miratus est & obstupuit? Quàm obstupescerebat ille videre Deum ob hominis amorem carne velatum, sibi tam familiarem? se licet tam vilem & abjectum in Patrem tamen illius esse electum? ipsum sibi subditum, & à nutu ab ore suo pendentem? Si etiam stupidi, ut ita loquar, velut Pastores, ad aliqua tantum mysteria, & solum transeunter admitti, obstupescabant, exarscebant, quanto magis ipse ita illuminatus, ita dispositus, qui

tam frequentibus per totos triginta annos interfuit?

Sed dices fortè, idem Lucas ibidem paulò inferius dicit ipsum fuisse miratum, cum vidit JESUM Filium suum in Templo sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos, non secus ac dicit de reliquis quod *Stupebant omnes qui eum audiebant super prudentia & responsis ejus.* Ergo tunc non erat valde illuminatus in rebus divinis, si enim valde illuminatus fuisset, scivisset utique JESUM in ea ætate fuisse æquè sapientem, ac in virili, immodò, ut Deum fuisse infinitæ super omnes homines sapientiæ: atque adeò non fuisset miratus quod tam prudenter Doctores legis interrogaret, eisque responderet.

VI. Respondeo primò, Lucam in objectione non dicere de solo Divo Josepho JESUM filium suum admiratum sit, sed idem etiam dicit de Beata Virgine, dicit enim ibi vers. 45. *Et factum est post triduum invenerunt (id est Joseph Maria) illum in templo, sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt, & dixit Mater ejus ad illum &c.* Ubi vides quomodo ambo admirati sint. Quod si ita est, dic ergo (istud argumentum valere putas) nec Beatam Virginem fuisse tunc valde illuminatam; si enim fuisset, non fuisset mirata.

VII. Respondeo secundo, separat expressè facit Evangelista in hoc textu Joseph & Mariam à cæteris quoad admirationem: ait enim de cæteris. *Stupebant autem omnes qui cum audiebant super prudentia & responsis ejus:* tum de Josepho & Mariâ, de quibus ante erat sermo, subjungit. *Et videntes admirati sunt, & dixit Mater ejus ad illum, &c.* Igitur Evangelista manifestè innuit aliam fuisse horum, & aliam cæterorum admirationem: Joseph & Mariæ fuit admiratio, cæterorum fuit stupor, stupebant cæteri ex ignorantia, Joseph & Mariâ mirabantur ex cognitione & perspicacitate. Cæteri nesciebant ipsum esse Deum, & ideo mirabantur in puero duodenni sapientiam supra ætatem in suis interrogatio-

nibus & responsis : At Ioseph & Maria mirabantur ejus doctrinam , & mysteria illa quæ tunc pandebat , prout solebant mirari cætera quæ ex ejus ore hauriebant : quæ admiratio proveniebat ex summâ illorum mysteriorum cognitione per contemplationem , quæ eo plus mirabitur aliquis , quo plus in eorum agnitione profecerit . Est enim contemplatio ex Divo Augustino supra , *Per spicua veritatis jucunda contemplatio* Respondeo tertio , significant verba Evangelistæ ad litteram Patrem JE SU & Matrem miratos quod isto modo se subtraxisset ab illis , ut se manifestare inciperet ipsis incisiis .

VIII. Hærebatur ergo attonitus ad ea quæ supra diximus Divi Iosephi , ut & Mariæ animus : rapiebatur mens ejus extra se in Deum , ad fontem divini luminis & bonitatis , stupebat , mirabatur ea quæ ipse supra omnes mortales vidit , quæ audivit , quæ manus ejus contrectaverant de verbo vitæ ; & cui unquam vita manifestata est ut illi ? cui Deus unquam ita familiariter , ita efficaciter locutus est ut illi per triginta annos ? unde Sanctus Thomas de Villanova exclamat : *Felix Ioseph cui donatum est talibus inter esse mysteriis , horum gaudiorum fieri consortem , qui dulcissimos audire concentus , cælestium spirituum sentire trippadia , videre obsequia , orantes Angelos , adorantes Reges , letantes Pastores , beatis oculis inspicere meruisti .*

IX. Sed quomodo ad tantum lumen , ad tantam Dei communicationem & familiaritatem exarsit in amorem ?

X. Distinximus supra hæc parte 2. Tract. 2. cap. 21. in Divo Iosepho duplicem amorem respectu Christi Domini : unum quo diligebat eum ut Pater suum filium : alterum quo eum diligebat ut creatura Deum suum , & verè distingui debent isti duo amores : sed tamen separari nequeunt in illo , quin è contra hic ex illius consortio mirum in modum crescebat : & quis explicet quomodo cor illius charitate divinâ jam imbutum eliquabatur , quando reflectebat istum quem cernebat oculis filium suum , esse Deum ipsum ? se illius esse Patrem super terram ? cum

illum pectori suo admotum , brachiis suis insertum complectebatur , stringebat , osculabatur ? Virgilius primo Æneidos volens exprimere ardentissimum Didonis in Æneam amorem , non putavit se id posse præstare melius , quam repræsentando eundem Didonem in sinu suo tenentem Cupidinem , tunc à cæcis mortalibus amoris Deum existimatum & nuncupatum , & ex ejusmodi complexu totum in amorem conversum : Fabula fuit hoc : ecce tibi rem ipsam ipsissimam , Iosephum dico sanctum , sancti amoris Deum verum toties & tam frequenter in gremio suo foventem : quid ad hæc adjicere possem ad genuinam superintensissimam amoris illius in Deum expressionem ?

Sunt ergo præter summam Dei cognitionem , quam primò & essentialiter importat contemplatio , alii fontes uberrimi hujus Divi Iosephi in Deum amoris , ex quibus quantus & quam redundans fuerit fluvius , qui ex fontibus tam copiosis promanat , colligere licebit : Primus est affectus Patris ad filium , & filium talem ac tantum : Secundus est gratia & charitas infusa , quæ ei plenissimè , collata fuit : Tertius est tam longa cum Christo conversatio , & tam familiaris convictus , ex quo oriri solet amor amicorum : ex quolibet autem istorum , tantus potest amor oriri , ut vix explicari possit , quid ergo erit amoris fluvius ex his omnibus in summo collectus ?

De primo fonte Patris , scilicet in filium affectu & amore : Cum Deus vult amorem suum in homines comparare , & exaggerare , comparat illum amori Patris in filium : *Nunquid ego sum Pater tuus qui feci te & creavi te ?* Maximus ergo est amor Patris in filium , quandoquidem divinus , qui infinitus est , ei comparatur . Hinc summa fuit Abrahamæ probatio cum ei dixit : *Tolle filium tuum quem diligis Isaac , & offer mibi illum* , Genes. cap. 22. Jacob qui non legitur plorasse in omni labore suo , ploravit quando duodecimus filius suus Iosephus amissus est : Et Job licet plures ei clades nunciata fuissent , nihil visus est commoveri , sed audita filiorum suorum morte , scidit vestes , & tondit

totondit caput, & in terram se projecit: qualis ergo fuit Divi Josephi in filium suum amor? Vide à nobis dicta superius hâc part. 2. tract. 2. cap. 21.

XIII. Quibus adde, quod quando filius est unicus, quando est sapientissimus, quando optimus, mirum in mundum crescit & exuberat amor Patris in illum: Præterea singulare fuit Divi Josephi inter Patres omnes privilegium, quo mirum in modum hic ejus affectus excreverit potuit; certa scilicet securitas quod hic naturalis amor eum à Deo suo non dividebat, aut distrahebat, quin potius è contra adglutinabat & conjungebat: unde & omninò habenas ei laxare poterat. Amor naturalis aliorum parentum sæpè periculosus est illis: moderari debet & cohiberi ne nimium crescat, & amori Dei contrarius sit. Hoc verò in D. Josepho locum habere non potuit, qui cum filium diligebat, Deum suum diligebat, quem non potuit tantùm diligere, ut non esset amplius & amplius diligibilis & diligendus, & idèò sine timore diligens & amori habenas laxans crevit, ut fornax septuplum succensa.

XIV. His iterùm accedit quod Pater est quem filius devinxit fumis beneficiis ut eum diligeret cui esse dedit, & cor quo amatur, & quod proinde naturaliter in authorem suum refectitur. Quo ergò hic amor pervenit tot titulis exaggeratus? quò ultra procedamus nihil restare videtur, & tamen minus est quod huc usque diximus. Igitur.

XV. Procedebat secundò Amor Divi Josephi in Christum à gratiâ & charitate infusâ quæ comparatur igni. *Ego veni ignem in terram mittere, & quid volo nisi ut ardeat?* Luca cap. 12. ut intelligamus quod quemadmodum ignis est omnium agentium naturalium activissimus, ita charitas infusâ adeo fortis est, ut excedat omnem naturalem amorem, illumque facilè vincat, ut patuit in Abrahamo, in Martyribus, & aliis: Nullus enim amor naturalis efficit ut ea homines pro filiis, parentibus, uxoribus, viris, seipsis efficerent, quæ Apostoli, quæ Martyres pro Christo. Et ut honestus amor apud Alciatum Emblematis. 199. depingitur ligans Cu-

pidinem, ita amor supernaturalis quando cum naturali congressurus descendit in arenam, semper vincit supernaturalis naturalem. Quod manifestum est in Abrahamo Genes. c. 23. in quo duo isti amores pugnaverunt, & in Matre Machabæorum 1. Machab. cap. 7. in Sanctâ Felicitate, & in Sanctâ Symphorâ cum septem filiis, in quibus Dei amor amorem naturalem filiorum facile superavit: Hic verò amor supernaturalis in Divo Josepho fuit summus, quæ ei gratia data est ut Patri Christi: Simul ergò pone in illo camino cordis Divi Josephi, pone, inquam, amorem naturalem maximum, & superadde infusum, quo perveniet flamma illa?

Augebat tertio hunc amorem miro & inexplicabili modo conversatio & perpetuus convictus cum Christo. Est enim convictus oleum quo amor incenditur & intenditur. De Philosopho scribebat Seneca epist. 6. *Zenonem Cleanthes non expressisset, si eum tantummodo audisset: vita ejus interfuit: secreta perspexit, observavit illum an ex formulâ suâ viveret.* Hinc Sancti meate (non aliud valentes) cum Deo conversari quantum possunt, eumque sibi præsentem facere conantur, fugiuntque quàm maximè creaturarum commercium, ut nihil obstat quominus ille ignis in eorum cordibus accedatur, & ardeat: Atqui D. Josephus usque ad finem vite Christi Dei sui præsentiam perfruitus est: Si ergo Christus exteros, ut Magdalenam, ut Petrum, & alios qui ejus præsentiam aliquando fruiti sunt, ita sibi devinxit, quid quæso effecit in Divo Josepho Patre suo per tot annos secum tam familiariter agente? quomodo illum accendebant verba illa vite quæ velut jacula ignita ex ejus ore procedebant? sed quomodo exempla per quæ illum ad eorum quæ verbo tradebat præxim manu ducebat. Poterant ergò sine dubio è caelo Seraphini discere amorem ex corde Divi Josephi, ascendit quippè hic *super Cherubim & volavit, volavit super pennas ventorum.*

Ex quo quid sequitur nisi quod cum iste ejus amor per singulos dies & horas majora semper, & majora faceret incrementa, tandem talia evaserint
O o o 2
ejus

eius opera ut fuerint summi apud Deum meriti: nam præcipua ratio meriti sumitur à gratiâ & charitate, per quam, ex quâ, & ob quam fiunt: Quare plus meritis est Joseph unico actu, & in minimis, quàm alii magni Sancti pluribus actibus & in rebus arduis.

XVII. Et ex his omnibus patet quod diximus in initio & in progressu hujus operis, omnia ut oportet miro modo coherere, Paternitatem cum donis, dignitatem cum virtutibus, ut quemadmodum summam adeptus est dignitatem, ita quoque virtutes possederit omnes in summo.

XIX. Sed interim quis hæc pro dignitate hætenus agnovit? sed unde hoc? Accipe ex hac similitudine. Nonne Sol inter Astra omnia est clarissimus? An aliquid eo in rerum naturâ aut clarius, aut visibilis? Interim habeat licet aliquis oculum sanissimū ac perspicacissimum, si tamen pulvere aspergatur, quid ex illo percipiet? nihil aut ferè

nihil. Ad eum planè modum quamvis Divus Josephus, ut Pater JESU, qualem absolutè pronunciant Evangelistæ, sit inter omnes Sanctos sicut Sol inter stellas splendidissimus, tot radiis, quot virtutibus redimitus, & satis aciei habeamus, ut quid de summâ istâ in eo Patris JESU qualitate nos docuerunt tot magni, qui nos præcesserunt homines, percipiamus, eam tamen delibare tantum, nunquam penetrare poterimus: Solæ mentes excellæ, & à terrenis abstractæ, ut Evangelistæ, ut Augustini, ut Bernardini, ut Theresiæ, & similes; quid illa importet, quidve secum advehat, aliquantulum perceperunt, quæ nos ex illis huc usque in duabus hujus Operis Partibus expressimus. Cùm ergo propter magnitudinem objecti & imbecillitatem nostræ aciei aliis quàm terrenis parùm assuetæ plura non possimus, in his esto finis Secundæ Partis.

FINIS SECUNDÆ PARTIS.

SYNOPSIS